230:"Eğer koca karısını (ikinci talâktan sonra) bir kere daha boşarsa, ondan sonra artık kadın başka bir kocaya varmadıkça ilk kocasına helâl olmaz. Eğer ikinci koca onu boşarsa Allah'ın emirlerini yerine getirebileceklerine ümit var oldukları sürece birbirlerine dönmelerinde ikisine de günah yoktur. İşte bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Onları anlayan bir kavme beyan eder."

Bir koca, karısını üç talâkla boşadığı zaman beynûnet-i kübra ile boşanmış olur ki, artık kocanın bu kadınla tekrar bir araya gelebilmesi için kadının normal olarak başka bir erkekle evlenmesi ve evlendiği bu ikinci kocasıyla cima yaptıktan sonra ondan da boşanmış olması icap etmektedir. Âyet-i kerîmede geçen ***"Başka bir erkekle evlenmesi"*** ifadesinden kasıt, bizzat onunla cima yapmasıdır. Hattâ Allah'ın Rasûlü az evvel ifade etmeye çalıştığım gibi şöyle buyurur:
"O kocan senin balcağızından sen de onun balcağızından istifade etmeden bu olmaz" buyurmuştu. (Buhârî, Talak 4)

Böyle kocasından boşanmış bir kadını, tekrar boşandığı kocasına döndürebilmek için akid yapıp onunla evlenen ve de ona dokunmadan boşayan erkeklere de bunu yaptıran kocaya da Rasulullah lânet eder. Her iki taraf da haram işlemiştir. İslâm'da böyle bir şey yoktur. Bunun adına nikâh değil zina denir. Allah'ın Rasûlü bu haramı işleyen erkeklere ödünç teke ismini vermektedir. ***"Size ödünç teke hakkında haber vereyim mi?"*** Ashâb; evet ya Rasûlallah dediler. Allah'ın Rasûlü: ***"İşte o eski kocasına dönmesi için kadınla evlenen kişidir. Allah ona da kendisiyle nikâh yaptırana da lânet etsin."*** buyurur. (İbni Mâce)

Böyle kocası tarafından üç talâkla boşanmış bir kadın, normal olarak başka bir erkekle bir evlilik yaşadıktan sonra bu ikinci kocadan da boşanırsa tekrar yeni bir mehir ve yeniden bir nikâhla eski kocasına dönebilir. Toplumda hullecilik diye bilinen hadisenin İslâm'la uzak ve yakından bir ilgisi yoktur. Kadın normal bir evlilik geçirip o ikinci kocası ölüp ya da boşanmış olmalı ki birinci kocasına dönebilsin.

"Eğer ikinci koca onu boşarsa Allah'ın emirlerini yerine getirebileceklerine ümit var oldukları sürece birbirlerine dönmelerinde ikisine de günah yoktur."

"İşte bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Onları anlayan bir kavme beyan eder."
231:"Kadınları boşadınız da iddetlerini tamamladılar mı artık onları ya iyilikle tutun, yahut iyilikle salın! Lâkin haklarını ihlâl edip onlara zarar vermek için onları yanınızda tutmayın. Kim böyle yaparsa artık o kendine zulmetmiş

olur. Allah'ın âyetlerini oyun konusu edinmeyin. Ve Allah'ın size verdiği nîmeti ve size öğüt olsun diye indirdiği kitabı ve hikmeti anın. Allah size böylece nasihat ediyor. Allah konusunda muttaki davranın ve bilin ki, Allah her şeyi hakkıyla bilendir."

Bu âyet-i kerîmesinde buyuruyor ki Rabbimiz; ric'i talâkla yâni tek talâkla kadınlarınızı boşadığınız zaman iddet süresi bitmeden der-hal kadınlarınıza dönüp onları güzel bir şekilde yanınızda tutun. Değilse yine maruf bir şekilde onları salıverin. Yâni onlardan mal aparmak, ya da onlara zarar vermek, intikam almak için onları tutmaya kalkmayın. Eğer gerçekten onlarla geçinmeye ve anlaşmaya yüzünüzün olmadığı konusunda kesin bir kanaat hâsıl olmuşsa, güzelce onları salıverin de onlar da siz de kurtulmuş olun.

"Lâkin haklarını ihlâl edip onlara zarar vermek için onları yanınızda tutmayın. Kim böyle yaparsa, artık o kendine zulmetmiş olur."

Evet, onlara zulmetmeyeceğiz. Zalimce onları yanımızda tutmayacağız. Çünkü unutmayalım ki böyle kadınlara zulmedenler aslın da kendi kendilerine zulmediyorlar, kendi geleceklerini berbat ediyorlar demektir. Çünkü hem o zulmettiği kadın kendi din kardeşidir, yani kendisinden bir parçadır, hem de kendi âhiretinin mahfına sebeptir.

"Allah'ın âyetlerini oyun konusu edinmeyin. Ve Allah'ın size verdiği nîmeti ve size öğüt olsun diye indirdiği kitabı ve hikmeti anın. Yolunuzu Allah'la bulun. Bilesiniz ki Allah her şeyi bilendir"

Buyuruyor ki Rabbimiz; Allah'ın âyetlerini oyun konusu yapmaya kalkmayın. Allah'ın âyetlerini alaya almayın. Allah'ın âyetlerini kendi zevklerinizi tatmine imkân verecek şekilde oyun ve eğlence yerine koymayın. Allah'ın âyetleriyle dalga geçmeye kalkmayın diyor Rabbimiz. Deniliyor ki; kimileri boşama ve köle azadı yapar, sonra da: ***"Canım ben şaka yaptım!"*** dermiş. Bunun üzerine bu âyet-i kerîme nazil olmuştur. Allah'ın Rasûlü de bir hadislerinde şöyle buyurur:

"Üç şeyin ciddisi de ciddidir, şakası da ciddidir. Nikâh, boşama, ve köle âzâd etmek."

(Ebu Dâvûd Talâk 9)

Ey müslümanlar, bu konularda işi hafife almaktan son derece sakının! Allah'ın âyetlerini oyun ve oyuncak haline getirmeyin! Allah'ın sizleri sorumluluk yüklenecek konuma getirdiğini asla unutmayın! O size kitap vermiş, size hikmeti öğretmiş, sizi bütün milletlere önderler kılmış, vasat ümmet yapmış, denge unsuru yapmış, yâni sapıkların sapıklık noktalarını sizin şahsınızda görebilmeleri,

bilebilmeleri için sizi denge unsuru bir ümmet yapmıştır. Bu sebeple sizin örnek yaşayışlarınızla tüm dünya insanlığına örnek olmanız gerekirken, böyle kendi kendinize evlerinizde bozuk düzen bir hayat sürmeniz yakışmaz.

232:"Kadınları boşadığınızda iddetlerini bitirdiler mi, aralarında iyilikle anlaştıkları müddetçe kendilerini kocalarına nikâhlamalarına engel olmayın!" Bu sizden Allah'a ve âhiret gününe inananlara verilen bir öğüttür. Bu sizin için daha hayırlı ve daha temizdir. Allah bilir, siz bilmezsiniz."

Burada velâyetleri altındaki kadınlara kocalarına dönme izni vermeyen, ya da kadınların kocalarına dönmelerini engelleyen velilere seslenilmektedir. Deniliyor ki, ey veliler! Velâyetiniz altında bulunan kadınları kocalarına dönmekten engellemeyin!

Eğer bir koca, karısını ric'i bir talâkla boşamış, yâni bir veya iki talâkla boşamış ve iddetin bitiminde her ikisi de birbirlerine dönmek isterlerse, yeniden evliliği devam ettirme kararı almışlarsa, kadının akrabaları onun tekrar kocasına dönmemesi konusunda baskı yapmasınlar, engellemesinler diyor Rabbimiz. Eğer kocalarına dönmek istiyorlarsa, eğer kocalarıyla anlaşabiliyorlarsa onlara yasak koymayın, engel olmayın. Git! Gitme! Gel! Gelme! demeyin eğer tekrar kocalarına dönmek istiyorlarsa. Buna hiçbir babanın ve ananın hakkı yoktur. Ama günümüzde kimi babalar ve analar oğullarına: "Eğer bunu boşamazsan sana hakkımı helâl etmeyeceğim!" gibi sözlerle veya kızına: "Eğer bu kocana tekrar dönersen seninle hiç konuşmayacağım!" gibi İslâm dışı tavırlarla Allah'ın âyetlerini çiğnemektedirler. Halbuki Allah diyor ki; yapmayın bunu! Engellemeyin anlaşabilen insanları! diyor. Bakın âyet-i kerîmenin nüzûl sebebi olarak şu hadise anlatılır: Sahabeden Ma'kıl Bin Yesar (r.a.) der ki: "Kız kardeşim Cümeyli bir kişiyle evlendirmiştim. Fakat bu adam kız kardeşimi boşadı. İddeti bittikten sonra gelip kardeşimi istedi. Ben ona dedim ki: Sana vaktiyle kardeşimi vermiş, sana yatak arkadaşı yapmış, onu sana ikram etmiştim. Fakat sen nankörlük edip onu boşadın. Şimdi de utanmadan gelmiş benden onu istiyorsun. Hayır! Onu sana geri vermeyeceğim!" dedim. Bunun üzerine Rabbim bu âyet-i kerîmeyi inzal buyurdu.

"Kadınları boşadığınız vakit onlar iddetlerini bitirdiklerinde aralarında güzelce anlaştıkları takdirde (Ey veliler!) onların (Eski) kocalarıyla evlenmelerine engel olmayın!" buyurunca Rabbimiz, ben Rasulullah'a dedim ki: "Ya Ra-sûlallah! Şimdi ben ne yapayım? Benim durumum ne olacak? Allah'ın Rasûlü buyurdu ki: ***"Kardeşini eski kocasına nikâhla!"***

(Buhârî, Müslim, Tirmizî)

Allah’a ve âhiret gününe inanan mü'minler ancak bu hükümle amel ederler. Allah’ın bu hükmünü bile bile yuva bozmadan yana olmazlar. Çünkü Allah diyor ki; bu hükme uymanız hem sizin için hem de karı koca için daha hayırlıdır. Ve bu durum sizi günah pisliklerinden temizleyecektir, arındıracaktır. Şüphesiz ki Rabbimiz, hem dünya hem âhiret hususunda kulları için nelerin hayırlı olduğunu en iyi bilendir. Sizi sizden çok düşünendir. Eğer dünyada da âhirette de huzurlu olmak istiyorsanız, Allah’ın hükümlerine tabi olun!

233:***"Emzirmeyi tamamlatmak isteyenler için anneler çocuklarını tam iki yıl emzirirler. Onların (annelerin) yiyeceği ve giyeceği örfe uygun şekilde babaya aittir. Hiç kimse gücünün üstünde bir şeyden sorumlu tutulamaz. Ne anne, ne de baba çocuğu yüzünden zarara sokulmasın! Mîrasçıya düşen de bunun gibidir. Eğer (ana ve baba) kendi aralarında anlaşıp danışarak (iki sene dolmadan) çocuğu memeden esmek isterlerse, ikisine de bir günah yoktur. Eğer çocuklarınızı (başka bir kadına) emzirtmek isterseniz, vereceğiniz (emzirme ücretini) güzelce teslim etmek şartıyla bunu yapmanızda bir günah yoktur. Allah’tan korkun ve bilin ki Allah ne yaparsanız görmektedir."***

Âyet-i kerîmede çocuklarını emzirmekle mükellef olan annele-rin kimler olduğu konusunda ihtilâf vardır. Kimilerine göre burada kastedilen anneler boşanmış olan annelerdir. Eğer burada anlatılan anneler boşanmış anneler olmasaydı, Rabbimiz onların yiyecek ve giyeceklerinin babaya ait olduğunu zikretmezdi. Çünkü evli kadınların yiyecek ve giyecekleri zaten kocaya aittir. Öyleyse boşanan kadınların emzirdikleri çocukları varsa, o zaman onların yiyecek ve giyecekleri kocaya aittir. Kimi âlimlere göre de buradaki annelerden kasıt bütün annelerdir. Çünkü ifade geneldir.

Âyet-i kerîmedeki ***"Anneler çocuklarını tam iki yıl emzirirler"*** Emir anlamına bir haberdir. Yâni Anneler çocuklarını tam iki yıl emzirsinler! diyor Rabbimiz.

Çocuğunu emzirme, kadının diyâneten görevidir. Günümüzde kimi feminist müslümanlar, ya da feministler karşısında savunabile-cek din bilgisinden mahrum oldukları için eziklik duyan kimi Müslümanlar, efendim kadınlar çocuklarını emzirmek zorunda değildir gibi fetvalar üretmektedirler.

Halbuki çocuğunu emzirmek, kadınların görevidir. Ama eğer o kadının kocası bir süt anne bulmuşsa, o zaman bu kadın için bu konuda görevsizlik hakkı doğmuştur. Kocası tarafından süt anne bulun-muş bir kadın, çocuğunu emzirmek zorunda değildir. Yâni bir kadın aslında çocuğunu emzirmek zorundadır. Bu onun görevidir. Allah ona bu görevi vermiştir.

Evet, öyle bir görev ki, yapmamaya imkân var. Kocası razı olur da bir süt anne bulursa sen niye kendi çocuğunu emzirmedin diye suçlu konumuna düşmüyor o kadın. Ama kocası böyle bir süt anne bulmaz da sen emzireceksin dedi mi, canı isterse emzirecektir onu. Buna diyâneten görev denir.

Meselâ kocanın babasına anasına bakmak da böyledir. Kadın bu konuda da diyâneten görevlidir. Eğer kocasının babası ve anası bakıma muhtaçsa ve kocası da karısına benim babama ve anama bakacaksın demişse, kadın onlara bakmak zorundadır. Ama kocası babama anama bakmak zorunda değilsin demişse, o zaman bu kadın onlara kendiliğinden bakmak zorunda değildir. Yâni kocanın bu sözüyle otomatikman kadının sorumluluğu düşmüş olacaktır. Yâni bu konuda niye onlara bakmadın diye Allah ondan bir hesap sormayacaktır. Ama kocası bunlara bakacaksın dedi mi, bakmak zorundadır. Bakmazsa bu kadın isyankardır, nâşizedir, dayağı hak edendir.

Meselâ ben gece saat ikide içinizden birinin evine gelsem. Kocası hanımını uyandıracak ve yemek hazırlatacak. Kadının: "Ya bana ne? Elin adamına şu saatten sonra yemek hazırlamak zorunda mıyım?" demeye hakkı yoktur. Şimdi gece o saatte kalkıp yemek hazırlayan bu kadın kime hazırlıyor bu yemeği? Bana mı yoksa kocasına mı? Kocasına hazırlıyor değil mi? Kocası dedi çünkü. İşte bu onun kocasına bir görevidir. Ama kocası ona böyle bir şey demezse, bu kadın bana yemek hazırlamak zorunda değildir. Yâni kocası ondan böyle bir şey istemediği halde: "Ya evimize kadar gelmiş, misafir, işte ayıp olur misafire yemek ikram edelim!" demeye de hakkı yoktur kadının. Ama kocası ondan bunu istediği anda nasıl ki kocasının arzusu olarak bana yemek hazırlamak zorundaysa, aynen bunun gibi kocası istediği zaman hem çocuklarını emzirmek, hem de kocanın babasına anasına bakmak zorundadır. Bu onun diyâneten görevidir. Ama kocası onun üzerinden bu tür sorumluluklarını kaldırdığı andan itibaren onun bu sorumlulukları kalkmış demektir.

Evet Rabbimiz buyuruyor ki; anneler çocuklarını tam iki yıl emzirirler.

"Onların (annelerin) yiyeceği ve giyeceği örfe uygun şekilde babaya aittir. Hiç kimse gücünün üstünde bir şeyden sorumlu tutulamaz."

Babanın anne ve çocuğunun maişetini ve giyimini kendi imkânlarına göre, kendi gücüne göre temin etmesi üzerine farzdır. Gerek evli olduğu hanımı ve çocuğunun maişeti, gerekse boşadığı hanımı, onun çocuğunu emzirdiği sürece maişetini temin etmek kocaya aittir.

Müslim'in rivâyetinde bir kadın Allah'ın Resûlüne gelerek: "Ey Allah'ın Rasûlü kocam cimri bir adamdır, bana ve çocuklarıma harca-mıyor. Geçinebilmek için haberi yokken onun malından alabilir miyim? Böyle yaptığım zaman bana bir günah var mıdır?" diye sordu. Bu, aslında bir kadının kocasının bir sırrını deşifre etmektir. Yâni gıyabında kocasının guybetini yapmaktır ve böyle bir davranış caiz değildir. Ama bir fetva almak niyetiyle söylenmişse caizdir. Gıybetin caiz olduğu yerlerden birisi de işte burasıdır. Bir kişi mahkemede, kadı karşısında hakkını savunabilmek için, kadıyı ikna edebilmek için veya br âlimden fetva alabilmek için karşısındaki davalısının normalde sır olan bir kısım durumlarını deşifre edebilir. İşte bakın normal bir durumda bir kadının söylemesi caiz olmayan bir sırrını deşifre ediyor ve kocam cimridir, bana ve çocuklarına harcama yapmıyor diyor. Bunun üzerine onun harcamaları ve imkânları konusunda ikna olabilmek için sorular soran Allah'ın Rasûlü şöyle buyurdu:

"Örfe uygun olarak sana ve çocuklarına yetecek kadar almanda bir günah yoktur."

(Müslim)

Kadın, kocasının ve çocuklarının maişetini temin etmek için kendi malından harcamak zorunda değildir. Ama böyle bir şey yaparsa bu kadın infak ediyor demektir. Allah'ın Rasûlü Buhârî'deki bir hadislerinde Ümmü Seleme'ye:

"Eğer onlara bir şeyler harcarsan o senin için bir ecirdir" buyurdu.

"Ne anne, ne de baba çocuğu yüzünden zarara sokulmasın!"

Yâni çocuk yüzünden anne de baba da zarara uğratılmamalıdır. Baba annenin duygusunu, yavrusuna karşı şefkatini istismar ederek onu ücretsiz emzirmesi konusunda kötüye kullanarak zarar vermemelidir. Ya da çocuğu emzirmek annenin hakkı iken onu alıp başka bir kadına emzirmesi için vermemelidir. Anne de babanın o andaki çaresizliğini kötüye kullanarak çocuğu konusunda aşırı şekilde babanın omuzuna binmemelidir. Babanın zaafını kullanarak emzirmeye karşılık ondan çok fazla para istemeye kalkmamalıdır.

"Mîrasçıya düşen de bunun gibidir."

Yâni eğer çocuğun babası yaşıyorsa durum böyle olduğu gibi, eğer çocuğun babası ölmüşse o zaman ölen babanın en yakın mîrasçısı babanın görevini üzerine alacak annenin ve çocuğun zarar görmesi önlenecektir.

"Eğer (ana ve baba) kendi aralarında anlaşıp danışarak (iki sene dolmadan) çocuğu memeden kesmek isterlerse, ikisine de bir günah yoktur."

Rabbimiz çocuğun emzirilmesi konusunda iki yıl tayin buyur-muştu ancak bunu şart koşmamıştır. Karı koca aralarında anlaşırlar-sa çocuğa zarar vermemek kayd u şartıyla emzirme müddetini iki yıldan aşağıya indirebilirler.

"Eğer çocuklarınızı (başka bir kadına) emzirtmek isterseniz, vereceğiniz (emzirme ücretini) güzelce teslim etmek şartıyla bunu yapmanızda bir günah yoktur."

Eğer babanın durumu müsait ve bir süt anne bulup ona bunun karşılığını ödemeye karar vermişse, çocuğun süt anne tarafından em-zirilmesinde bir sakınca yoktur. Böyle bir durumda kadının emzirme sorumluluğu kalkmıştır.

"Allah'tan korkun ve bilin ki Allah ne yaparsanız görmektedir."

Evet, bütün bu anlatılanlarla Allah size yol gösteriyor. Sizler bütün bu konularda Allah'ın gösterdiği biçimde hareket edin. Yolunuzu Allah'la bulun, muttaki olun. Rabbinize karşı sorumluluklarınızın bilincinde olun. Yaptıklarınızı O'nun adına ve O'nun beğeneceği şekilde yapın. Tüm hayatınızı sadece O'nun beğenisine sunun. Unutmayın ki O Allah yaptıklarınızın tümünü görüp gözetmektedir.

234:"Sizden ölenlerin geriye bıraktıkları zevceleri, kendi kendilerine dört ay on gün beklerler (beklesinler). İşte (o kadınlar) iddetlerinin sonuna ulaştıklarında artık kendileri hakkında iyilikle (şeriatın uygun gördüğü şekilde) yaptıkları işlerden dolayı size bir günah yoktur. Ve Allah ne işlerseniz hepsinden haberdardır."

Sizden ölenlerin geriye bıraktığı hanımları dört ay on gün beklerler. Daha önceki âyet-i kerîmesinde Rabbimiz, boşanan kadınların iddetini anlatmıştı. Burada da kocası ölen kadınların iddetini anlatıyor. Kocası ölen kadınlar dört ay on gün beklemek zorundadırlar. Bu süre içinde başka bir kocaya varamazlar, süslenemezler, takı takamazlar, kendilerini ortaya koyup arz edemezler. Hattâ Buhârî ve Müslim'in birlikte rivâyet ettikleri bir hadislerinde Allah'ın Rasulü; kocası ölüp de iddet bekleyen bir kadına, gözlerinde rahatsızlık bulunduğu halde sürme çekmeyi yasaklamıştır. Bu durumda kadınlar bir görüşe göre iddet dönemini kocasının evinde geçirmelidir. Hz. Ayşe, Hz. Ali ve İbni Abbas da kadın istediği yerde bu iddetini doldurabilir demişlerdir.

Bunun adına yas tutma da denmiş. İslâm'a göre yas tutan kadın yıkanabilir, ihtiyaçlarını gidermek için gündüz evinden dışarı çıkabilir. Fakat gece olunca bu kadın iddet beklediği evine dönmek zorundadır başka bir evde geceleyemez. Evet, kocaları ölen kadınlar ancak dört ay on gün yas tutarlar.

Kadınların bu dönem içinde yas tutmaları farzdır. Çünkü Rab-bimiz bu âyetin sonunda iddetleri bittikten sonra süslenmelerinde, koku sürüp güzel elbise giymelerinde evlenmek istemelerinde bir günah olmadığını anlatmaktadır. Demek ki yas tutma döneminde bunların günah olduğu anlaşılıyor. Kadının kocasının dışında ölenler için üç günden fazla yas tutması yasaklanmıştır. Ancak kocaları ölüp de dört ay on gün beklemek zorunda olan kadınlar hamile olmayan kadınlardır. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi hamile olan kadınların iddeti hamlini vaz etme süresidir. Hamlini vaz eder etmez bu kadınların id-deti bitmiş demektir. Nitekim kocası vefat ettikten on beş gün sonra doğum yapan bir kadına Allah'ın Rasûlü istediği takdirde kocaya varabileceği iznini vermiştir.

"Sen doğurduğun zaman iddetin bitmiştir. İstersen evlenebilirsin." buyurmuştur. (Buhârî, Müslim, Ebu Dâvûd, Nesâî)

Kocaları ölen kadınlar bu iddet süreleri içinde hem Rahimlerini temizlemiş olurlar, hem kocalarının hatıralarına saygılı olduklarını ortaya korlar, kocalarının hatıralarını çiğnemezler, hem de kocaları ölür ölmez hemen o evden ayrılarak kocasının ailesini de yaralamazlar. Bu âyet gelmeden önce İslâm'ın ilk dönemlerinde, kocası ölen kadının iddeti bir yıldı. Cahiliye dönemindeyse kocası ölen kadınların durumu içler acısıydı. Kocası ölen kadınlar küçük, karanlık ve pis bir odaya kapatılır, eski elbise giyer, koku sürünmez hattâ bir sene boyunca hiç yıkanmadan bekletilirdi. Bir sene bittikten sonra da eline hayvan pisliği verilir ve bunu yüzüne gözüne sürmeye zorlanırdı. İslâm bunların hepsini men ederek sadece kadının dört ay on gün iddet beklemesini emretti.

"O kadınlar iddetlerinin sonuna ulaştıklarında, kendileri hakkında iyilikle (şeriatın uygun gördüğü şekilde) yaptıkları işlerden dolayı artık size bir günah yoktur."

Yâni iddetlerini doldurduktan sonra iddet esnasındaki yasaklar bitmiştir. Allah'ın istediği, şeriatın izin verdiği kadarıyla süslenmeleri, koku sürmeleri, sürme çekmeleri, kendileriyle evlenmek isteyenlerin karşısına çıkmaları mubah kılınmıştır. Bunda herhangi bir günah yoktur. Bundan velilerin velâyeti altındakilerden sorumluluğunu da anlıyoruz. Çocuklarını Allah'ın istediği biçimde yetiştirmeyenlerin günahkâr olduklarını, bu vebalin onlar üzerinde olduğunu anlıyoruz.

235: "İddet bekleyen kadınları nikâhlamak istediğinizi ima yoluyla onlara bildirmenizde veya böyle bir arzuyu kalplerinizde saklamanızda üzerinize bir günah yoktur. Allah biliyor ki muhakkak siz onları ilerde anacak-sınız. Ama maruf (meşru) bir söz söylemenin dışında gizlice onlarla sözleşmeyin. Farz olan iddet bitinceye kadar da nikâh akdine azmetmeyin. Allah'ın kalplerinizde olanı

bildiğini bilin. Ve ondan sakının ve bilin ki şüphesiz Allah bağışlayandır, Halîmdir."

Rabbimiz bu âyet-i kerîmesinde, kocası ölüp de iddet bekleyen veya kocası kendisini üç talâkla boşadığı için iddet bekleyen kadınlara açık olmamak şartıyla evlilik ima etmenin, çıtlatmanın veya bu düşünceyi kalpten geçirmenin haram olmadığını anlatıyor. İnsan kocası ölmüş iddet bekleyen veya boşanmış, iddet bekleyen bir kadınla evlenmeyi düşünebilir. Bu evliliğe zemin hazırlamak üzere henüz kadının iddeti bitmeden bu düşünceyi içinde saklaması caiz olduğu gibi, üstü kapalı olarak bu düşüncesini kadına çıtlatması da caizdir. "Sen saliha bir kadınsın!" Ben saliha bir kadınla evlenmek istiyorum!" "Ben seni beğeniyorum!" Sen iyi bir kadınsın!" "Ben evlenmek istiyorum!" "Üzülme! Yakında Allah sana iyi bir eş nasip edecektir!" Veya kadının velisine "Benim haberim olmadan onu başkasıyla evlendirmeyin!" gibi imalı sözlerle bunu ona çıtlatabilir, bunda bir günah yoktur. Ama başkalarının onunla evlenmelerine imkân bırakmayacak biçimde "Ben seninle evlenmek istiyorum!" demesi, açıkça ona evlilik teklif etmesi caiz değildir.

"Allah biliyor ki, muhakkak siz onları ilerde anacaksınız. Ama maruf (meşru) bir söz söylemenin dışında gizlice onlarla sözleşmeyin. Farz olan iddet bitinceye ka-dar da nikâh akdine azmetmeyin. Allah'ın kalplerinizde olanı bildiğini bilin. Ve ondan sakının ve bilin ki şüphesiz Allah bağışlayandır, Halîmdir."

Evet Allah biliyor ki, muhakkak siz onları hatırlayacaksınız. Yâ-ni sizlerin onlara evlenmek isteyeceğinizi, onlara duyduğunuz bu meyli mutlaka açığa vuracağınızı Allah bilmektedir. Tamam bunu içinizden geçirmeniz ya da ima yoluyla bu niyetinizi onlara çıtlatmanız normaldir, ***"kavlen marufa"*** yapmanız caizdir. Buradaki ***"Kavlen marufa"*** ifadesi evlenmeyi ima yoluyla arz etmek anlamınadır. Bu caizdir, ama "Benimle evlen!" "Benden başkasıyla evlenmeyeceğine dair bana söz ver!" gibi açıkça onlara evlilik teklif etmekten veya gizlice onlarla sözleşmekten sakının, çünkü bu haramdır diyor Rabbimiz.

Âyet-i kerîmedeki ***"Gizlice onlarla sözleşmeyin."*** İfadesi hem zina yapmayı hem de açıkça onlara evlilik teklif etmeyi veya id-det bitmeden nikâh yapmayı ihtiva etmektedir. Buna göre boşanmış, yahut kocası ölmüş ve iddet bekleyen kadınla iddet süresi dolmadan yapılan nikâh akdi fasittir, geçersizdir. Hattâ bunun haram olduğunu bile bile yapan kişinin kâfir olacağını söylemişlerdir âlimlerimiz.

"Ve bilin ki, Allah kalplerinizde olanı bilmektedir. Artık ondan sakının! Ve yine bilin ki, şüphesiz Allah Ğa-fûr'dur, Halîmdir."

Bu âyet-i kerîmesinde Rabbimiz, kalplerden geçirilenleri bil-diğini ve Allah'ın kalplerden geçirilmesini istemediği şeylerin kalplerde bulundurulmaması gerektiğini anlatıyor.

Eğer Allah'ın razı olmayacağı şeyleri kalplerinizden geçirmiş-seniz, hemen Allah'a tevbe edin ve ondan bağışlanma dileyin. Kalplerden geçirilmeye Allah'ın izin verdiği, ama pratiğe dökülmesini yasakladığı şeyleri yapmaktan sakının. Ve bilesiniz ki, Allah ğafur ve Halîmdir. Günah işleyip de hemen ondan tevbe eden kullarını bağışlayan ve onların hatalarını, kusurlarını örtendir. Bir de işlenen günahlar karşısında hemen acele etmeyip tevbe etme imkânı tanıyandır, Halîmdir Allah.

236:"Kendileriyle temas etmeden veya kendilerine bir mehir tayin etmeden evlendiğiniz kadınları boşamanızda size bir günah yoktur. (Ancak şu kadar var ki) zengin olanınız durumuna göre, darda olanınız da durumuna göre örfe uygun bir şekilde onlara mut'a vermesi gerekir. Bu muhsinler üzerine bir haktır."

Âyet-i kerîmenin nüzul sebebiyle alâkalı Kurtubî tefsirinde şöyle bir hadise anlatılır: Ensâr'dan birisi bir kadınla evlendi. Sonra henüz mehir tayin etmeden ve o kadınla cima yapmadan onu boşadı. Bunun üzerine bu âyet-i kerîme nazil oldu. Allah'ın Rasûlü buyurdu ki:

"Başına örttüğün şey bile olsa mut'a olarak onu o kadına ver!"
(Kurtubî tefsiri)

Âyet-i kerîmeden anlıyoruz ki; sadece şehvetini tatmin için kadınlarla evlenmeyi, sonra da onları boşamayı İslâm haram kılmaktadır. Ama nikâh akdi yaptıktan sonra henüz kadınla cima yapmadan, mehir de tayin etmeden onunla evlenmeyi dini ve maslahatı için uygun görmeyen kişinin onu boşamasında bir günah yoktur. Nitekim Allah'ın Rasûlü kendisine nikâhladığı ve gerdeğe gireceği karısı Bint'ül Cüne Rasulullah'a: "Senden Allah'a sığınırım!" dediği için Rasulullah'ın da:

"Benden çok büyük bir zata sığındın. Ailenin yanı-na dön!"

diyerek onu boşadığını Buhârî ve Müslim bize anlatmaktadır. Âyet-i kerîmede:

_«8 «š³@«K¬±X7! vB²TÅV«0 ²–Ë! ²vU²[«V«2 «ƒ@«X% ¸
®}«N<¬I«4 ÅwZ«7 ²~Y/¬I²S«# —Ï! Åw;YÇK«W«# ²v«7

"Mehir tayin etmeden evlendiğiniz kadınları boşamanızda size bir günah yoktur."

İfadesinden anlıyoruz ki, mehir tayin edilmeden de nikâh caizdir. Yâni mehir nikâh akdinden sonra da tayin edilebilir.

Âyet-i kerîmede geçen ***"Mut'a"*** erkeğin mehir tayin etmeden ve kendisiyle cinsi münâsebette bulunmadan boşadığı karısına onun üzüntüsünü ve sıkıntısını gidermek için vereceği bir ikramdır. Para, mal, elbise vs gibi. Ancak bunun belli bir miktarı yoktur. Bu kocanın takdirine bırakılmıştır.

"Bu muhsinler üzerine bir haktır."

diyor Rabbimiz. Bu ifadeden bunun farz olduğunu söyleyenler çoğunluktadır.

Demek ki boşanan kadınları dört durumda değerlendirebiliriz:

1- Kendisiyle zifafa girilmiş ve mehir takdir edilmiş olan kadın-lar. Bu kadınların hükmü daha önce geçti. En küçük bir haksızlığa meydan verilmeden bu kadınların mehirlerinin kendilerine ödenmesi gerektiğini Rabbimiz sûrede anlatmıştı.

(Bakara: 2/228-229)

2- Kendisiyle zifafa girilmiş olup ama henüz mehir takdir edilmemiş iken boşanan kadınlar. Bunlar için de mehri misil gerekmektedir. Yâni emsaline ödenen mehirin aynısının bu kadına ödenmesi gerektiğini Rabbimiz bildiriyor. Bununla ilgili açıklama ilerde gelecektir. Nisâ sûresinin 24. âyet-i kerîmesinde:

"O halde onlardan hangisiyle faydalandıysanız (cima yaptıysanız) ücretlerini takdir edildiği şekilde verin."

(Nisâ 24)

Aynen bunun gibi kendisiyle zifafa girilmeden ve kendisine mehir de tayin edilmeden kocası ölen bir kadın da kendisine denk olan kadınların aldığı mehir kadar bir mehir almakla birlikte, ölen kocasının mîrasından da pay alır.

3- Üçüncüsü kendisiyle zifafa girilmemiş ve mehir de tayin edilmemiş oldukları halde boşanan kadınlardır ki; şu anda tanımaya çalıştığımız âyet de bunu anlatıyor. Maruf ölçüler içinde kocanın mad-dî durumuna göre böyle kadınlara mut'a verilmelidir. Ayrıca böyle zifafa girilmeden boşanmış kadınlar için bir iddet beklemek de söz konusu değildir:

“Ey İnananlar! Mü'min kadınlarla nikâhlanıp, onları, temasta bulunmadan boşadığınızda, artık onlar için size iddet saymaya lüzum yoktur. Kendilerine bağışta bulunarak onları güzellikle serbest bırakın.”
(Ahzâb 49)

Âyetiyle açıklanmıştır. 4- Dördüncüsü de:

237:"Onlara mehir tayin ettiğiniz halde dokunmadan boşarsanız, o zaman tayin ettiğiniz mehrin yarısı onlarındır. Ancak kadının kendisi yahut nikâh akdi elinde bulunan velisi bunu bağışlarsa mehir gerekmez. Sizin bağışlamanız takvaya daha yakındır. Aranızdaki iyiliği de unutmayın. Şüphesiz ki Allah yaptıklarınızı görendir."

Âyet-i kerîmede Rabbimiz nikâh akdi esnasında mehir tayin edilmiş, ama henüz zifafa girilmeden boşanan kadınlara tayin edilen mehirin yarısının verilmesi gerektiğini anlatır.

Eğer kendisiyle nikâh yapılmış, ama gerdeğe girilmeden boşanan kadın kendisine terettüp eden bu mehri bağışlarsa, almaktan vazgeçerse o zaman bu mehir düşer.

Âyet-i kerîmedeki nikâh akdi elinde olan kişiden kimlerin kastedildiği konusunda değişik görüşler vardır.

1- İmam Ebu Hanife ve İmam Şafiî’ye göre bu nikâh akdi elinde olandan kasıt, bu kadını boşayan koca demektir. Öyleyse nikâh akdi elinde olan kişi affederse ifadesinin anlamı şöyle olacaktır: Kocası mehirin diğer yarısını da affeder ve tamamını vermek isterse bu müstesna olacaktır.

Bu durumda boşanan kadın, kendisine Rabbimizin tayin buyurduğu bu mehrin yarısını kocasına bağışlayabileceği gibi kocası da öteki yarısını bağışlayıp mehrin tamamını boşadığı karısına verebilecektir. Rabbimiz bu beyaıyla her ikisine de birbirlerini kırıp dökmemek için, İslâm kardeşliğini zedelememeleri için iyi davranmayı, cömert davranmayı tavsiye ediyor. Çünkü İslâm kardeşliği karılık kocalıktan önceliklidir. Buna çok dikkat etmek gerekmektedir. Karı koca arasındaki evlilik ilişkisi bitmiş olsa da bu kardeşlik ilişkisi kıyamete kadar devam edecektir. Her ikisi de yarın birlikte düşman karşısına çıkıp ci-had edecekler ve yine yarın cennette olacaklardır.

2- İkincisi buradaki ***"nikâh akdi elinde olan"*** dan kasıt, kadının velisidir. Bunu İmam Mâlik tercih etmiştir. Buna göre kadının velisi mehrin yarısını damadına bağışlayabilir.

"Sizin affetmeniz (bağışlamanız), muhakkak ki takvaya daha yakındır. Aranızdaki iyiliği unutmayın. Muhakkak ki Allah yaptıklarınızı görendir."

Kadın ve erkekten her biri diğerini affedip iyilikte bulunursa, bu onlar için takvaya daha yakındır. Yâni kadın: "Nasıl olsa benimle zifafa girmedi" diyerek mehirin yarısını kocasına bağışlarsa, erkek de karısını teselli etmek için, gönlünü almak için diğer yarısını da affedip mehrin tamamını ona verirse işte bu her ikisi için de takvadır diyor Rabbimiz.

Bir de aralarınızdaki iyilikleri unutmayın diyor Rabbimiz. Yâni boşandık diye birbirinizin düşmanı olmaya kalkmayın. İki aile birbirine düşman kesilmesin. Müslümanlar olarak, din kardeşleri olarak yine birbirinize dost kalın. Bakın Allah'ın Resûlüyle Hz. Zeynep evlendikten sonra, Hz. Zeyneb'in önceki kocası Zeyd'le Rasulullah'ın arasındaki dostluk aynen devam etmiştir. Muhakkak ki Allah yaptıklarınızı gören-dir. Eğer birbirinize iyilik yaparsanız Allah bunu görür ve size kat kat karşılığını öder; ama sizler birbirinize zulmetmeye kalkarsanız, Allah onu da görmektedir.

Tabi bütün bu konularda Allah'ın istediği davranışları gerçek-leştirebilmek için de namazlarınızı muhafaza etmek zorundasınız. Yâni sürekli Allah'la diyaloglarınızı kesmemek zorundasınız. Namazla sürekli Allah'tan mesaj almak, sürekli O'nun huzurunda ve O'nun kontrolünde olduğunuzu hatırlamak zorundasınız. Değilse bütün bunları beceremezsiniz, dikkat edin ha! diye Rabbimiz yeniden namaza dikkat çekecek bu bölümde.

238:"Namazları ve bilhassa orta namazı (üzerine titizlikle düşerek) muhafaza edin! Ve Allah için kalkıp O'-na gönülden boyun eğiciler olarak divan durun! (kunutta bulunun)"

Namazlarınızı muhafaza ediniz. Namazların muhafazası, tüm namazları vaktinde rükûn ve şartlarına riâyet ederek hiçbirini ihmal etmeden, Allah'ın istediği biçimde yerine getirmek demektir. Namazların muhafazası, namazla Allah'tan alınan mesajın muhafazası demektir. Namazla Allah'tan alınan mesajın, namaz sonrası hayata aktarılması ve sosyal hayatın bu mesajla düzenlenmesi demektir. İşte böyle namazlarınızı hiç ihmal etmeden muhafaza edin ve özellikle de orta namaza dikkat edin!

"Salâtul vusta" Vüsta, evsad kelimesinin müennes ismi taf-dıylidir. Arapça'da bu kelime hem orta, hem de yüce, yüksek anlamlarına gelmektedir. Hem orta namaz, hem de bütün sıfatlarını havi olarak Allah'ın istediği biçimde kılınan namaz mânâsına gelmektedir. Bu namazın hangi namaz olduğu, şu bildiğimiz namazlardan birisi mi, yoksa bu namazlardan başka bir namaz mı olduğu konusunda kesin bir bilgi yoktur. Sahabeden çoğunun ifadesine ve dört mezhep imamının görüşüne göre bu namaz, ikindi namazıdır. Allah'ın Rasûlü Ah-zâb savaşı günü, kendilerini çok şiddetli bir biçimde sıkıştıran ve hattâ Müslümanlara ikindi namazı kılma imkânı bırakmayan müşriklere bedduada bulunmuştu:

"Onlar bizi orta namaz olan ikindi namazından meşgul ettiler. Allah da onların evlerine ve kalplerine ateş doldursun!"

diye bedduada bulunmuştur.
(Beyhaki, Sünenü'l-Kübra 1/460)

Yine Allah'ın Resûlü'nün Tirmizî'de:

"Orta namaz, ikindi namazıdır."

hadisini biliyoruz.

Yine sahabeden kimileri bu orta namazın sabah namazı ol-duğunu söylemişlerdir. Kimileri bunun öğle namazı olduğunu, kimileri akşam, kimileri yatsı namazı olduğunu söylemişlerdir. Bu, beş vakit namazın tamamını içine alır diyenler de olmuş. Sahib-i tertip olmanın önemine dikkat çekiliyor diyenler olmuş. Cemaatla kılınan namazdır, Allah burada cemaata dikkat çekiyor diyenler olmuş. Cuma günü kılınan cuma namazıdır, korku namazıdır, vitir namazıdır, Kurban bayramı namazıdır, Ramazan bayramı namazıdır gibi pek çok görüşler serd edilmiştir bu konuda.

Fakat tüm bu rivâyetler dikkatlice incelenirse Allahu âlem en uygunu bunun ikindi namazı olmasıdır. Çünkü bu konuda en güzeli Rasûl-i Ekrem'in beyanına uymaktır. İnsanlar için meşguliyetin en fazla olduğu dönem de ikindi dönemidir. Buna göre şöyle demek herhalde daha uygun olacaktır: Her şahıs için engellerin ve meşguliyetin çokluğu sebebiyle kılınması en zor ve geçirilmesi en çok ihtimal dahilinde olan namaz, onun için en faziletli namaz veya orta namazdır.

Veya bu orta namaz açıkça belirtilmediğine göre mümin bütün namazlarını tam olarak muhafaza ederse, bu namazı da muhafaza etmiş olacaktır. Tıpkı Kadir

Gecesini Rabbimizin gizli tuttuğu gibi. Kadir Gecesini yakalamak isteyen kişi Ramazanın son on gününü tamamen ibâdetle geçirmesi gerektiği gibi. Öyleyse tüm namazlar Allah'ın istediği biçimde muhafaza edilmeli ki, bu orta namaz da muhafaza edilmiş olsun. Evet, namazların tümünü muhafaza edin, özellikle de bu orta namaza çok dikkat edin!

"Ve de Allah için kalkıp, divan durunuz. (Kunutta bulununuz)"

Allah için kalkıp Allah huzurunda el pençe divan durunuz.

"Ganitiyn" kelimesinin birkaç mânâsı vardır.

1- İtaat ediciler olarak Allah'ın huzurunda durun.

2- Konuşmadan ve namazı bozacak fiillerde bulunmadan huzurda durun.

Ahmed İbni Hanbel'in Müsned'inde şu rivâyeti görüyoruz: Zeyd Bin Erkam diyor ki: "Habeşistan'a hicretten önce Allah'ın Rasûlü namazdayken biz ona selâm verirdik, o da bizim selâmımızı alıyordu. ***"Ve Allah'ın huzurunda huşu ile durun"*** âyeti nazil olmuş Habeşistan'dan dönüşümüzde tekrar ona namazda iken selâm verdik; fakat Allah'ın Rasûlü bizim selâmımızı almadı. Öyleyse bu âyetin mânâsı "Namazda konuşmayın!" demektir.

3- Huzû ve huşû içinde namaz kılın ve namazda dua edin demektir.

"Kunûd" el pençe beklemek demektir. Emre hazır beklemek demektir. Ya Rabbi ben sana teslimim! Ben sana bağlıyım! Ne istersen iste! Ne emredersen emret! Ben senin emrini bekliyorum! Demektir. Kulluğu sadece Allah'a hasretme, şirkten kaçınma ve Allah'-tan başkalarını kesinlikle dinlemeyeceğini ortaya koymadır bu.

Bir de bu:

"Ve Allah için ganitiyn olarak ayakta durun!"

Âyetinin mânâsı; namazda aldığınız mesajla hayatınızı ayakta tutun! Bu mesajla ayağa kalkın anlamına gelmektedir. İster evlilik, ister boşanma, ister yemin olsun Kur'an'da Allah'ın bildirdiği hükümlerin tamamına uymak, namaz gibi ibâdettir. Nasıl ki namaz konusunda Allah'tan başka hiç kimsenin hüküm koyma yetkisi yoksa, diğer konularda da hiç kimsenin hüküm verme yetkisi yoktur. Allah öğle namazını dört rek'at olarak tayin buyurduğu halde bu namazı beş rek'at kılacaksınız diyenlere itaat eden kişiler, nasıl ki Allah'ı bırakıp bu emri verenleri ilâh

kabul etmişlerse aynen bunun gibi boşama yetkisini erkekten alıp kadına veya devlete vererek Allah'ın hükmünün dışında hükmedenlerin hükümlerini kabul edenler de bunarı ilâh kabul etmişler demektir.

Allah, kocası tarafından boşanmış kadınların üç kuru' müddeti iddet beklemesini emrettiği halde veya kocası ölen kadınların dört ay on gün beklemelerini emrettiği halde Allah'ın hükmünü değiştirip, hayır kadın hemen evlenebilir, diyenlere itaat edenler de bunları İlâh kabul etmişler demektir. Allah'ın hükümleri dışında hüküm verenler kim olurlarsa olsunlar, kim olurlarsa olsunlar reddedilmesi gereken tâğutlardır.

Her kim de bu tâğutları reddetmez ve yalnız Allah'a yapılması gereken kulluğu bu tâğutlara da ayırarak onları İlâh kabul ederse; bunlar Allah için ganitiyn olarak durmayan insanlardır. Allah'la birlikte başkalarına da itaat eden müşrikler demektir. Namazda hiç mesaj almayan, ya da namazda aldıkları mesajı hayatlarına aktaramayan insanlar demektir.

239:"Eğer bir şeyden korkarsanız namazı yaya veya binek üzerinde kılın! Emin olduğunuzda da Allah'ın size bilmediğiniz şeyleri öğrettiği gibi siz de Allah'ı zikredin!"

Rabbimiz bundan önceki âyette emniyet halinde iken namazı hiçbir zaman terk etmememizi emrettikten sonra bu âyetinde de korku halinde kılınması gereken namazı anlatıyor. Âyet-i kerîmeden anlı-yoruz ki korku halinde bile namazı terk etme yoktur. Namaz imandır. Namazın terki hiç bir zaman caiz değildir. Namaz ayakta kılınmalıdır. Ama ayakta kılamayan oturarak, oturarak kılamayan yatarak, yattığı yerden de kılamayan ima yoluyla namazını mutlaka kılmalıdır. Kıbleye yönelemeyen kişi herhangi bir yöne yönelerek kılabilir. Savaş esnasında, düşmandan kaçarken, hastayken, korku halindeyken hâsılı her hâlükârda namaz kılınmalıdır. Allah'ın Rasûlü şöyle buyurur:

"Eğer korku çok ise ayakta olduğu gibi binek üzerinde de kılabilirsiniz. Kıbleye yönelebileceğiniz gibi başka bir yöne de yönelebilirsiniz."

Düşmandan, yırtıcı hayvanlardan şiddetli bir korku içine düşül-düğü zaman, namaz yolculuk namazı gibi iki rek'at olarak kılınabile-ceği gibi, öğle ile ikindi, akşam ile yatsı cem edilerek de kılınabilir. Herhangi bir yöne yönelerek, yürürken veya binekteyken kılınabilir. Evet bu korku durumundayken de namazlarınızı terk etmeyin.

"Korku kaybolup emniyete kavuştuğunuz zaman da Allah'ın size bilmediğiniz şeyleri öğrettiği gibi siz de Allah'ı zikredin!"

Yâni tehlike bitip de emniyete kavuştuğunuz zaman da artık namazlarınızı yine tam olarak kılınız. Böylece namazla Allah'ı ve Allah'ın âyetlerini, Allah'ın hükümlerini zikredin. Namazla Allah'tan mesaj alın ve o mesajla hayatınızı düzenleme gayreti içine girin. Namazda aldığınız mesajları hafızanızda canlı tutun ki, hayatınızı onlarla düzenleyin.

240:"İçinizden vefat edip de geride eşler bırakanlar, eşlerinin evlerinden bir sene çıkarılmamasını ve geçimlerinin sağlanmasını vasiyet etsinler. Eğer kendileri çıkarlarsa onların örfe uygun olarak yaptıklarından dolayı size bir günah yoktur. Allah Azîzdir, hakimdir."

Müfessirlerin çoğuna göre bu âyet Bakara sûresinin 234. âyetiyle nesih edilmiştir.

"Sizden ölenlerin geriye bıraktıkları zevceleri, kendi kendilerine dört ay on gün beklerler..."
(Bakara 234)

Âyetiyle bu âyet nesih edilmiştir. Yâni kocası ölen kadınların kocalarının evinde bir yıl beklemeleri belki bir azimettir veya mubahtır. İlla da bir yıl beklemek zorunda değildirler. Ama dört ay on gün iddet beklemeleri farzdır.

Ayrıca ölümü yaklaşan kocaların arkalarında bıraktıkları hanımları için bir yıllık nafaka vasiyet yapmaları Nisâ sûresindeki:
"Bıraktıklarınızın dörtte biri hanımlarınızındır."
(Nisâ: 12)

Âyetiyle nesih edilmiştir. Yine şu hadis de bunun nesih edildiğini anlatmaktadır:

"Mîrasçı için vasiyet yoktur."
(Buhârî, Müslim)

Kocası ölmüş kadın mîrasçılardan birisi olduğundan onun için ayrıca vasiyette bulunmanın yasaklandığı anlatılıyor bu hadiste. Böylece mîras âyeti ile vasiyet âyeti, dört ay on gün iddet bekleme âyetiyle de bir yıl bekleme hükmü nesih edilmiştir.

Bazı müfessirler de bu âyetin mensuh olmadığını aksine yeni bir hükmün mevcut olduğunu söylemişlerdir. O da vefat eden kocanın kendi hanımının lehine, bir senenin sonuna kadar evinde kalmasını vasiyet etmesidir. Böylece kadının evinde dört ay on gün bırakılması farz, sene sonuna kadar kalması da mendup olacaktır. Yâni kadın isterse bir yıl kocasının evinde kalacak, dilerse bir yıl dolmadan çıkabilecektir. Şâyet kendileri çıkarlarsa, artık size bu konuda bir mesuliyet yoktur ifadesi de bunu anlatmaktadır.

241:"Boşanan kadınlar için örfe uygun bir şekilde mut'a vardır. Bu muttakiler üzerine bir haktır."

Boşanan kadınlara mut'a konusu daha önce geçtiğine göre burada anlatılan mut’a’nın iddet nafakası olması muhtemeldir. Bu mut’a’nın da kocanın maddi gücüne ve kadının durumuna göre takdir edilmesi gerekmektedir.

242:"Allah, âyetlerini belki akledersiniz diye işte böylece açıklıyor."

Ey mü'minler! Allah böylece size âyetlerini, haramlarını, helâllerini, emirlerini, nehiylerini net ve açık bir şekilde açıklıyor. Eğer akıl sahipleriyseniz bütün bu açıklananlardan ibret alır Allah’ın istediği biçimde davranırsınız.

²v¬;¬*@«<¬(²w¬8 ²~Y%«I«' «w<¬HÅ7! |«7Ë! «h«# ²v«7Ï!

243:"Ölümden korktukları için binlerce kişinin memleketlerinden çıktığını görmedin mi? Allah onlara; "Ölün!" dedi. Sonra onları tekrar canlandırdı. Muhakkak ki Allah insanlara çok fazıl ve ihsan sahibidir. Fakat insanların çoğu şükretmez."

Âyet-i kerîmede hiçbir tedbirin takdiri bozamayacağı, Allah’ın kaderinden yine Allah’a sığınmaktan başka çarenin bulunmadığı anlatılmaktadır. Sözü edilen bu insanlar ya ölüm korkusuyla cihattan kaçmış kimselerdir ya da salgın bir hastalıktan tedbir almak için kaçmış insanlardır.

Düşmanla savaşmak, vatanlarını ve dinlerini müdafaa etmek söz konusu olduğu zaman Allah’ın cihad emrini yerine getirmeyerek, düşmanla karşı karşıya gelmeyi göze alamayarak sürü sürü yurtlarını terk eden nice kavimlerin çok geçmeden mahvolduklarını, perişan olduklarını, yıllar yılı galip toplumların kölesi olarak öldüklerini, bittiklerini yok olduklarını ama yüz yıllar sonra yine Allah’ın izniyle tekrar hayat bulduklarını biliyoruz. Savaşı göze alamadıkları için galip toplumların elinde oyuncak olmuş, varlıklarını, şahsiyetlerini, hürriyetlerini kaybetmiş, dinlerini, tarihlerini kaybetmiş, silinip gitmiş nice milletler tanıyoruz. Allah bunlara, bu kendi uğrunda savaşı göze alamayan korkaklara, madem ki sizler

benim yolumda cihadı göze alamadınız öyleyse haydi "ölün" haydi "sürünün" buyurmuş onlar da ölmüşler, yok olmuşlar ve silinmişler.

Yıllar yılı İslâm dünyasının ölümünün ve sukutunun altında yatan sebep işte budur. Yeniçeri kılıcı kınına sokup bu ıssız çöller aşılmaz! Bu savaş çekilmez! Yaşamak varken ölüm göze alınmaz! dediği andan itibaren bizim sukutumuz da başlamış. Allah için savaşı göze alamadıkları için galip toplumların kölesi durumuna düşmüşüz. Varlığımızı, şahsiyetimizi, hürriyetimizi, dinimizi, tarihimizi kaybetmişiz. Kelimenin tam anlamıyla ölmüşüz yani.

Ama yıllar süren bu ölümümüzden sonra inşallah Rabbimizin bizi yeniden dirilteceği günlerin yakın olduğunu anlıyoruz. Zira öldürmek de O'na aittir diriltmek de. Ama bunun elbette bir yasası vardır. İşte bundan sonraki âyette Rabbimiz bu dirilişin yasasını şöyle anlatıyor:
244:"Allah yolunda savaşın ve bilin ki muhakkak Allah semidir âlimdir."

Rabbimiz ecelin kendi elinde olduğunu ve insanlar ölümden ne kadar da kaçarlarsa kaçsınlar, ölmemek için ne kadar tedbir alırlarsa alsınlar Allah'ın takdirini bozamayacaklarını anlatıyor.Rabbimiz Ölüm korkusuyla cihattan kaçanları cihada teşvik ediyor. Ey mü'min-ler! Allah yolunda savaşın ve sakın ölümden korkmayın! İyi bilin ki Allah yolunda savaşmak sizin ecelinizi kesinlikle kısaltmaz. Kişinin ölüm sebebi ecelinin gelmiş olmasıdır buyurarak Rabbimiz mü'minleri cihada teşvik ediyor. Varlıklarının garantisi olarak Allah'ın kendilerine yüklediği cihattân geri durmamaları, ölümden korkmamaları aksine ona ölümü meydan okurcasına karşılamaları istenmektedir. Allah için savaşa katılmak hattâ savaşın en ön saflarında bulunmak ölüm sebebi olmayacağı gibi savaştan kaçmak da ölümden kurtuluş anlamına gel-meyecektir. Rabbimiz bu hususu anlatırken:

"De ki evlerinizde dahi olsaydınız yine üzerlerine öldürülmeleri yazılmış olanlar mutlaka vurulup düşeceği yeri boylardı."
(Âl-i İmrân: 154)

Yine aynı sûrede Rabbimiz şöyle buyurur:
"Allah'ın (belli bir süreye göre yazılmış) izni olmadan hiçbir kişi ölemez."
(Âl-i İmrân: 145)

Bundan sonra karz-ı haseni anlatacak Rabbimiz. Buyurur ki:
_®/²I«5 «yÅV7! Œ¬I²T< ™¬HÅ7! ~«) ²w«8
245:"Kim de Allah'a güzel bir borç verirse Allah O'na kat kat artırarak ödeyecektir. Sıkan da, açan da Allah'tır.Hepiniz O'na döndürüleceksiniz"

Rabbimiz kullarını cihada teşvik buyurduğu bu bölümde infakı da gündeme getiriyor. Hem de kendisine borç isteme pozisyonunda infakı gündeme getiriyor. Yâni böyle cihat gibi, namaz gibi, oruç gibi, infak gibi yapacağınız kulluklarla Allah'a öyle borçlar sunun ki bunlar güzel bir borç olarak Allah'ın yanında kalsın ve size en lâzım olacağı zaman ondan alırsınız. Cennet için mi lâzım oldu? cehennemden kurtulmak için mi lâzım oldu? O zaman ondan alırsınız.

Canlarınızı, bedenlerinizi, akıllarınızı, zamanlarınızı, mallarınızı bugün Allah'a emanet verirseniz, yâni bütün bunları Allah yolunda ve Allah'ın hizmetinde kullanırsanız: "Ya Rabbi senin yolunda harcıyorum ve sana emanet ediyorum yarın lâzım olunca senden alırım" derseniz bilesiniz ki onlara en çok muhtaç olduğunuz zaman Allah onu size kat kat ödeyecektir.Böyle demeseniz bile her biri zaten kaybolup gidiyor. Meselâ şu anda şu bir saatlik zamanı Allah'a ayırmasaydınız nasıl olsa yine geçecekti değil mi?

Öyleyse zamanınızı Allah için harcayın ve ona bir emanet olarak sunun, yarın ondan alırsınız. Akıllarınızı, zekâlarınızı sadece para kazanmaya değil de biraz da Allah'ın âyetlerini tanımaya, ağızlarınızı sadece yemeye içmeye değil de biraz da Allah'ın dinini çoluk çocuğunuza anlatmaya harcayın. Böylece Allah'a güzel bir borç sunun ki yarın Allah'tan onu alasınız.

İbni Abbas der ki bu âyet Ebu Dahdah hakkında inmiştir. Bu âyet geldiği zaman bu zat Rasulullah'a gelerek: "Ey Allah'ın Rasûlü şimdi Allah bizden karz istiyor öyle mi?" Allah'ın Rasûlü evet deyince Ebu Dahdah: "Ey Allah'ın Rasûlü benim iki bahçem var. Bunlardan en güzelini, içinde 600 hurma ağacı bulunan bahçemi infak etsem bana onun bir benzeri var mı?" dedi. Allah'ın Rasûlü ***"Evet hattâ ondan çok daha fazlası!"*** buyurdu. Adam: "Ey Allah'ın Rasûlü! Hanımım da benimle beraber olacak mı? Onun da bu işten bir hissesi var mı?" dedi. Allah'ın Resûlü: ***"Evet o da seninle beraberdir!"*** buyurdu. Adam: "Ey Allah'ın Rasûlü uzat elini ve şahit ol ki ben bahçemi bu şartla Rabbime karz ettim!" Dedi ve hemen bahçesine gitti hanımı ve çocukları oradaydı. Bahçenin kapısında durdu ve hanımına bu bahçeyi şu şu şartla Allah'a karz ettiğini söyledi. En az onun kadar Allah'a teslim olan karısı da aynı fedâkârlık ve cömertlikle:

"Allah alışverişini kabul etsin! Ey Ebu Dahdah ne kadar da pahalı satmışsın onu?" dedi ve birlikte bahçeden çıktılar. Kadın çocukların ağzındaki ve torbalarındaki hurmaları da çıkarıp bunlar bize ait değil artık diyerek bahçeye bıraktı.

(Râzî Tefsiri 6/178)

Bu âyetin inişiyle insanlar üç gruba ayrıldılar.

1- Alçaklar. Bunlar şöyle dediler: Bakınsanıza Muhammed'in Rabbi bizden borç isteyecek kadar fakirmiş. Allah fakir, biz zenginiz dediler. Allah zayıf, biz güçlüyüz dediler. Buna küfür mantığı denir. Yâsînde de aynı konu anlatılır:

"Onlara Allah'ın size verdiği rızıklardan Allah yolunda infak edin denildiği zaman küfredenler derler ki: Allah'ın doyuracaklarını biz mi doyuracağız?"

(Yâsîn: 47)

Yâni bu fakirleri Allah doyuramadı da biz mi doyuracağız? Allah bu fakir kullarını doyuramayacak kadar fakir de bizden infak mı istiyor diyorlardı. Küfür mantığı. Sanki Allah'ın malı ayrı kendilerininki ayrı. Sanki kendi ceplerindeki, kendi ellerindeki Allah'ın değil. Bunu önceki derslerimde de söyledim. Böyle cebindekilerin Allah'a ait değil de kendisine ait olduğuna inanan, yani kendisini mülkün sahibi gören bir kişi zırnık bile veremez. İstese de veremez. Bu mal, bu mülk benim değil Allah'ındır. Ben bunu onun istediği yerlerden kazanıp, razı olduğu yerlerde harcamalayım diyen ve böylece inanan kişi ancak infakı becerebilecektir. Allah kendilerinden karz isteyince bu şekilde alçakça davrananlar oldu.

2- Cimriler. Bir kısım insanlar da Allah'ın kendilerinden karz isteyen bu âyetini duyunca cimrilik yaptılar. Mala rağbet edip Allah yolunda harcamaya yanaşmayan, dünya hayatına güvendiklerinden ötürü hiç kimseye yardım elini uzatmayanlar, cimrilik edenler.

3- Üçüncü grup da Allah'ın bu dâvetini duyar duymaz infaka koşanlar. Bunlar mülkün de hayatın da gerçek sahibinin Allah olduğuna inanan ve bu inanca dayalı olarak malını da, canını da, hayatını da Allah'a karz olarak sunan, Allah için bir hayat yaşayan insanlar.

Birinci olarak anlarız ki, bu ayetle Rabbimiz tüm varlığımızı kulluk adına kendisine sunmamızı istiyor. İkinci olarak da bizzat fakirlere, muhtaçlara kendi rızası adına borç vermemizi emrediyor. Allah kendini fakir kullarının safında kılarak kendi adına onlara karz yapmamızı istiyor. Kendi rızası adına sıkıntı içinde kalmış kardeşlerimize karz-ı hasen adı altında borç vermemizi istiyor.

Karz-ı hasen Allah rızası için sıkıntı içinde kıvranan müslü-manlara verilen malın sadece kendisinin geri gelmesi şartıyla borç verilmesinin adıdır. Allah bunu

bir ibâdet kabul etmekte ve teşvik etmek-tedir. Müslüman kardeşine mahza onu sıkıntıdan kurtarmak, yüzünü güldürmek ve böylece Rabbinin rızasını kazanmak için borç verir. İca-bında çalıştırarak kâr elde edebileceği o parasını Allah rızası için kardeşinin hizmetine sunmaktadır. Verdiği o para bir süre sonra aynen kendisine dönmüş olsa bile o süre içinde sırf Allah rızası için o parayı dondurmuş ve onun kârından, mahrum kalmıştır. Ama ne gam, onu aslında o malın da kendisinin de sahibi olan Allah'a borç olarak vermiş ve böylece Rabbinin hatırını kazanmıştır. Rabbine onu karz olarak sunmuş ve ona en çok muhtaç olduğu bir günde Allah onu ona kat kat fazlasıyla ödeyecektir.

Hattâ bir hadis-i şerife göre bir müslüman kardeşine yapılan karz-ı hasenin sevabı, borç vermenin fazileti aynı şekilde bir müslü-mana yapılan sadakanın sevabından daha üstündür. Allah'ın Resûlü hadislerinde sadakanın sevabının ona katlanacağını ama borç vermenin sevabının on sekize katlanacağını buyurmaktadır. Bunun bir kaç sebebini şöyle kısaca arz edeyim inşallah:

1- Borç vermenin sadakadan üstün oluşunun birinci sebebi: bu şekilde karşılık düşünmeden, menfaat ummadan sadece Allah için bir kardeşine kişinin borç verebilmesi aynı zamanda fâizdeki kazanç duygusunu ayak altına almayı ifade etmektedir.

2- İkincisi bazen kişisel olarak sadaka almayı uygun görmeyen borçlanmakla ihtiyaçlarını gidermeyi daha onurlu bir hareket olarak gören şahsiyetli müslümanların bu şekilde onurlarını kırmadan borç vermek sadakadan daha üstündür.

3- Bir de borç verilen mal sadaka ile halledilebilecek problem-lerden daha büyük problemlere çözüm getirmiş olabilir. Sadakadan daha büyük neticeleri doğurmuş olabilir. Sonra borçlu olan da aldığı bu borçla durumunu düzeltip o da başka kardeşlerine borç verecek duruma gelmiş olabilir. Böylece ilk kişinin borç verişi defalarca katlanmış olabilir. Fakat sadaka böyle değildir. O sadece bir insanın problemini halleder ve bir daha da geri gelmez.

O halde Rabbimizin rızasını kazanmak, âhiret yurdumuzu imar etmek istiyorsak enflasyondan, paramızın değer kaybetmesinden korkmadan Allah'ın, verdiğimizi kat kat artıracağına imanla müslüman kardeşlerimize borç verelim ve bu konuda bir iman gereği olarak da sadece Allah'a güvenelim.

Besmele ile devam edelim. Bundan önceki konuşmalarımız, besmelesiz konuşmalarmış meğer. Laiklik o kadar ruhumuza işlemiş ki, dini konuşmalar, din

içerikli konuşmalar, din dışı konuşmalar diye bir ayırım söz konusu hayatımızda. Dini konuşmalar din dışı konuşmalar. Dini günlerimiz, dini bayramlarımız, din dışı günlerimiz ve bayramlarımız. Peki söyler misiniz ben ne zaman din dışındayım? Bazen din içi, bazen din dışı olmaz değil mi? Halbuki biz her zaman dindarız. Her zaman dindar yaşarız. Meselâ vali her zaman validir. Yâni vali ye-mek yerken de validir, uykuda da validir, uyanıkken de. O hep validir değil mi? İşte müslüman da hep Müslümandır. O yaptığı her işi hep müslüman olarak yapar. Ticaret yaparken de, talebeleriyle karşıkarşı-ya iken de, ailesiyle beraberken de hep kuldur ve müslümandır. Ama unutuyoruz, dalıyoruz bazen.

Galiba Allah'ı hep yanımızda bilmekten bıkıyoruz mu bilmem. Öyleyse tüm besmelesiz konuşmalarımıza estağfirullah diyerek ayetleri okumaya anlamaya çalışalım. Estağfirullah bismillah.

Besmelenin bizim hayatımızdaki fonksiyonu çok büyüktür. Adamın biri oğlunu dövüyormuş. Hem dövüyormuş hem de her vurdukça da yüksek sesle besmele çekiyormuş. Oradan geçen biri sormuş: "Amca ne yapıyorsun böyle? Bu dayakla besmelenin ilgisini anlayamadım?" demiş. Adam: "Sana ne oluyor ? Oğlum değil mi? Severim de döverim de!" İyi onu anladık da bu besmele ne olacak? deyince. Sen demiş, Rasulullah Efendimizin her iş yaparken besmele çekin dediğini bilmiyor musun? Ben de işte her tokat atışımda besmele çekiyorum. Berikisi şöyle bakmış adamın yüzüne ve demiş ki: "Amca sen bu besmeleyi daha önce çekecektin!" Yâni bu çocuğun ta teşekkülü anında çekecektin besmeleyi!" Biz de baştan yapacaktık bunu ama Allah affetsin tüm besmelesiz konuşmalarımızı. Sanki önceki yaptığımız işler kulluğun dışındaymış gibi Kur'an okumaya başlayınca besmeleyi hatırlıyoruz onun dışındaki işlerimiz hep besmelesiz işler..

Bakara sûresinde bir bölüme geldik. Bizi yakından ilgilendiren bir konu. İnşallah bilgi için değil, bilmek için değil, biliyor desinler diye değil, iman etmek için, amele dönüştürmek için hemen uygulamaya koymak için dinleyelim ve öğrenelim. Bakara sûresinin bu bölümünde tarihte Talût ve Câlut kıssası diye maruf bir kıssaya geldik, bu bölümü tanıyacağız inşallah.

Olayın geçtiği dönem bundan yıllar öncesi bir dönem. Üç bin yıl önce olduğu söyleniyor. İsrâil oğulları var. Sûrede uzun uzun bunu anlatmaya çalıştım. İsrâil Hz. Yakub'un adıdır. Onun çocuklarına da Yakub'un çocukları anlamına İsrâil oğulları denmekte. İbrahim (a.s) vardı baba. Onun iki oğlu vardı, biri İsmail, ötekisi de İshak. İshak'ın (a.s) bir oğlunun adı Yakub, onun da bir oğlunun adı Yusuf idi. Yakub'un (a.s) Yusuf'tan başka on bir oğlu daha vardı. İşte Hz. Yusuf'la beraber

Yakub'un (a.s) Mısır'a giden ve oraya yerleşen on iki oğulun hepsine birden İsrâil oğulları denir.

Peki bu bize niçin lâzım? Niye ısrarla gündeme getiriyoruz bunu? demeyin, Kur'an ısrarla anlatmışsa bunu bize, o zaman demek ki bu bize lâzımdır. Belki de tanıyacağımız tek sülale, tanıyacağımız tek grup belki de. Bunlar İbrahim soyudur. Hz. İbrahim de bizim atamız-dır. Analarımızın kocası olan babalarımızın soyunu tanımasak da olur ama babalarımızdan bize daha yakın bir babamız olan İbrahim soyunu bilelim inşallah; İşte Hz. Mûsâ da onlardan biridir. Mısır'dan İsrâil oğullarını çıkardı Allah'ın izniyle. Sina'da, çölde gezdiler, dolaştılar kırk yıl kadar. Arkasından Filistin bölgesine, Arz-ı me'vûd denen bölgeye geldiler de orada yaşayıp dururken içlerinde peygamberleri de vardı .

Yukarıdaki âyette anlatmıştı Rabbimiz, O bölgede yaşayan Amalikalıların başındaki Câlut isimli komutan bu İsrâil oğullarının ülkesine saldırmış, İsrâil oğulları da Allah için bir savaşı göze alamayarak ölüm korkusuyla vatanlarını terk etmişlerdi. Bu tavırlarından dolayı da Rabbimiz onlara; "Ölün!" buyurmuş, onlar da ölmüşler, yâni galip tarafın kölesi durumuna gelmişler, şahsiyetleri silinmiş, varlıkları bitmiş, alçaklık ve zillet içine düşmüşlerdi.

Uzun bir süre böyle bir zillet dönemi yaşadıktan sonra nihâyet Allah onları diriltmişti. Bir süre sonra bunların kalplerindeki körelmeye yüz tutmuş akide duygusu, iman ve cihat duygusu tekrar canlanmaya başlamış, içinde yaşadıkları zillet ve alçaklık kendilerine ağır gelmeye başlamış, yaşadıkları bu pis hayattan kurtulup hürriyete kavuşmak için Allah yolunda savaşmaya karar vermişler. Bir grup peygamberlerine gittiler ve şöyle dediler. Ancak bu peygamberin hangi peygamber olduğunu bilmiyoruz. Âyet-i kerîmede bu peygamberin ismi zikredil-memiştir. Kur'an bunu bize zikretmediğine göre bize lâzım değil demektir.

Kur'an'ın anlattığı kısalarda esas mesele bu kıssada bize verilmek istenen fikir, gösterdiği hedef ve ulaştırmak istediği mesajdır. Binaenaleyh bize düşen de bu tür kıssalarda anlatılan örnek insanı, örnek olayları ve örnek davranışları yakalamaktır. Onun için bu peygamber hangi peygamber olursa olsun, bu toplum hangi dönemde yaşamış toplum olursa olsun bizim açımızdan bunların bilinmesinin pek faydası yoktur. Peygamberlerine gittiler ve dediler ki:

246:"Baksana peygamber! Görmedin mi peygamberim! İsrâil oğullarından bir mele. Mûsâ (a.s) dan sonra, Dediler ki kendilerinden olan peygambere. "Bize bir kumandan gönder de Allah yolunda savaşalım". "Ya size savaş farz kılınır da yapmazlık ederseniz!"Biz ha! Niye Allah yolunda savaşmayalım? Yurtlarımızdan çıkarıldığımız ve çocuklarımızdan ayrıldığımız halde Allah yolunda niye savaşmayacakmışız biz?" Ne zaman ki savaş onlara

farz kılındı. Az bir kısım müstesna pek çoğu tevellev yapıverdiler. Allah zâlimleri çok iyi bilir."

Baksana peygamberim! Fikrin neydi bu konuda? Bir düşün! Bir hatırla! Eğer peygamber o dönem bakmış ve işi bitmiş değilse Kur'an'ın, o zaman size de söylüyor Kur'an. Baksanıza! İyi bir düşünün bu Kur'an ne diyor! Bu bölümde Kur'an ne anlatıyor?

"İsrâil oğullarından bir mele."

İsrâil oğullarından bir grup, bir topluluk, ileri gelen bir grup. Mele; kavmin eşrafı, işleri bitirip çözüme ulaştıracak yetkiye sahip olan grup demektir. Toplumda söz sahibi ileri gelen kalburüstü grup demektir. İşte toplumun melesi.

"Mûsâ (a.s) dan sonra"

Ama:

"Dediler ki kendilerinden olan peygambere."

Kendilerine gelen peygambere dediler ki:

"Bize bir kumandan gönder de Allah yolunda savaşalım."

Manzara sanki bizim bilmediğimiz bir toplum, içlerinde bir peygamber var, o peygamberle beraber yaşıyorlar, peygamber aralarında yaşıyor ama hiç takmıyorlar o peygamberi. Gerçi şimdi Konya'-ya şu bizim topluma peygamber gelse, bu toplum ne yapar? Bir kere programı olanlar aynen kendi programlarına devam ederler. Merak edenler belki giderler peygamberin yanına. Gidenler ne sorarlar dersiniz? Meselâ vade farkı helâl mı haram mı? Diyenler çıkar değil mi? Veya peygambere peygamberlik öğretmeye kalkanlar olur mu dersiniz? Yâni ey peygamber bize şunu anlatmalıydın! Önce şu, şu konuları gündeme getirmeliydin! Şunlara şunlara öncelik tanımalıydın! Diyerek peygamberi şartlandırmaya çalışanlar, peygambere akıl vermeye, ona yol göstermeye çalışanlar çıkacaktır değil mi?

Bakın bu adamlar da geliyorlar peygambere: Ey peygamber! Sen bize bir melik göndersen, bir komutan, bir başkan, bir başbuğ, bir emir tayin etsen de:

"Biz de Allah yolunda savaşsak!"

Böyle ukalaca bir istemin sonunda buradaki gibi çıkacaktır sonuç. Ah bir emir olsa! Ah bir lider olsa! Ah bir savaş çıksa! Âlimallah nasıl savaşırız bir görseniz! Cihad emri bir gelse neler yaparız neler!!

Allah yolunda savaşacağız! Hani adam cebinden beş bin lira çıkarıp veriyorken "Allah yolunda veriyorum!" filan diyor ya, burada da öyle diyorlar.

Onlara acıyan o merhametli peygamber onlara merhametinden dolayı yol gösteriyor. Ya da onların bu savaşma niyetlerinin altında Allah rızasından başka şeylerin yattığını sezinlediği için peygamber onları imtihana tabi tutuyor onlara yol göstererek buyuruyor ki:

"Ya size savaş farz kılınır da yapmazlık ederseniz!"

Yâni "gelin siz savaşacak toplum değilsiniz! Bunu göze alacak durumda değilsiniz! Savaş size farz kılınır da ya savaşmazsanız! İşiniz biter o zaman! Allah Defterinizi dürüverir o zaman Perişan olursunuz! Gelin inat etmeyin! Kendinize bir şeyleri sorumlu kıldıktan sonra onu yapmazsanız hepten işiniz biter! Diyor Allah'ın peygamberi.

Kendinize bir şeyleri sorumlu kıldıktan sonra eğer yapmazsa-nız. İslâm'da bir şey azmedilip başlandıktan sonra artık o iş o kimseye vacip olur. Meselâ nafile bir oruca başlansa, başlanılmış bu oruç meşru bir mâzeretle bile bozulsa artık o oruç o kimseye vacip olur. Şimdi de öyle oldu değil mi? Buraya geldik anlat dediniz ve Bakara'-dan bir bölüm anlatmaya başladık. Öyleyse bilesiniz ki bu tavrınızla sorumlu kıldınız kendinizi. Bakara'yla sorumlu kıldınız kendinizi.

Öyleyse Bakara'yı anlatacaksınız çocuklarınıza. Bakara'yı anlatacaksınız birilerine. Bakara'yı anlatacaksınız kendinize ve toplumu-nuza. Çünkü bu toplum Bakara'yı bilmemektedir. Bu toplum Bakara'yı tanımamaktadır. Sadece Sivas için demiyorum, Türkiye'nin neresine giderseniz gidin her tarafı küçük bir Ankara'dır orası nasıl olsa fark et-mez. Bir elmayı ne kadar da küçük parçaya bölerseniz bölün en küçük parçası yine elmadır onun. Ama belki çürük tarafıdır, belki bozuk tarafıdır, çekirdeğidir, kabuğudur ama yine de elmadır. Türkiye'nin de neresine giderseniz gidin her yeri küçük bir Ankara'dır.

Dediler ki peygambere bize bir melik tayin et de onun arkasın-da savaşalım. Dedi ki peygamber (a.s): Ya farz kılınır da yapmazsa-nız? Acaba durum benim korktuğum gibi mi ki? Acaba korktuğum başıma gelir mi ki? Buyurarak onlarda gördüğü zaafın ve gevşekliğin boyutlarını anlamak istedi.

Ukalaların ukalalığına bakın siz, dediler ki:

"Biz ha! Niye Allah yolunda savaşmayalım?"

Niye savaşmayacakmışız? Niyeymiş?

"Yurtlarımızdan çıkarıldığımız ve çocuklarımızdan ayrıldığımız halde Allah yolunda niye savaşmayacakmışız biz?"

Bizim çocuklarımızı ellerimizden aldılar. Bizi yurdumuzdan, yuvamızdan çıkardılar, sürdüler. Biz evimizden, çoluk çocuğumuzdan olduk. Onun için seve seve savaşırız biz! Dikkat ediyor musunuz evvela "Allah yolunda" demişlerdi, şimdi kıvırttılar, yamuldular. Bakın sa-vaşma sebepleri farklılaştı. Niçin savaşa-caklarmış? Evi barkı için, yurdu yuvası için, dükkanı tezgahı için vatanı, mekânı için, ekonomik kaygısı, oğlu kızı için. Yâni aslında bunların savaşma niyetleri îlâyı kelimetullah değil. Allah'ın dininin yücelmesi, Allah'ın adının ve siteminin hakim olması değil, vatan, yurt, ev bark, çoluk çocuk, mal mülk derdi için.

Bugün oğlu kızı için, çoluğu çocuğu için ölmeye can atan nice ana babalar görüyoruz. Ama ne gariptir ki onların ölümünü kendileri hazırlıyorlar.

Geçenlerde zafer meydanında arabaların, trafiğin çok sıkışık olduğu bir anda, yedi sekiz yaşlarındaki çocuğunu elinden tutmuş okula götürürken, elinden ayrılıp arabaların altına gitme tehlikesiyle karşı karşıya bulunan çocuğunu arabaların altından kurtarabilmek için kendini fedâ edercesine arabaların altına atan bir anne gördüm de düşündüm. Bu kadıncağız çocuğunu kurtardı arabaların altından. Kurtardı; ama nereye gönderiyordu onu? Ölümün pençesinden kurtarıp da gönderdiği okulda ne öğretecekler acaba o çocuğa? Belki de ölüme gidiyor olarak kurtarılan bu yavrucak şimdi de ateşe gidiyor. Ateşe gönderiliyordu. Bilmiyorum bıraksaydı da orada arabaların altında ölse belki daha mı iyiydi? Çünkü cennete gidecekti o zaman. Arabaların altında ölseydi bu çocuk âkıl bâliğ olmadan gittiği için kesin cennete gidecekti. Peki ya şimdi nereye gidiyor bu çocuk bir düşünelim.

Ya sizinkiler? Sizin hanımlarınız, çocuklarınız, kardeşleriniz tanıdıklarınız onlar nereye doğru gidiyorlar? Hiç düşünüyor musunuz? Çocuklarının istikbalini düşündüğünü iddia eden nice anne baba biliyorum ki çocuklarını kendi elleriyle öldürüyorlar. İstikbal endişesi diye ısrarla kimileri istikballerini öldürüyorlar. Meselâ Almanya'da bunun çok bariz örnekleri var. Adam 25-30 senedir Al-manya'da çalışıyor. Oğlu orada, kızı orada. Adam oğlundan ümidini kesmiş, kızını kaybet-miş. Oğlu da kızı da bir hıristiyandan farksız hale gelmiş. Ahlâk yok, namus yok, iffet yok, din yok, iman yok. Soruyorum adama: Karde-şim! Niye geldin buralara? Neden eğleşip kaldın buralarda? Adam diyor ki; "Hocam ne yapalım işte evlât belâsı! Çoluk çocuk derdi" diyor. Çoluk çocuğun istikbali için katlandım bunca yıllar bütün bunlara. E kardeşim sen çoluk çocuğunun istikbali için gelmişsin, çoluk çocuğunu kurtarmak için katlanmışsın bunca kahırlara ama sonunda çoluk çocuğunu kaybetmişsin.

Çoluk çocuğunun istikbali adına hareket ettiğini söyleyen nice anne ve babalar aslında çoluk çocuğunu öldürmektedirler. Ya bizler öyle değil miyiz? Adam akşama kadar mı? Sabaha kadar mı? Öyle bir çalışma programı içine girmiş

ki çoluk çocuğunun istikbalini düşünerek, ama aynı çocuğunu yalnız bıraktığı için, onunla ilgilenecek zamanı kalmadığı için, çoluk çocuğunun başına gelemediği için onları ölüme terk etmektedir. Çoluk çocuğun için çalıştığını iddia ediyorsun ama böyle bir programla çalıştığın için onları helâk ediyorsun da farkında değilsin. Veya adam çocuğunun istikbali adına ona bilgisayar kursları aldırıyor ama aynı çocuğuna dinini diyânetini öğretmediği için onları helâk ediyor da farkında değil.

Savaşma sebepleri böyle Çoluk çocuk derdi, ev bark derdi, mal mülk derdi, yokluk, pahalılık derdi, ekonomik sıkıntılar. Demek ki evlerinden, barklarından çıkarılmasalardı savaşmayacaklardı. Demek ki ekonomileri bozulmasaydı, işleri rahat gitseydi, parklarına, plajlarına rahat gidebilme imkânı bulabilselerdi savaşmayacaklardı. Ya da kim bilir belki bizler gibi çoluk çocukları ellerinden alınıncaya kadar üzerlerine ölü toprağı serpilmiş gibi bekleyeceklerdi. Kadınlarının ırzına geçilinceye kadar, malları tümüyle yağmalanıncaya kadar, kızları hayasızlaştırılıp evlâtları dinsizleştirilinceye, dinlerine açıkça küfredilip, kitapları ayaklar altına alınıncaya kadar bekleyeceklerdi. Çünkü onların inandıkları Allah uğrunda savaşmaya değmeyen bir Allah'tı. Uğrunda mal ve can fedâ etmeye değmeyen bir Allah'a inanıyorlardı onlar. Çoluk çocuk derdi, mal mülk derdi, dükkan tezgah derdi, ekonomik hesapları Allah'tan daha önce geliyordu. Allah uğrunda savaşmaya değmez, ama bunlar değerdi onlar nazarında. Tıpkı şu anda ekonomik bir kriz karşısında yerinde duramaz olup da dinlerinin hükümlerini, kitaplarının âyetlerini her gün bozuk para gibi harcayan insanlar karşısında kılı bile kıpırdamaz hale gelmiş biz müslümanlar gibi.

Tıpkı şu andaki bizler gibi isteriz! İsteriz! Diye tutturdular. Biz emir isteriz! Biz lider isteriz! Biz savaş isteriz! Diye direttiler. peygamberlerini sıkıştırıp bu konuda taciz ettiler. Allah da sonunda istediklerini verdi onlara.

Siz de isterseniz size de verir Allah. Siz de isteyin şehâdet, siz de isteyin cennet, siz de isteyin Allah yolunda olmak ve Allah yolunda ölmek size verecektir Allah. Çünkü Allah için bu çok kolaydır. Allah onlara istediğini verdi.

"Ne zaman ki savaş onlara farz kılındı."

İsteyip durdukları, bekleyip durdukları cihad onlara yazıldı, emir verilip iş kesinlik kazandı.

"Az bir kısım müstesna pek çoğu tevellev yapıverdiler."

Yani az bir kısmı hariç hepsi yüz çeviriverdiler, verdikleri sözden dönüverdiler. Hareketleri sözlerine uymadı. Sözlerinde samimi ol-madılar. Yan çiziverdiler, duymazdan geliverdiler. İçlerinden çoğu kaçtı. Biz şu anda bu işe hazır

değiliz. Cihat için şu anda zamanımız yok. Bu iş pek erken oldu canım. Hazırlıksız yakalandık bu işe. Ne yapalım işimiz aşımız, dükkanımız tezgahımız, hesabımız kitabımız savaşa izin vermiyor. İmkânlarımız bu işe el vermiyor. Oğlan evlendireceğiz, kız evlendireceğiz, okul bitireceğiz, müdür olacağız, amir olacağız, doktoramız bitmedi diyerek az bir kısım müstesna pek çoğu tüyüverdi. Tıpkı şu anda bu tür sudan ve ucuz bahanelerin arkasına saklanarak Allah'ın kendilerinden istediği sorumluluklardan kaçan müslümanlar gibi. İsterseniz hepiniz kaçın gidin! İsterseniz hepiniz tüyün! Ama bilesiniz ki Allah zâlimleri bilir.

"Allah zâlimleri çok iyi bilir."

Allah sorumluluğundan kaçanları çok iyi bilir. Allah ,cephesini terk edenleri çok iyi bilir. Hani bizim de bir sorumluluğumuz vardı. Hani geçen gelişimde bir söz vermiştiniz benim yanımda Allah'a. Hani Allah'a sözümüz vardı. Kitapsız günümüz geçmeyecekti. Biz hep kitaplı olacaktık her gün. Bilmem hayatınızı da, bugün sabahtan bu yana şu okuduğum Bakara'nın 246. âyetinin dışında kitabınızdan bir âyet duymamışsanız, e o zaman bugününüz kitapsız mı? Eyvah! Düne gidelim. Geçen haftaya gidelim, geçen ay, bir önceki ay. Eh bu nasıl müslümanlık? Bu ne biçim kitap? Günlük tabelâ ve reklâm okuduğu-nuz kadar Kuran okumamışsanız, günlük televizyon okuduğunuz kadar Kur'an okumamış-sanız, babanızı tanıdığınız kadar peygamberi tanımamışsanız, evinizi tanıdığınız kadar kitabınızı tanımamışsanız, işte o zaman Allah'a verdiğiniz sözlerinizi tutmayan sizler kendi kendinize zulmediyorsunuz demektir. Bu halinizle hem kendinize, hem de Allah'a karşı zulmediyorsunuz demektir.

Zulüm adâletin zıddıdır. Yâni kişinin olmaması gereken konumda olması, bulunmaması gereken ortamda bulunması zulümdür. Zulümlerin en büyüğü bir kişinin kendisini yaratıcısına kulluk ortamından uzaklaştırıp başkalarının kulu kölesi ortamına çekmesidir. Yani küfür ve şirktir. Ya da kişinin yapması gereken şeyleri yapmaması, yapmaması gereken şeyleri yapması zulümdür. Sadece Allah'a kul köle değilseniz, Allah'ın sizi görmek istediği konumda değilseniz, Allah'a verdiğiniz sözleri unutuyorsanız bilesiniz ki sizler de zâlimlersiniz ve unutmayın ki Allah zâlimleri çok iyi bilmektedir. Allah'a söz verdikleri halde bekledikleri cihad kendilerine farz kılınınca da pek çoğu kaçıverdiler. Bunların sayıları ne kadardı bunu bilmiyoruz. Ama farz edelim ki bunlar 30.000(!) kişi idi. Savaş farz kılınınca 18.000(!)'i kaçtı gitti, geriye 12.000(!)' kaldı. Hani Bakara sûresinin önceki bölümlerinde Rabbimiz:

"Zâlimler benim ahdime ulaşamazlar!"
(Bakara 124)

Yâni zâlimler asla muvaffak olamazlar! diyordu ya. İşte bu zâlimler elendi ve geriye samimi müslümanlar kaldı. Şimdi bakın bu geri kalanlar, bu ilk elemede başarılı olanlar peygamberle beraberler, yâni peygamberle diyalogu sürdürüyorlar. Bakın peygamberleri onlara dedi ki:

247:"Peygamberleri onlara dedi ki, "muhakkak ki Allah size hükümdar olarak Talût'u seçip göndermiştir." "O bizim üzerimize nasıl melik olur? Halbuki biz liderliğe ondan daha layığız. Ona maldan bir genişlik de verilmemiştir." Peygamberleri onlara dedi ki, "Onu, Talût'u sizin başınıza Allah seçti (tamam). Ona bilgi ve vücut bakımından bir güç, bir genişlik vermiştir. Allah mülkünü (İdareciliği) dilediğine verir. Allah vasidir, Âlimdir."

Peygamberleri onlara dedi ki: Ey İsrâil oğulları! Ey kavmim! Belki de kazananlara diyordu peygamber. Gelin bakalım! Siz melik istemiştiniz! Reis istemiştiniz. Lider, komutan istemiştiniz değil mi?

Allah Talût'u size melik gönderdi. Allah Talût'u size kumandan seçti hadi bakalım Talût'un emrine. Haydi sözlerinizi yerine getirin. Haydi istediğiniz lider geldi onun arkasında saf bağlayıp savaşmaya dedi. Cihadın farz olmasını istiyordunuz, Allah bir savaş imkânı çıkarsa karşımıza, bir lider olsa, âlimallah neler yapacağımızı göreceksiniz! Diyordunuz. Haydi işte lider, işte komutan sözlerinizi yerine getirin bakalım! dedi. Bu defa dediler ki:

"O bizim üzerimize nasıl melik olur? Halbuki biz liderliğe ondan daha layığız. Ona maldan bir genişlik de verilmemiştir."

Bakın bu birinci imtihanı kazananlar, öncekilere nazaran biraz daha ciddi müslüman gözükenler de dediler ki: Ne dedin? Bu Talût bize melik mi olacak? Şimdi biz onun emrine mi gireceğiz? Onun komutasında mı savaşacağız? O bizim liderimiz olacak ha! Kesinlikle olmaz! Biz bu işe ondan daha layığız! Reisliğe, emirliğe, komutanlığa, liderliğe biz ondan daha evlâyız!

"Üstelik onun malı mülkü de yok."

Onun malı mülkü de yoktur. O zengin değildir. Bu haliyle o bize nasıl emir olabilir? Burada bir yanlışlık var. Emirlik, liderlik olsa, olsa içimizden birilerine verilmeliydi. Bak bizim içimizde ondan çok daha zenginler var. Malı yok, evinin döşemesi de bozuk, galiba lavabo-su da fayanstan değil gibi, kalebodur da yok, arabasının modeli A! A! Arabası da yok mu ne? E bu nereden emir olacak? Bu adam kendi-sini idare edemez ki bizi idare etsin! Deyip onlar da yüz çeviriverdiler.

Allah'ın peygamberi Allah'ın emriyle onlara Talût'u gösterince dediler ki Talût kim? Zengin mi? Rütbeli mi? Apoletleri çok olan birimi bu Talût? Nereden

mezun olmuş? Hangi fakülteyi veya hangi üniversiteyi bitirmiş? Diploma durumu ne? Nasıl biri bu Talût? Amerika'yı görmüş mü? Avrupa'da filan okumuş mu? Yabancı dil filan biliyor mu? Yo! Yo! Olmadı bu! Bu adam bize liderlik yapamaz! Biz böyle birisinin komutasında savaşamayız! diyerek pek çoğu yan çiziverdiler.

Görüyor musunuz bir kere peygambere teslimiyetleri yok adamların. Peygamberlerinin dediğini yapmıyorlar da peygambere akıl vermeye kalkıyorlar. Peygambere yol göstermeye çalışıyorlar. Eğer peygamber onlara, onların istedikleri cinsten bir melik getirseydi o za-man onu dinleyecekler ve kabulleneceklerdi.

Öyleyse biz de şimdi peygambere, kitap ve sünnete müracaat ederken ön yargılı hareket etmeyeceğiz. Yâni önce inanıp, sonra da bu inancımıza delil bulmak için yönelmeyeceğiz kitap ve sünnete. Kitap ve sünnet ne dedi, ne gösterdiyse öylece alıp inanacağız. Eğer öyle değil de kendi inancımıza delil bulmak için onlara müracaat eder-sek o zaman Allah korusun inancımıza ters düşen âyet ve hadisleri inkâr edeceğiz veya tevil edeceğiz demektir.

Evet kitap ve sünnete müracaatımız ön yargılı olmamalıdır. Yâni ey kitap! Ey peygamber! Bizi bir zahmet şuna götür! Diye müracaat etmeyeceğiz onlara. Şunu hiç bir zaman unutmayalım ki birine müracaat, ya onu rehber kabul ederek, ya da onu merkep kabul ederek yapılır.

Kişiyi hedefe rehber de götürür merkep de. Ama birisine teslim olunur öyle götürür hedefe, öbürü ise teslim alınır öyle götürür. Rehbere teslim olunur rehber istediği biçimde götürür, ama merkep teslim alınır öyle götürür hedefe. Bakın bu adamlar peygamberi teslim almak istiyorlar. İstiyorlar ki peygamber teslim olsun onlara ve onların istediği gibi hareket etsin, onların istediğini tayin etsin kendilerine. Kendi keyiflerinin istediği bir reis bulsun onlara. Yâni tam demokratik bir seçim istiyor adamlar.

İstediklerini seçecekler istemediklerini de seçmeyecekler. Öyle ya Allah bilmez bunu. Peygamber de anlamaz kimin seçileceğini, kendileri bilir. Peki şimdi bu âyetler ışığında size bir soru sorayım: Acaba şu anda bizler bu konuda bir İslâm toplumuna mı benziyoruz, yoksa burada anlatılan bir yahudi toplumuna mı? bunu bir düşünelim. Yâni şu anda sizi yönetecek, lafı dinlenecek adamları siz mi belirliyor-sunuz? Yoksa Allah mı? İdarecilerinizi siz mi belirliyorsunuz? Yâni onları siz kendiniz mi seçiyorsunuz? Yoksa Allah belirlediği için mi siz onları dinliyorsunuz? Yâni bu idarecileri belirleme siteminiz İslâm'ın sistemine mi benziyor yoksa yıllar önce Allah'ın size haber verdiği ya-hudilerinkine mi benziyor?

Yâni hayatınızı düzenleme konusunda soru sorduğunuz kişileri Allah mı belirliyor, yoksa siz mi? Biraz biz gibi değil mi? Evlenecek, falana, filana soruyor, ev yaptıracak ustaya, mimara soruyor, yol bulacak postacıya soruyor, peki niye Allah'a sormuyoruz? Allah hiç mi bir şey bilmez ya! Allah herkesten daha yakındır bize ve en iyi bilendir ya! Önce Allah'a bir sorun, bu okulda okuyayım mı, okumayayım mı? Bu mesleği seçeyim mi? Seçmeyeyim mi? Burada çalışayım mı? Çalışmayayım mı? Şu kıyafeti giyeyim mi? Giymeyeyim mi? Ya Rabbi ben onu sormuyorum sana da, ben düşündüm taşındım ve bu işi yap-mayı uygun gördüm. Sen bunun yolunu tarif et bana! diyen kişi Allah'a akıl veriyor demektir. Allah'a yol gösterme küstahlığında bulunuyor demektir.

Çünkü Cenâb-ı Hak bizden istediklerini yapmamız konusunda model insanlar göndermiş, peygamberler göndermiş. Yolumuzu bunlara sorarsak, dünyada yaşadığımız yolların, yaşanmadan önceki kurucusu olan Allah'a sorarsak, yâni yol bilen Allah'a, yolun kurucusu olan Allah'a sorarsak, hangisinin cennete, hangisinin de cehenneme götürdüğünü söyler bize.

Evet onlar Talût'a itiraz edince peygamber dedi ki onlara:
"Peygamberleri onlara dedi ki, Onu, Talût'u sizin başınıza Allah seçti (ta-mam). Ona bilgi ve vücut bakımından bir güç, bir genişlik vermiştir."

Bunu ben değil Allah belirledi. Buna itiraz edemezsiniz. Çünkü onu Allah belirledi. Yâni ne oluyorsunuz? Size komuta edecek bu insanı Allah belirledi. Yoksa siz Allah'ın seçtiğini beğenmeyip idarecinizi kendiniz mi seçmeye kalkışıyorsunuz?

Peki hiçbir özelliği yok mu Onun? Sadece boyun mu eğeceğiz? Allah onu seçti diye hemen ona itaat mı edeceğiz? Bu kadarı yeter mi yâni? Bunun dışında bir özelliği var mı? Evet bir özelliği varmış bakın. İslâm toplumuna lider olabilecek, idareci olabilecek, emir olabilecek, komutan olabilecek insanda bulunması gereken bir özellik var-mış bakın: idareci olanın, yönetici olanın, savaşa sürükleyici olanın. Savaş İslâm toplumunun genel adıdır, genel karakteridir. Yahudiliğin temel felsefesi ise şehir toplumudur. Onlar yere çakılmaya, arza çakılı kalmaya çalışırlar. ***"Sanki ahlede ilel arz"*** olmaya, yerle bütünleşmeye, ondan bir parça koparmaya çalışırlar. Ama İslâm toplumu-nun temel prensibi savaş toplumu olmasıdır. İşte savaş toplumunun yönlendiricisini Allah şu özelliklere sahip olarak seçmiş bakın:
"Ona bilgi ve vücut bakımından bir güç, bir genişlik vermiştir."

Demek ki İslâm toplumunda müslümanlara lider olacak, emir olacak kişide bu özellikler olacaktır. İdareci olan kişinin, emir olan, sa-vaşa sürükleyici olan kişinin âlim ve vücut yönünden güçlü olması gerekecektir.

Çünkü savaş İslâm toplumunun genel adı, genel karakteridir. İslâm toplumunun vazgeçilmez unsurudur. Yahudi toplumunun genel karakteri de şehir toplumudur. Onlar yere çakılı kalmayı hedeflerler. Sanki "Ahlede ilel arz" olmaya, yerle bütünleşmeye, ondan bir parça koparmaya çalışırlar. Yahudi yerleşik hayatın insanıdır. Durağan ve kokuşmaya mahkum bir hayatın insanıdır yahudiler. Ama İslâm toplumu akıcılıktan, hareketten yanadır. Yâni duran su her zaman için kokuşmaya mahkumdur ya, işte İslâm toplumunun temel prensibi akıcılıktır.

Onun içindir ki belki yahudi toplumunun idarecisi zengin, dalavereyi iyi bilen, ekonomiyi, çalıp çırpmayı iyi bilen birisi olabilir. Ama İslâm toplumunun, yâni arza çakılıp kalmayan, şehir hayatından, durağan ve kokuşmaya mahkum olan yerleşik hayattan hoşlanmayan sürekli cihadı ve hareketliliği tercih eden İslâm toplumunun, savaş toplumunun yürütücüsünü, idarecisini, yönlendiricisini bakın Allah şu özelliklere sahip olarak seçmiş.

1- İlimde üstünlük.

2- Cisimde üstünlük.

İlim ve cisimde üstün olan kişi İslâm toplumunda reis olabilir, idareci olabilir. Başkası değil. Yâni İslâm toplumuna idareci olacak kişide keskin bir görüş, engin bir bakış, düzgün bir ifade, güçlü bir pazı ve kendisine hakim bir iradesi varmış cisim yönünden ve bir de ilim sahibiymiş bu emir.

Peki bu ilim hangi ilimdir? Yâni on fakülte bitirmiş birisi mi? Yo!! Balerin olmak için de ilim tahsil ediyorlar şimdi değil mi? Fizik kimya tahsili için de öğrenim görüyorlar, beden eğitimi için de, orkestra şefliği için de öğrenim yapıyorlar değil mi? Ama bu ilim o ilim değil. Allah buyurur ki:

"Peygamberim! Eğer sen sana gelen şu ilimden sonra onların hevâ ve heveslerine uyarsan Allah'tan başka bilesin ki ne dostun var ne de yardımcın!"

(Bakara 120)

Peki acaba neydi peygamberimize gelen ilim? Kuran'dı değil mi? Vahiydi değil mi? Öyleyse ey peygamberim sana gelen ilim olan şu Kur'an'dan sonra onların hevâlarına uyarsan dostun da değilim, yardımcın da! Öyleyse ilim Kur'an'dır. İlim vahiydir ve ilim sahibi olan kişi üstündür. İlim sahibi olan

önderdir. İlim sahibi olan, Kur'an'ı ve sünneti bilen kişi öndedir. Peygamberi örnek olarak kafasında canlı tutabilen önderdir. Yâni kitabı ve sünneti en iyi bilen kişi İslâm toplumunda idarecidir. Nereden çıkardık bunu? E yâni adam ekonomi bilmeli değil mi? Siyasal bilmeli değil mi? Sosyal bilmeli değil mi? Ben onları bilmem, büyük laflar bunlar, gerçekten çok büyük laflar.

Belki de yahudi toplumunda yâni şehirsel toplumda, yerleşik toplumlarda lâzımdır bu adamlar ama İslâm toplumunda lâzım değildir bunlar; İslâm toplumunun idarecisi ilim ve cisimde en üstün olandır. O toplumu Allah'ın kitabına ve Resûlü'nün sünnetine göre yönetecek kadar bilgi sahibi olacak ve de o toplumu cihada sürükleyecek kadar da cisim yönünden güçlü olacak hepsi bu kadar.

Efendim işte savaş stratejisi filan bilmeli, askerî akademiden filan mezun olmalı değil miydi? E peki hani öyle miydi Talût? Öyle demiyor ama bakın Allah.

İlim biliyordu. İlim: Allah'ın o konumda kişinin nasıl davranmasını istediğini bilmektir. İlim, bir insanın herhangi bir konumda iken evlenirken, boşanırken, yerken, içerken, ölürken, öldürürken, severken, küserken, doğarken, yaşarken kısacası her konumda Allah'ın kendisinden nasıl bir davranış istediğini bilen kişi ilim sahibidir.

Efendim bu suyun içinde hidrojen diye bir gaz varmış, biraz oksijen varmış, galiba biraz nikel varmış, bakır varmış, alüminyum, sodyum, karbon varmış. Ya varmış da Allah için söyleyin, bu varları birleştirdiler de su mu yaptılar? Vallahi değil. Öyle birleştirilip yapılan su içilmez zaten Adına saf su mu diyorlar neyse bu su içilmez. Tüm bunlar benim neyime ya bu sudur işte! Bunları bilmek zorunda değilim ki ben.

1) Allah bunu gökten indiriyor bileceğim, (gök ve su). Yani bu konuda sadece Allah'ı etkin ve yetkin bileceğim. O dileyip izin vermedikçe hiç kimsenin bir damla bile indirmeye yetkili olmadığına inanacağım.

2) Ama yerden çıkanları da Allah çıkarıyor bileceğim. Bu konuda da yetkili olarak sadece Allah'ı tanıyacağım.

3) Başka,
"Biz her şeyi sudan yarattık, inanmayacaklar mı?"
(Enbiyâ 30)

Âyetinin delâletiyle Allah her şeyin hayatiyetini buna bağlamıştır bileceğim. Başka?

4- Eğer insanlar dikkatli davranmazlarsa, Allah'a karşı isyan ederlerse tıpkı Nuh kavmini boğduğu gibi, Firavun oğullarını boğduğu gibi bu suyla Allah insanları boğar bileceğim.

Başka?

"De ki, söyleyin bakalım: Bir sabah baktınız ki suyunuzu yerin dibine batıverse size bir tatlı su getirecek kim var?"

(Mülk 30)

Bileceğim. Yâni Allah sularımızı kesiverse su kaynaklarımızı kurutuverse onu ondan başka bize getirecek bir yardımcımızın olmadığını bileceğim.

(Mülk 30)

6- Abdestime faydalı bileceğim, guslüme yararlı bileceğim, yemekte yiyeceğim bileceğim, susayınca içeceğim bileceğim, müslü-manlara onu ikram edeceğim bileceğim, Ramazanda içilmez bileceğim. Su satılmaz bileceğim, Allah'ın kulları sudan engellenmez bilece-ğim. Allah'ın suyunu gizleyen kişi zâlimdir bileceğim benim su bilgim bunlardır işte. İşte ilim budur ve gerisi boş şeylerdir bana göre.

Eh peki teknoloji bilenler, fizik bilenler, eşyanın tabiatını bilenler, meselâ beşli demirin, onlu çubuk demirin veya ellilik lama demirinin dayanımını bilenler veya işte bilmem hangi betonun bilmem kaç yıl nerede statiğini, statükosunu bilenler toplumları idare edebilirler mi? Kesinlikle! Zira o bilgi toplumları idare etme bilgisi değildir. Onlar bina yaparlar, köprü kurarlar, yıkarlar yumarlar. Onların işi bu. Nereye ne aradığımızı bilelim yâni. İnşaat yapımı için adam mı arıyoruz? Yok-sa toplum idare etmek savaşı yönlendirmek için lider mi aradığımızı bilelim.

Demek ki İsrâil oğullarına göre emirliğin, idareciliğin şartı zenginlik. Kendilerine idareci olacak kişide mal mülk arıyorlar. Halbuki İslâm toplumunda idareciliğin şartı zenginlik değildir. İslâm toplumunda zenginlerden idareci edinmek bâtıldır. Zira kişinin mal mülk sahibi oluşu, kendi elinde olan bir şey değildir. Yâni kendi kabiliyeti sonucu değildir. Allah onu malla imtihan etmektedir de onun için mal sahibidir o. Peki şimdi bizim toplumda idareciliğin şartı ne? Yâni kime benziyor bizim toplum? İslâm toplumuna mı? Yoksa yahudi topluma mı?

Demek ki emirlik, idarecilik için temel şart ilim ve cisim adına zenginliktir.

Bir de bakın peygamber bunu Allah'a râci olarak anlatıyor. Yâ-ni ben böyle istiyorum. Bunu ben seçtim, bu sizin komutanınızdır, de-miyor da; "Onu size Allah seçti" diyerek konuyu Allah'a râci olarak anlatıyor. Biz de anlatacağımız konuyu Allah böyle istedi, Rasulullah böyle istedi diye anlatalım ve kendimizi devreden çı-karmaya gayret edelim. Meselâ çocuklarımızdan hanımlarımızdan bir şeyler isterken, onlara bir şeyler emrederken kendimizi onların Rabbi konumunda gö-rerek: "Bunu ben istiyorum! Ben emrediyorum! Benim için yapacaksın!" demek yerine bak evlâdım! Bak hanım! Allah böyle istiyor! Rasu-lullah böyle emrediyor! Gel bunu böylece yapalım diyelim inşallah. O zaman o dediğimizi yapan kişi Allah'a kulluk yaptığının farkında olarak bunu yapacaktır. Halbuki biz dedik diye yapması onun açısından da bizim açımızdan da boştur.

Onların istemediği bir kumandan seçilince, Talût kendilerine emir tayin edilince, imtihanı yine kaybedenler oldu. Yâni bir daha elendiler. Bizim istediğimiz kişi emir olmadı diye bir on bini daha gitti geriye kaldı iki bin kişi falan.

O ayrılıp gidenler Allah emirliği bizden birine versin veya bizim istediğimiz birine vermeliydi dediler, halbuki:

"Allah mülkünü (İdareciliği) dilediğine verir. Allah vasidir, Âlimdir."

Allah onu kime vereceğini size sormaz. Allah kimi idareciliğe lâyık görmüşse buna en lâyık olan odur. Bu âyet idareciliğin ırsi olmadığını ve babadan oğula intikal edecek bir şey olmadığını anlatıyor. Hilafet onu hak edenin hakkıdır. Onu hak eden ise belli sıfatları kazanan kişidir. İlim öğrenmiş, iradesini buna teksif etmiş kişidir. Cahiller idareci olacak kişide soy sop ve mal mülk ararlar. Allah'ın dinindeyse ilim, takva ve emirlik ve cihad yükünü kaldırabilecek yetenek ve güce sahip olmaktır.

Allah vasidir. İlmi geniş olan, bilgisi geniş olan, mülkü geniş olan, lütuf ve rahmeti geniş olan, ama azabı da geniş olandır. Bir de her şeyi bilendir, en bilendir O.

Onlar Allah'ın peygamberinin bu seçimine itiraz edince peygamberleri onlara kalplerinin yatışması ve bu konuda ikna olmaları için bir mûcize göstermeyi murad ederek buyurdu ki:

248:"Ve peygamberleri onlara dedi ki, Onun emirliğinin alâmeti, tabutun size gelmesidir. Onun içinde Rab-binizden bir ferahlık ve Mûsâ ailesinin, Harun ailesinin geri bıraktıklarından bir kalıntı vardır. Onu melekler taşımaktadır. Eğer

inanıyorsanız bunda sizin için (Tâlut'-un hükümdarlığına) kesin bir alâmet vardır."

Bu tabut böyle içinde ölü taşınan bir şey değildir. Sandık demektir de aynı zamanda. Ama içinde bir şeyler olan bir sandık. Hz. Mûsâ (a.s) döneminden, Hz. Mûsâ ve Hz. Harun ailesinden kalma içinde bir şeyler olan bir sandıktan söz ediliyor. Mahiyetini Allah bilir diyor ve öylece inanıyoruz. Bir tek bildiğimiz fonksiyonu, Allah tarafından seçilen Tâlut'un emirliğine delil olmasıdır.

249:"Talût ordusuyla birlikte ayrılınca, yola koyulunca. "Allah sizi bu nehirle imtihan ediyor. Kim bu sudan bu nehirden (doya doya, kana kana) içerse o benden değildir.Ancak eliyle bir avuç alan da müstesnadır. Azı müstesna pek çoğu ondan içiverdiler. Talût ve beraberindeki iman edenler karşıya geçdikten sonra bir grup, bu sefer dediler ki: "Bugün bizim Câlut'a ve ordusuna karşı koyacak gücümüz kalmadı!" Dediler. Muhakkak Allah'a kavuşacaklarını bilenlerse dediler ki: Nice az topluluklar Allah'ın izniyle kendilerinden kat kat sayıca fazla toplulukları yenmiştir. Allah sabredenlerle beraberdir."

Kaç kişi kaldı? 2000 kişi falan. Bunlarla yola çıktı. Başlarında Talût olduğu halde ilerleyen ordu çok susamış ve yorulmuştu. Önlerine bir nehir çıktı. Kumandan onları imtihan etmek için dedi ki:

"Allah sizi bu nehirle imtihan ediyor. Kim bu sudan, bu nehirden doya doya, kana kana içerse o benden değildir."

İmtihan bu. Ya mantığı ne bunun? Mantığı filan olmaz bunun. Namaza başlarken elleri niye kaldırıyoruz. Mantığı ne bunun? Mantığı olmaz bunun. Allah öyle demişse öyledir. Abdestte niye böyle yapıyoruz? Sadece elimizi yıkayıverip de namaza öylece dursaydık olmaz mıydı? Mantığı olmaz bunun. Mantık teslimiyettir. Allah öyle istemiştir o kadar. Allah sizi imtihan ediyor bu nehirle. Önlerinde şırıl şırıl su akıyor. Yoldan gelen yorulmuş 2000 kişilik bir ordu, susamışlardı da elbette ve Allah onları bu suyla imtihan ediyor. Hem de üstelik tam o suya ihtiyaçları olduğu bir zamanda.

Şimdi de bizden asarız, keseriz, vururuz, kırarız, savaşırız diyenler... Yokluğa razı mısınız? Kuru ekmeğe razı mısınız? Hapse razı mısınız? İşkenceye razı mısınız? Becerebiliyor musunuz? Tamam o zaman varsınız demektir. Değilse işte yemekten sonra yapılan cihad edebiyatlarından başka bir şey değildir bunlar.

Geçenlerde bir arkadaşı sıkıştırdılar. Efendim işte birleşelim. Biatleşelim! Yeter artık filan diye sıkıştırdılar. Arkadaş tamam dedi. Ciddi misiniz? Eğer bu teklifinizde ciddiyseniz hadi o zaman üç teklifim var bunlara evet diyorsanız hemen

ben hazırım dedi. Merakla nedir bu tekliflerini bir duyalım! Dediler. Arkadaş tekliflerini şöyle sıraladı:

1- Mutlaka her gece kalkacaksınız ve Kuran sünnet okuyacaksınız.

2- On yıl evinize çok zaruri yiyecekten başka hiç bir şey almayacaksınız.

3- Bundan başka tüm malınızı ve paranızı Allah yolunda ortaya koyacaksınız. Hadi buyurun.

Hani fareler toplanmışlar da, kediye bir çözüm bulsak diye. Şöyle umur görmüş yaşlı bir fare demiş ki: Kedinin boynuna bir zil takalım, o gelirken bizim haberimiz olur kaçar ve kurtuluruz. Tamam demişler çok mükemmel. Peki kim takacak bunu? Herkes dağılmış. Aynen öyle dağılıverdiler.

Vakıf kur, dernek kur, devlet kur, bir şey yok bunda. Çok kolaydır bunlar. Kişinin hayatı değişmedikten sonra çok kolaydır bunlar. Ama önemli olan Allah'ın istediği gibi yaşayışa geçmektir değil mi?

Allah onları varlıkta yoklukla imtihan etti. Biz bunun benzerlerini yaşıyoruz şimdi. Meselâ binlerce kadın; ama bir avuç müstesna. Namusumuzu muhafaza edebiliyoruz.. Binlerce içki, ama biz sabredebiliyoruz.

Dedi ki Talût içtin mi kaybettin imtihanı. İçmedin mi bendensin. Peki hiç mi içmeyeceğiz? Hayır.

Bir avuç müstesna. Şöyle bir avuç müstesna. Bir avuç içebilirsiniz. Anlatıldığına göre bir avuç da susuzluğu gideriyormuş. Biraz fazla içti mi adamın dudakları morarıp karnı şişmeye başlıyormuş. Sanki burada anlatılan dünya gibi. Yâni sanki Allah dünyadan bir avuç müstesna gerisiyle ilgilenmeyin diyor. Dünyadan ihtiyacınız kadarını alın gerisini üzerinizde, midelerinizde, kalplerinizde taşımayın diyor. Değilse çoğalınca şişersiniz, ağırlaşırsınız, onunla meşguliyet sizi cihattân da kulluktan da alıkor diyor. Dünyadan, dünya malından bir avuç yeter. İhtiyacınız kadarı yeter. Bu bir avuç tabiri ihtiyaç demektir. İhtiyacınız kadar ilgilenin dünyayla. Değilse bir dükkan, bir dükkan daha, bir arsa bir arsa daha, bir ev bir ev daha, bir araba bir araba daha şişmeye başlıyor adam.

Veya bir makam bir makam daha, bir koltuk bir koltuk daha derken adam yükselmeye başladıkça sendelemeye başlıyor. Meselâ adamın cüzdanının birazcık şişmesi bile bu kadarcık yükseklik bile kimilerinin başını döndürüyor değil mi? Sendelemeye başlıyor adam. İşte burada da dünya ile böyle ihtiyaçtan fazla içi içe

olanlar imtihanı kaybettiler diyor âyet-i kerîme. Bunların imtihanı kaybettiklerini Kur'an söylüyor. Belki kâfir olmadı bu adamlar ama imtihanı kaybettiler. Yâni dünyayla bu kadar fazla ilgilenenler kâfirdir demek istemiyorum. Bakın Medine'de gelen ticaret kervanına meyledip, Rasulullah'ı hutbede terk edenlerin durumu da aynen böyledir diyoruz. Peki bunlar ne yaptı?

"Azı müstesna pek çoğu içiverdiler."

Az bir kısmı hariç pek çoğu yan çiziverdiler, o sudan içiverdiler gene ve imtihanı kaybettiler. Bunlar o ırmağın kenarında dökülüp kaldılar, Talût'la beraber karşı tarafa geçemediler. Kaç kişilerdi? Misal 2000.. Çoğu, yâni 1200 kadarı içip elendi, geriye ne kaldı? 800 kişi filan imtihanı başarıp karşıya geçtiler.

"Talût ve beraberindeki iman edenler karşıya geçdikten sonra bir grup, bu sefer dediler ki:"

Kimdi bunlar? Üç imtihanı başarmış, üç elekten geçmiş insan-lardı bunlar. Bu sefer dediler ki bunlar:

"Bugün bizim Câlut'a ve ordusuna karşı koyacak gücümüz kalmadı! Dediler."

Bizim gücümüz kalmadı arkadaş; Takatimiz kalmadı. Sıfırı tükettik. Bu iş buraya kadar! Evet meliksin, komutansın filan; ama az mı çektik biz buraya kadar? Sudan bir yudum içtik. Fakirim ben efendim! İmkânım yok efendim! Evim yok, param, pulum yok! Bugün gücümüz yok, imkânımız yok! Dediler.

Param olsa infak ederim. Zamanım olsa ben de çalışırım. İlmim olsa ben de anlatırım. Ne yapayım ki bunlar yok bende diyen bizler gibi. Düşmanla karşı karşıya gelince, bugün bizim savaşacak halimiz yok, gücümüz yok hele bir dinle-nelim. Bir soluk alalım . Hele bir başım sakin olsun. Oğlanı kızı evlendirelim. Okulu bitireyim! Hele bir doktoram bitsin.Önce bir cemaat olalım. Hazırlık yapalım. Kendimizi toparlayalım. Şu anda bu işe hazır değiliz diyerek karşıya ge-çenlerin çoğu tekrar eleniverdi. Bir beş yüzü daha gittiyse kaldı geriye üç yüz küsur insan. Buhârî Bera bin Azib'in şöyle dediğini rivâyet eder: Bunların sayısı Bedir günü Rasulullah'ın yanında bulunan ashabının sayısı kadardı, bu da 313 kişidir. Evet Allahu âlem otuz bin insan elene elene bu kadar kalmıştı. Ne kadar az değil mi? Peki size göre az mı bu sayı? Hayır az değil bu rakam.

"Nihayet onlar o vaadolundukları şeyi gördükleri zaman artık bileceklerdir ki kimin yardımcısı en zayıfmış ve sayıca en az olan kimmiş?"

(Cin: 24)

O yarın belli olacak. Kim azmış, kim çokmuş. Bunu cehennemi görünce anlayacaklar. Kim daha zayıfmış. Kim daha güçlüymüş. Kimin sayısı azmış. Kimin

sayısı çokmuş. Kimin yardımcısı güçlü? Kimin yardımcısı zayıfmış yarın anlayacaklar bunu diyor Rabbimiz. Vah müslümanlar vah! Sanki nüfus sayımcıları mübârekler! Sanki çoğalmak azalmak görevlileri zavallılar Zayıfız! Güçsüzüz! Mus'taz'afız ne yapalım? Derdindeler.

Bir bölge düşünün. Meselâ diyelim ki Chicago. Kaç müslü-man var orada? Sekiz kişi, on kişi. Peki bunlar çok mu azlar? Yarın anlayacaklar bunlar çok mu olduklarını az mı olduklarını. Kim azmış kim çokmuş? Kimin yardımcısı güçlü, kimin yardımcısı güçsüzmüş bunu yarın anlayacaklar. Allah'la beraber olan bir tek mü'min aslında tüm dünyadan güçlüdür. Allah'a inanan bir tek mü'min aslında Adem'le beraberdir, Nuh'la beraberdir, tarihin derinliklerinde tüm peygamberlerle, tüm meleklerle ve tüm mü'minlerle beraberdir. Çünkü iman ehli asla yalnız değildir. Allah'a inanmış bir tek mü'min karşısında bütün dünya dize gelecektir. Ama yeter ki o mü'min kimlerle beraber olduğunun farkında olabilsin. Kimin safında olduğunu anlayan bir mümin, yardımcısının Allah olduğunu bilen ve buna iman eden bir mümin karşısında bütün dünya vız gelecektir. Tüm dünyaya meydan okuma cesaretini bulabilecektir kendisinde.

Ey müslümanlar! Sakın ha bulunduğunuz yerde azdık, mus'-taz'aftık, güçsüzdük, yapamıyorduk, beceremiyorduk demeyin. Azlığınızın ezikliği içine düşmeyin. Azlık psikolojisi içine düşmeyin ve kimin safında olduğunuzu bir düşünün. Yardımınızda olan Allah'ın gücünü kuvvetini bir düşünün. İşte bakın Allah'a Allah'ın istediği biçimde inananlar dediler ki:

"Muhakkak Allah'a kavuşacaklarını bilenlerse dediler ki: Nice az topluluklar Allah'ın izniyle kendilerinden kat kat sayıca fazla toplulukları yenmiştir. Allah sabredenlerle beraberdir."

Her ân, her dakika Allah'la karşı karşıya gelecekleri zannıyla yaşayanlar dediler ki; Her ân Allah'la karşı karşıya geliverececeklerine inananlar. Yâni her ân ölüp de Allah'ın huzuruna çıkacakmış gibi yaşayanlar. Şu sözü bitirmeden, şu lokmayı yutmadan ölüm geliverecek ve biz hesap kitap için Rabbimizle karşı karşıya geleceğiz hesabı içinde yaşayanlar. Ölümü her ân yanlarında bilenler. Ölüm için hazırlık yapanlar, hesabı kitabı sağlam tutanlar, kasa hesabını her ân sıfırla-yıp da ölümü bekleyenler. Bunlar için ölüm korkulacak bir şey değildir. Neden korksun da adam? Zaten hazırlığını yapmış, kasa hesabını sıfırlamış, envanterini düzgün yapmış niye korkacak da bu adam ölümden? Ha üç gün evvel gelmiş ha beş gün sonra gelmiş ne fark edecek ?

İşte böyle ölüme ve şehâdete inanmış olanlar dediler ki: "Biz azmışız, düşman bizim bin katımızmış ne gam? Allah'ın yardımı var ya. Allah'ın izniyle

nice azların nice çoklara galip geldiğini, geleceğini biliyoruz. Allah'ın yardım ettiği insanların asla mağlup olmayacaklarını Rabbimiz vaadediyor. Şehâdet nasibimizse biz nasıl olsa Rabbimize gidiyoruz, nasıl olsa öleceğiz" Diyorlardı. Biz de böyle olalım inşallah.

1) Evden sokağa çıkarken ya Allah'ı yanımızda farz edelim.. Ne kadar güzel değil mi? Allah'la beraber. Ama ne kadar da zor değil mi? Yaptıklarımızın çoğunu da yapamayacağız veya yapmayacağız değil mi? Çünkü utan be! Allah yanı başında diyeceksiniz kendi kendinize. Ve yaptıklarınızın çoğunu yapamayacaksınız.

2) Veya ne zaman öleceklerini bilmeyen insanlar nasıl davranırlar? Ha adım attım öleceğim, ha durdum öleceğim, ha sözümü bitirmeden veya şu lokmayı bitirmeden öleceğim ve Allah'ın huzurunda olacağım diyerek yaşarlar değil mi? E şimdi de Allah'ın huzurundayız da ölünce hesap vermek üzere Allah'ın karşısında olacağız.

İşte öleceğinin şuurunda olanlar. Yâni her ân Allah'la karşı karşıya gelivereceği şuurunda yaşayanlar böyle davranırlar. Hani bir şehre gitseniz ve orada çok sevdiğiniz bir arkadaşınız olsa. Orada bir arkadaşınız var ki yıllardır görüşmemişsiniz ve âdeta burnunuza tütmüş. Şimdi siz o şehirde dolaşırken her an, her köşeyi dönerken arkadaşınızla karşılaşıverecekmiş gibi olursunuz ya. Sanki karşılaştığınız herkes için işittiğiniz her ses için acaba o mu? Diye dikkat kesilirsiniz ya. İşte aynen onun gibi her ân Allah'la karşı karşıya gelivereceğinin şuurunda olanlar, böyle yaşayanlar diyorlar ki :

Allah'ın izniyle nice azlar, nice az gruplar nice çoklara galip gelmiştir. Nice azlar. Sen ailende az mısın? Üzülme galip gelebilirsin. Sen okulunda az mısın? Sen iş yerinde az mısın? Sen Konya'da, sen Türkiye'de, sen Çin'de, Maçin'de, Mançurya'da az mısın? Sen dünyada az mısın? Üzülme! Allah'ın izniyle galip gelebilirsin. Allah galibiyetini istemişse bil ki sen galipsin.

Bazen istemez mi Allah? E bazen istemez tabii. Ne var ki bun-da. Uhut'ta istememişse istemez yâni. Allah neyin bizim için hayırlı neyin hayırsız olduğunu bize bildirmiyor . Senin öyle mi kazançta olacağın, böyle mi kazançta olacağın belli değil ki. Yâni ölünce mi kazançtasın, kalınca mı? Bu belli değildir. Zaten galibiyet ya da mağlubiyet, kazanç ya da kayıp dünya planına göre olmaz. Zekeriya ve Yahya'yı tanımaz mısınız siz? Onlar dünyada şehid edildiler. Başaramadılar mı dersiniz? Hayır.

Yıllardır söylenir: Efendim işte onlar hedefe varamadılar. adamlar mümkün değil doğru yolda değiller. Niye? Eğer doğru yolda olsalardı, bugüne kadar hedefe varırlardı. Peki neye göre? Öyleyse Kimi peygamberler de hedefe varamadılar mı? Fakat mesele öyle değildir.

Dediler ki Allah'ın izniyle nice azlar var ki onlar çoklara galip gelecektir. Ama bilin ki, bilesiniz ki:

"Allah sabredenlerle beraberdir."

Yâni döneklik yapmayıp direnenlerle, dayananlarla beraberdir Allah.

Ordu devam ediyor, kaç kişi? 300 küsur müslüman. Karşıda Yığınlarla insan. İşte kâfirin ordusu Câlut'un ordusu görününce, bu bir avuç insan grubu dedi ki:

250:"Câlut ve ordusu açığa çıkınca dediler ki: Rab-bimiz bizim üzerimize sabır yağdır. Ayaklarımızı sabit kıl. Ve şu kâfir topluğuna karşı da bize yardım et."

İfadenin İslâmîliğine, sözün güzelliğine bakın. Rabbimiz. Bizim Rabbimiz. Bunu diyebilmek önemlidir. Meselâ bir çocuk düşünün, annesinin her dediğine karşı gelse, annesinin hiçbir dediğini yapmasa, hep dediğine karşı çıksa, günler aylar böyle geçse, bir kerecik annesine değer vermese. Sonunda bu çocuk bir gün bir şeylerden bunalıp da yardım için: Anne! diye çağırdığında, hayrola senin annen var mı yavrum der değil mi annesi? Hani annense doğru dürüst davransay-dın. Bugüne kadar annen gibi davransaydın ya! der değil mi? Veya müdür öğretmenine aynı şeyi der değil mi? Meselâ öğretmen okuldaki müdürü hiç takmasa, hiç dinlemese onu, hiçbir sözünü yerine getirmese, sonunda da dese ki "müdür bey izin verir miydiniz" falan. Müdür de "Ne demek ya! Senin müdürün var mıydı bugüne kadar?" Der değil mi?

Peki biz de: Rabbimiz desek acaba bugüne kadar gerçekten Rabbimiz miydi Allah? Tüm yaptıklarımızın yaptırıcısı mıydı? Hayat programımızı çizen miydi? Bizi hareket ettiren Allah mıydı? Hayatımızda etkili varlık o muydu? Bir gün biz de bunalmış, sıkılmış olarak el kaldırıp ya Rabbi! Desek. Ya Rabbi ne olur imdat desek. Derse ki ya hayrola! Bugüne kadar senin Rabbin ben değildim! Bugüne kadar hayat programını bana hiç sormadın! Bugüne kadar benim sözlerime hiç değer vermedin! Benim kitabımla bugüne kadar hiç ilgilenmedin! Benim peygamberime bugüne kadar hiç selâm vermedin! Hayrola şimdi mi aklına geldi benim Rabbin olduğum derse ne diyeceğiz? Diyorlar ki bakın:

Rabbimiz. Ey bizim hayatımıza yön veren,bizi hareket ettiren,adına buralara kadar geldiğimiz Rabbimiz! Ey cihat çağrısına koştuğumuz Rabbimiz. Ey şu ana kadar hayatımızda etkili olan, Buraya gelene kadar hatırına çeşitli eleklerden geçerek geldiğimiz Rabbimiz. Ey bizim hayat programımızı çizen Rabbimiz!

"Üzerimize sabır dök ve ayaklarımızı da sabit kıl ya Rabbi!"

Sabır indir, sabır gönder değil, üzerimize sabır dök, sabır boşalt. Öyle ki gözümüz de ayaklarımız da azalarımızın tümü de sabırsızlanmasın. Sabırsızlık göstermesin. Bir de ayaklarımızı çak yere ya Rabbi. Ayaklarımızı sabit kıl da geriye adım atmasın. Bu bize düşen, bizim yapmamız gerekenler konusunda bize yardım ettiğin gibi, bir de:

"Kâfir topluluk üzerine de bize yardım et!"

Ayrıca bir de bizim bilmediğimiz konularda da kâfirler üzerinde bize yardım et ya Rabbi. Kalplerine korku salarak mı? Yoksa melekler göndererek mi? O konuda da bize yardım et ya Rabbi! Dua budur işte. Allah'ın istediği ve kabul buyurduğu dua budur. Bunu günümüz müslümanlarının çok iyi anlamaları gereki-yor. Fiili teşebbüsten sonra, yâni kılıcı ele alıp Allah yolunda harekete geçtikten, düşman karşısında saf bağladıktan sonra yapılan dua. Yattığı yerden zafer beklemek yerine kılıçlara sarıldıktan ve yola koyulduktan sonra dua etmek. Hani Hz. Mûsâ'nın su bulabilmek için asasıyla taşa vurmasını anlatan âyetin tefsirinde de demeye çalıştığımız gibi dua etmek zorundayız ki duamız kabul buyurulsun. Değilse üst üste otuz zırh giyerek, başına miğfer takarak, göğsünü kurşunlarla süsleyerek evinden dışarı çıkmadan, ya da henüz kılıcı resimlerden tanıyan cihad edebiyatı yapan ve de bu haliyle dua dua yalvararak Allah'tan zafer bekleyenler gibi değil.

Evet dua ediyorlar, savaşıyorlar, dişlerini sıkıyorlar ve sonun-da da Allah'ın izniyle galip geliyorlar. Allah'ın yardımıyla galip geliyor-lar. Sebebe tevessülle galip geliyorlar. Maldan ve candan geçebil-mekle galip geliyorlar. Karşılarındaki güç ne olursa olsun kim olursa olsun Allah yardım ettikten sonra onların mağlup ol-maları kesinlikle mümkün değildir. E böyle yaşayanlar ölse de galip, kalsa da galiptir zaten. Ne fark eder de! Hiç fark etmez.

251:"Allah'ın izniyle onları bozguna uğrattılar. Dâ-vûd Câlut'u öldürdü. Allah ona yönetimi ve hikmeti verdi. Allah insanların bir kısmını diğer kısmıyla savmasaydı yeryüzü fesada uğrardı. Ancak Allah âlemlere karşı fazl ve ihsan sahibidir."

Dâvûd (a.s) o dönem Tâlut'un ordusunda küçük bir çocuktu, henüz peygamber değildi. Allah'ın yardımıyla Dâvûd çocuk yaşta olmasına rağmen elindeki sapan taşıyla Câlut'u öldürmüş ve Talût da ona kızını vermiştir. Allah da ona hükümdarlık, hikmet ve peygamberlik ihsan etmiştir. Ona daha dilediği şeyleri de öğretmiştir Rabbimiz. Demiri yumuşatıp zırhlı elbise yapma gibi, kuşların dilinden anlama gibi daha başka şeyler de öğretmiştir.

İsrâil oğulları Hz. Dâvûd döneminde tarihlerinin hiçbir döneminde ulaşamadıkları en zirvede bir hayatı yaşamışlardır. Aradan yüzyıllar geçmiş o Dâvûd'un torunu olan bu Dâvûd, yâni Muhammed (a.s) Mekke'de dünyaya gelmiş, sonra Medine'ye İsrâil oğullarının ülkesine göç etmiş ve burada yahudilerle karşı karşıya gelmiş. Roller değişmiş, gruplar değişmiş, taraflar değişmiş. Bu defa Allah düşmanı Câlut'un ordusunun yerinde Allah'ın ordusuna karşı koyan yahudiler yer almış, Dâvûd'un ordusunun yerinde de onun torunu Hz. Muhammed (a.s) ve ona inanan müminler ordusu yerini almış.

Dün Dâvûd neyle savaşıyordu? Sapan taşlarıyla. Peki bugün onun yerini alan Filistinli müslümanlar neyle savaşıyorlar? Yine taşlar. Dün Câlut'un ordusu tepeden tırnağa zırhlıydı, bugün yahudiler de öyle. Dün Câlut zâlimdi bugün de yahudiler aynı durumdadır. Ama unutmayın ki dün taş atan çocuk nasıl Câlut'un işini bitirmişse bugün de onun torunları olan Filistinli Dâvûd'lar yarın büyüyecek Tâlut'un ordusu yine galibiyetini ilan ederken Câlut'un ordusu yenilgiyi ve hezimeti tadacaktır. Bundan hiç kimsenin şüphesi olmamalıdır.

İşte şu anda Filistinli müslümanlar Allah'ın yardımıyla adım adım bu yasayı yaşıyorlar. Allah tarih boyunca hiç değişmeyen yasası gereği yolunda olan mü'min kullarını zafere ulaştıracaktır.

252:"İşte bunlar Allah'ın âyetleridir ki biz onları sana doğru olarak okuyoruz. Şüphesiz ki sen peygamberlerdensin."

Allah âyetlerini peygamberine okuyor. Peygamber (a.s) da Allah'tan aldığı bu yüce âyetleri çevresindekilere okuyordu. Öyleyse ey müslümanlar! Çevrenizdeki insanlar hep cehenneme doğru gidiyorlarsa ve siz bunu gördüğünüz halde hiç bir şey yapmadan güle oynaya cennete gideceğinizi zannediyorsanız aldanıyorsunuz demektir. Bu insanlara bu kitabı duyurun! Bu kitap sadece bana gelmedi, size anlatmak zorundayım. Sadece size gelmemiştir, siz de birilerine anlatmak zorundasınız. Anlattığınız insanlara söyleyin ki onlar

da birilerine anlatsınlar, duyursunlar. İşiniz, derdiniz, hayatınız bu olursa o zaman kurtuluş açığa çıkacaktır.

253:"İşte bu peygamberlerin bazısını bazısına üstün kıldık. Onlardan bazısıyla Allah konuştu. Bazısının da derecelerini yüceltti. Meryem oğlu İsa'ya belgeler verdik ve onu Ruhu'l-Kudüs'le destekledik. Eğer Allah dileseydi o peygamberden sonrakiler kendilerine apaçık belgeler geldikten sonra birbirlerini öldürmezlerdi. Fakat ayrılığa düştüler, kimi iman ederken kimisi de kâfir oldu. Allah dileseydi birbirlerini asla öldürmezlerdi. Ancak Allah dilediğini yapar."

Bu âyet aslında peygamberlerin birbirleriyle mukayesesini yapmak üzere değil bu peygamberlerin müntesiplerinden her birinin kendi peygamberlerinin üstünlüğünü iddia ederek kavgaya tutuşmalarının reddi için gelmiştir. Her biri dönemlerinde Allah'ın kendilerinden beklediği görevlerini ifa ederek Allah katına yürüyen peygamberler aslında risalet açısından birbirlerine eşittirler. Ama ortak özellikleri olan bu risaletin dışında bazı özelliklerle biz onları birbirinden üstün kıldık diyor Rabbimiz. Kimisiyle bizzat konuşarak, kimisini anasız babasız, kimisini anasız dünyaya getirerek farklı özellikler vermiştir. Ama bu bizzat Rabbimizin bir lütfudur.

Ya da her birine üstün özellikler lütfettik diyor. Tıpkı tüm mü'-inlerin iman açısından eşit olup da itaatleri, takvaları açısından farklılıkları olduğu gibi.

Hani hatırlayın sûrenin daha önceki âyetlerinde Rabbimiz İsrâil oğullarının âlemlere tafdıyl edilişini anlatmıştı. O bölümde de demeye çalıştığım gibi bu onların âlemlere tafdıyl edilişleri kişisel bir değer olarak onların üstünlüklerini değil de kendilerine Allah tarafından verilen nîmetler açısından bir üstünlükleri söz konusudur. Peygamberlerin birbirlerine olan durumları da böyledir. Nitekim ilerde Bakara sûresinin sonlarına doğru Rabbimiz şöyle buyuracak:

"Biz peygamberlerin arasını ayırmayız"
(Bakara 285)

Âyetini de göz önünde bulundurarak diyebiliriz ki buradaki peygamberlerin birinin diğerine üstünlüklerini şöyle de anlayabiliriz:

1-) Bu peygamberlerin Allah katındaki makamlarının farklı olması anlamına gelebilir.

2- Peygamberlerin şu anda semadaki makamlarının farklılığı da olabilir. Nitekim İsrâ hadisinde peygamberlerden kimilerinin dünya semasında, yâni birinci kat semada, kimilerinin ikinci kat semada, kimilerinin farklı semalarda olduğu anlatıldığı gibi.

Zira peygamberler arasında üstünlük iddiasını ileri sürmek bizim hakkımız değildir. Bunu ileri sürecek makam, insanların makamı değildir. Bu ancak onları peygamber olarak gönderen ve onları değişik sıfatlarla mücehhez kılan Allah'a ait bir makamdır. Bize düşen de sadece onlara iman etmek, teslim olmak ve onların her birinin dinde temel örnekliliklerini kabul etmektir. Hiç birini diğerinden ayırmadan, birinin diğerlerine üstünlüğünü iddia etmeye kalkışmadan onların tü-mümüne iman etmektir. Hepsinin bizim yasal örneklerimiz olduğunu tasdik etmektir.

Rabbimiz peygamberlerin birbirlerinden üstün kılınmalarını gündeme getirdikten sonra bunun detaylarını anlatırken bazılarıyla konuştuğunu, bazısını daha yüksek derecelere çıkardığını, Meryem oğlu İsa'ya da beyyinat verdiğini ve onu Ruhu'l-Kudüs'le teyid buyurduğunu ifade ediyor. Kur'an'ın başka yerlerinden anlıyoruz ki burada Rabbimizin kendisiyle konuştuğu peygamber Hz. Mûsâ'dır. Hz. İsa'-nın adı zaten zikredilmiş. İkisi arasında; "Bazısını da bir çok derece-lerle daha yükseklere çıkardı", ifadesiyle de Rasûl-i Ekrem efendi-miz anlatılmaktadır.

Âyet-i kerîmede üç peygamberden söz edilmektedir. Allah'ın bu üç peygamberi bu âyetlerin nazil olduğu dönemde de şu anda da takipçileri bulunan ve müntesiplerinin ayrılığa düştükleri ve birbirleriyle kavga verdikleri peygamberlerdir. Âyetin devamında da bu konunun gündeme getirildiğine bakılırsa bu âyet peygamberlerin birbirlerinden üstün olup olmadıklarını anlatmak adına değil de müntesiplerinin: "Bizim peygamberimiz üstündü, sizin peygamberiniz değildi". gibi bu kısır kavgalarını sona erdirmek için gelmiştir.

Nitekim Buhârî ile Müslim Hz. Ebu Hureyre'den şunu nakil ederler: Ebu Hureyre der ki: "Müslümanlardan biri ile yahudilerden birisi münakaşa ettiler. Yahudi yemin ederken: "Mûsâ'yı bütün âlemlerden üstün kılana yemin ederim ki" Deyince, müslüman olan kişi de onun yüzüne sertçe bir tokat vurarak:" Pis herif! Onu Muhammed (a.s) 'dan da mı üstün tutmuştur? Dedi. Durum Allah'ın Resûlü'ne haber verilince Rasûl-i Ekrem şöyle buyurdu:

"Beni diğer peygamberlere üstün tutmayınız!"

İbni Kesîr'in rivâyetinde de:

"Peygamberlerin birini ötekinden üstün tutmayın!"

Buyurmuştur.

İşte müntesipler arasındaki asıl kavganın, ayrılığın buradan kaynaklandığını anlatarak Rabbimiz bunun bir fayda sağlamayacağını ortaya koymaktadır. Her grup kendi peygamberlerinin üstünlüğüyle öğünecek, her grup kendilerini tatmin edecek. İyi bilelim ki bunun kimseye bir faydası yoktur. Önemli olan hangi peygamberin ne kadar üstün olduğu değil, bizim o Allah elçilerine ne kadar tabi olduğumuz, onları ne kadar örnek aldıımız, hayatımızı onlara ne kadar yakın yaşadığımızdır.

Ama buna rağmen kendilerine apaçık belgeler geldikten sonra insanlar yine de ihtilâfa düştüler, birbirlerinin kanlarına girdiler, savaştılar, öldüler öldürdüler, kimileri iman ederken kimileri de kâfir oldular.

Eğer Allah dileseydi bunların hiç birisini yapamayacaklardı. Allah dileseydi yeryüzündeki tüm insanları iman birliğinden oluşan tek bir safta toplardı. Evet Allah dileseydi bu insanlardan hiç birisi küfredemez, hiç birisi kâfir olamaz, hiç kimse Allah'ın Resûlleri aracılığıyla kendisine gönderdiği mesajına, hayat tarzına karşı gelemez, hiç kimse hidâyetten, imandan yüz çeviremezdi. Eğer Allah dileseydi diğer iradesiz varlıklara yaptığı gibi yeryüzündeki tüm insanların boyunla-rındaki ipin ucunu doğuştan eline alır ve onları iradeleriyle baş başa yaratmazdı. Böylece yeryüzünde hiçbir insan küfretme imkânını bulamazdı. Ama Allah böyle dilememiştir. Allah insanlara irade vermiş ve bu iradeleriyle iman ya da küfürden birini tercihle insanları baş başa bırakmıştır.

254:"Ey iman edenler! Kendisinde hiçbir alışverişin, hiçbir dostluğun, ve hiçbir şefaatin bulunmadığı bir gün gelip çatmadan size verdiğimiz rızıklardan Allah yolunda harcayın. Kâfirlere gelince onlar zâlimlerin ta kendileridir."

Kendisinde malın mülkün bulunmadığı, dostluğun, karşılıklı yardımlaşmanın bulunmadığı, şefaatin ve dost kayırmanın mümkün olmadığı bir gün gelmeden infakta bulunmamızı emrediyor Rabbimiz. Zira o gün gelip çattı mı artık hiç kimse kendisini kurtaracak bir bedel ödeyemez, hiç kimse ateşten kurtuluş için fidye veremez.

Cihada teşvik edildiğimiz bir bölümün hemen akabinde Rab-bimiz yine infaktan söz ediyor. İnfakla cihad iç içe. Öyleyse cihad için, cihadın gerçekleştirilmesi için, küfrün ve onun temsil ettiği zulmün defedilmesi için, kâfirlerin ve zâlimlerin bertaraf edilmesi için infak edeceğiz. Maldan, candan, zamandan, bilgiden, rahattân, uykudan infak edeceğiz.

"Ve kâfirler zâlimlerin ta kendileridir."

Kâfirler kendilerini olmamaları yerde, bulunmamaları gereken yerde tuttukları için zâlimdirler. Ya da kendilerini ateşe götürenler, kendilerini cehennem yolunda tutanlar kadar kendi kendilerine zulmeden başka birileri olamaz. Kâfirler inkâr ettikleri için önce hakka zulmetmişlerdir. Kendilerini uçuruma, yâni cehenneme sevk ettikleri için kendi nefislerine zulmetmişlerdir.

Bir de kâfirler, sûrenin önceki bölümlerinde uzunca anlatıldığı gibi yeryüzünde hep fitne unsuru olmuşlardır. Kendi kâfirlikleri yetmi-yormuş gibi hainler insanları Allah yolundan men ederek, insanları fitneye düşürerek, dinlerinden döndürmeye çalışarak din eğitimini engelleyerek insanlığa zulmetmişlerdir. İnsanların akıllarına, vicdanlarına ipotekler koyarak, zorla onlara kendi küfürlerini empoze ederek zulmetmişlerdir.

Yâni kâfir hem kendisine, hem Rabbine, hem de tüm insanlığa karşı zulmeden insandır. Onun için kâfir zâlimin ta kendisidir.

Allah'ın kullarının Allah'ın dinini öğrenmesinin önüne engeller koyanlar, yâni dine karşı savaş açanlar, kendi görüşlerini Allah dininin yerine ikâme edebilmek için Allah'a ve onun dinine karşı savaş açanlar, kendi kanunlarının yerleşmesi adına Allah kanunlarıyla mücâdele verenler evet bunlar insanlığın baş düşmanlarıdır.

Yeryüzündeki tüm insanlığın vazifesi bu insanlık düşmanı zâlimlerin zulümlerini yıkıp, onların bir daha insanlara zulmedecek güçleri kalmayıncaya kadar onlarla savaşmaktır. Kısacası kâfir hem kendine, hem Rabbine, hem de tüm insanlığa karşı zulmeden insandır.

Bundan sonra Bakara sûresinin bu bölümünde "Âyet el Kürsî" diye bilinen bir bölüme geldik. Ulemânın ifadesiyle "İsm-i Azamı" ihtiva eden uzunca bir âyet. Bundan dolayı bu âyeti ihtiva ettiği için bu sûreye "Kürsî sûresi" de denmiştir. Allah'ın Rasûlü bir hadislerinde:

"Kur'an-ı Kerimde en büyük âyet, âyet el Kürsîdir."

Buyurur. Tevhidi, Rabbimizin sıfatlarını, yaratılışı, yaratıkların yönetimini, ulûhiyet ve rubûbiyeti, Rab karşısında kulların konumunu ve şefaati en güzel anlatan âyet, âyet el Kürsîdir.

255:"O Allah'tır. Ondan başka İlah yoktur. O Hayy ve Kayyum'dur. Onu ne uyuklama (gaflet) ne de uyku tutar. Göklerde ve yerdekilerin hepsi O'nundur. O'nun izni olmadan huzurunda şefaat edecek kimmiş? O kullarının önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini bilir. Onlar ise O'nun ilminden ancak O'nun dilediğinden başka bir şey kavrayamazlar. O'nun

kürsüsü gökleri ve yeri kuşatmıştır. Onların korunması ona ağır gelmez. O yücedir, büyüktür."

İlâh, kendisine kulluk edilen varlık demektir. İlâh, kişinin boynundaki ipin ucu elinde olan varlık demektir. İlâh, kişinin hatırını kazanmak için çırpındığı, arzularını gerçekleştirmek için can attığı, itirazsız ve gönül rahatlığıyla isteklerini yerine getirdiği varlık demektir. İlâh, kişinin uğrunda seve seve malını ve canını fedâ ettiği varlık demektir. İlâh, kişinin hayat programını kendisi için hayat programı kabul ettiği varlık demektir.

İnsan kul olmaya müsait yaratılmıştır. Allah herkesi doğuştan kul olmaya müsait yaratmıştır. Herkesi boynunda bir iple dünyaya getirmiştir Rabbimiz. Yâni bir şeylere tapacaktır o. Tapınmaya hazır yaratılmıştır. İşte boynunda böyle bir iple dünyaya gelmiş ve tarihin de şehâdetiyle mutlaka bir şeylere tapınmak zorunda kalmış olan bu insan boynundaki bu ipin ucunu kimin eline vermişse ona kulluk ediyor demektir. Boynundaki ipin ucu kimin elindeyse o bu kişinin İlâhı demektir. Bu durumda insanları dört kademede görüyoruz:

1-) Boynunda doğuştan getirdiği ipin ucunu Allah'a vererek: "Al ya Rabbi! Bu ipin de benim de sahibim sensin. Mademki beni boynumda bir iple dünyaya getirdin. Yâni beni kulluğa müsait yarattın. Al öyleyse bu ipin sahibi sensin. Senin elinde dursun ve sen nereye çekersen ben o tarafa gideceğim. Ben sadece sana kulluk yapacağım. Sadece senin dediklerini dinleyecek, sadece senin seçimini seçim kabul edecek, sadece senin arzularını gerçekleştireceğim. Zira beni sen yarattın. Beni sen programladın. Benim bilgim kıttır, benim aklım sınırlıdır. Geçmişimi geleceğimi, hayrımı şerrimi, menfaatimi zararımı senin kadar bilemem." diyerek iradesini Allah'a teslim eden kişiye müslüman denir ve bu kişinin İlâhı Allah'tır.

2-) İkinci tip insan boynundaki ipin ucunu Allah'a vermeyerek kendi elinde tutmaya çalışan kişidir. Ben Allah filan tanımam. Ben din filan bilmem. Benim hiç bir şeye ihtiyacım yoktur. Benim aklım vardır, benim fikrim vardır, benim bilgim, benim keyfim vardır. Ben bildiğimi yaparım. Ben keyfime göre bir hayat yaşarım diyerek boynundaki ipin ucunu elinde tutarak kendi kendisini İlâhlaştıran kimsedir.

"Kendi hevâsını İlâh edinen kimseyi gördün mü?"

(Furkân 43)

Âyeti gereğince kendi hevâsını, havasını putlaştıran kişidir ki bu adam kâfirdir ve bu kişinin İlahı da kendisidir.

3-) Üçüncüsü boynundaki ipin ucunu kendi gönlüyle, kendi arzusuyla Allah'a vermiş, Kelime-i Tevhid okumuş, Kelime-i Şehâdet getirmiş, ama

boynundaki ucunu Allah'a verdiği bu ipin yanı başına yine kendi arzusuyla bir ip daha bağlamış modaya vermiş, bir ip daha bağlamış âdetlere vermiş, bir ip daha bağlamış törelere vermiş, bir ip daha bağlamış çevreye vermiş, müdüre vermiş, amire vermiş, kanun-lara vermiş, yönetmenliklere vermiş, vermiş, vermiş.

Yâni boynundaki ipleri çoğaltmışsa, hem Allah'ı hem de başkalarını razı etmeye çalışıyorsa, hem Allah'ın götürdüğü yere hem de başkalarının götürdükleri yerlere gitmeye çalışıyorsa yâni arzuları, emirleri Allah'ınkilerle çatışan başkalarının arzularını da gerçekleştir-meye çalışıyorsa işte bu kişinin adı da müşriktir ve Allah'la birlikte boynundaki ipleri dağıttığı varlıklar bu kişinin İlâhlarıdır.

Evet bu adam boynundaki ipin ucunu önce Allah'a vermiş ama bu ipin yanı başına yeni yeni kulluk ipleri bağlayıp Allah'tan başka birilerine de vermiş ve onların çektikleri yerlere gitmeye çalışan kişidir ki bunun adı da müşriktir ve İlâhı da ipin ucu elinde olanlardır. Şeytanlara vermiştir onların kuludur, ağasına vermiştir onun kuludur, modaya vermiştir onun kuludur, âdetlere, törelere vermiş onların kuludur, çevreye vermiş çevrenin kuludur, kapitalist sistemlere vermiştir onların kuludur, sosyal hayatta hıristiyan dünyanın kulu, ekonomik hayatta veya mesleki dünyasında yahudi âleme vermiştir onların kuludur.

Ama öyle ki bu boynundaki ipin ucunu ellerine verdiği kişi, kurum ya da varlıklar yâni onun İlahı ya da İlahları olan varlıklar çok güçlü, çok becerikli değillerse yâni onun hayatının tümünü dolduracak kadar güçlü değillerse, ya da hayatının tümü konusunda ona yol gösterecek kadar becerikli, bilgili değillerse bu sefer bu adamlar yol gösterebildikleri kadarıyla o İlâhlarının kulu kölesi olurken onların serbest bıraktığı, ya da gaflet edip dolduramadıkları hayat birimlerinde de başkalarının kulu ve kölesi olurlar. Ama bu kişinin bir de hayatında din birimi vardır ki onda da Allah'ın kulu kölesi olur. Öteki İlâhlarının boş bıraktıkları dolduramadıkları namaz gibi, oruç gibi, zekât gibi, zikir gibi hayat birimlerini de Allah'ın dinine göre doldururlar.

İşte kim böyle Allah'la beraber birilerini de dinler, İlah olarak, söz sahibi olarak, hayatına karışıcı olarak Allah'tan başka birilerinin varlığını da kabul ederse, bu iş sadece kendisi için yaparsa Kaf sûresinin 26.âyetinde anlatıldığı gibi bu adam:

" Ki o Allah'ın yanında, Allah'la beraber başka İlâh tutmuştur"
(Kâf 26)

Âyeti gereğince kendisine İlâh yapmış olur. Yâni Allah'la beraber başka İlâhlar bulmuş demektir. Yâni eğer bu adam boynuna ip takıp da başka efendi-lere verme işini sadece kendisi için yapıyorsa böyledir.

Ama eğer bu adam bu işi yalnız kendisi için değil de başkalarının boyunlarına da ipler takarak onları da Allah'tan başkalarının eline vermeye çalışıyorsa, yâni başka insanları da bu sahte İlâhların kulu kölesi yapmaya çalışıyorsa, yardım ediyor, teşvik ediyorsa o zaman Yâsîn sûresinin 74. âyetinde anlatıldığı gibi:

"Tuttular da güya kendilerine yardım olunur ümidiyle Allah dûnunda, Allah berisinde İlâhlar edindiler"

(Yâsîn 74)

Âyetinin delâletiyle min dünillah İlâh yapmış olur. Yâni Allah'-tan başka İlâhlar edinmiş demektir. Kendisi için Allah'tan başka İlâh edinmenin de ötesinde başkalarını da Allah'tan başka İlâhlar edinmeye teşvik ediyor demektir. İdareciler, babalar, kocalar, analar veya eğiticiler, yöneticiler eğer insanlara her konuda İlâh olarak sadece Allah'ı tanıtıyorlarsa tamam bu tevhittir. Ama Allah'tan başkalarını da dinlemelerini öğütlüyorlarsa, öğretiyorlarsa o zaman başkaları için de Allah'tan başka İlâhlar buluyor ve teşvik ediyor demektir. Çatalı şöyle tutmalısın yavrum. Eteğini şöyle kaldırmalısın kızım. Bayramda şöyle hareket etmelisin hanım. Misafirlerin yanına çıkıp ellerini şöyle sıkmalısın. diyerek onların da Allah'tan başka İlâhları dinlemesini sağlıyor demektir.

4-) Dördüncüsü şirkle günahın arasını ayırmamız için bu da çok önemlidir Bir adam ki kendi rızasıyla boynunda Allah'a verdiği ipin yanına yeni yeni ipler takıp bunları başkalarına vermeden yana değildir, böyle bir şeye razı değildir. Ama zorla birileri uzaktan kement atıp onun boynuna kulluk ipleri geçirmişse, yâni o istemediği halde zorla birileri onu köle konumuna düşürmüşler ve çektikleri yere götürmeye mecbur etmişlerse işte bu adamın adı da günahkârdır. Önceki kişiden farklıdır bu. Zira bu adam öncekisinden farklı olarak kendi arzusunun ve isteğinin dışında köle durumuna düşürülmüştür.

Biz Hz. Yusuf'un Mısır pazarında köle olarak satıldığını biliyoruz. Bazen böyle istemediği halde, rızık endişesiyle, maaş korkusuyla, açlık tehdidiyle, ölüm korkusuyla, ya da şu anda olduğu gibi güçsüzlük psikolojisiyle güçlülerin eline esir düşebilir.

Veya bazen müslümanlar cehaletleri sebebiyle, din konusun-da, İslâm konusunda, Kitap sünnet konusunda, kulluk konusunda bilgisizlikleri sebebiyle, bilgisiz bırakılmaları sebebiyle farkında olmadan, farkına varamadan boyunlarına birileri kement atıp onları köleleştire-bilirler, birileri onları zulüm ağlarına takabilirler.

O zaman da eğer bunun farkına varır varmaz müslümanlar bu zulüm ağlarını delerek kurtuluşa kavuşabilmek için gecelerini gündüzlerine katıp

maldan ve candan geçercesine ciddi bir cihadın, ciddi bir çalışmanın içine girerlerse Allah'ın bunları affedeceği umulur. Ama Allah korusun günün birinde böyle bir hayattan razı oluverirlerse, yâni boyunlarındaki öteki iplerden rahatsız olmazlar ve yata giderlerse onlar da aynen berikiler gibi şirki sineye çekmiş müşriklerdir, zâlimlerdir.

Allah, boyunlardaki ipin ucu yalnız kendi elinde olması gereken sadece kendisine kulluk yapılması gereken, sadece onun çektiği yöne gidilmesi ve arzuları gerçekleştirilmesi gereken tek İlahtır, kendisinden başka İlâh olmayandır.

"O Hayy ve Kayyum'dur."

Hayy ve Kayyum Allah'ın iki ayrı ismidir.

Hayy; hayat sahibi, diri, başlangıcı ve sonu olmayan, sonsuz hayat sahibi demektir. Allah'ın hay oluşu, hayatta oluşu yaratıkların hayatta oluşuna benzemez. Tüm yaratılmışların hayatta oluşu Allah'-tandır ama Allah'ın hay oluşu kendindendir. Hayy, zamana boyun eğ-meyen, zamanla mukayyet olmayandır. Bu Hayy'ın bizim hayatımıza yansıyan yönü insan hayatında önce Allah vardır. İnsana insanın hayatını kazandıran O'dur. İnsana hayatını kazandıran Allah olduğu gibi insanın hayatını sürdüren de O'dur.

Yâni hayatı boyunca Allah onunla beraberdir. Hayat veren, hayatını sürdüren ve sonunda onun hayatına son verecek olan da yine Allah'tır. En sonunda öldürdüğü bu insanı yeniden diriltecek olan da O'dur.

Kayyum ise, sürekli insanları ve tüm varlıkları görüp gözeten, güç ve kuvvetiyle onları sevk eden, hareket ettiren, hareketlerini yaratan ve koruyandır. Evet Allah Kayyûm'dur. Yâni kendi zatı ile kaimdir. Varlığı kendisindendir. Varlığı konusunda başkalarına muhtaç değildir. Başkaları ise onunla kaimdir.

Tüm varlıklar var olabilmek için O'na muhtaçtırlar. Var olabilmek için ve varlıklarını sürdürebilmek için her şey O'na muhtaçtır. Evet Kayyûm her ân tüm varlıklar âlemini idare eden ve ayakta tutan demektir. Herşeyi tutan, koruyan anlamında Allah'ın isimlerinden biri. Kayyûm, "fey'ûl" vezninde mübalağa sıygasıdır. Hayy ve Kayyûm I-simlerinin ism-i azam yani Allah'ın en büyük ismi olduğu da söylenmiştir. Kur'ân'da üç yerde geçer.

Birisi işte Bakara sûresinin bu âyetidir. İkincisi Âl-i İmrân sûresinin ikinci âyetinde "Allah, Ondan başka tanrı olmayan, diri, her ân yarattıklarını gözetip durandır." Üçüncüsü de; Bütün yüzler, "Hayy", ezelî ve ebedî diri, "Kayyûm" her şeyin mutlak hâkimi olan Allah'a bo-yun eğer. Zulüm yüklenen perişan olur" (Tâhâ,111) âyetidir.

Diğer yandan Rasûlüllah (s.a.s)'in bu isimlerle duâ ettiği nakledilir. Bir hadiste, aşağıdaki duâyı yatağa girerken üç defa okuyan kimsenin günahlarının, denizin köpüğü kadar çok olsa bile, af edilebileceği bildirilmiştir.

"Ben kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayan, "Hayy", ezelî ve ebedî diri "Kayyum ", herşeyin mutlak hakimi olan Allah'tan bağışlanmamı diliyor ve O'na tevbe ediyorum"(Ahmed b'. Hanbel, Müsned, III,10)

Enes b. Mâlik, bir adamın namazdan sonra "Hayy ve kayyûm" isimleriyle Allah'a duâ ettiğini duyan Hz. Peygamber'in şöyle buyurduğunu nakleder:

"Siz Allah'a ne ile duâ ettiğini biliyor musun? Hazır bulananlar; "Allah ve Rasülü daha iyi bilir" dediler. Rasûlullah (s.a.s) şöyle buyurdu: "Nefsimi kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, O, Allah'a ism-i azamı ile duâ etti.-Allah bununla duâ edilince kabul eder ve bununla bir şey istenince verir" (Ahmed b. Hanbel, III, 245).

Bazen Hz. Peygamber duâda "Kayyım" kelimesini de kullanmıştır. ***"Allahım hamd, sana mahsustur. Sen yerleri ve gökleri idare edip, ayakta tutan (Kayyûmsun)"***(Buhârî, Te-heccüd, 1)

Kayyûm ismi şu anlamları da kapsar; Allah zâtı ve yüceliği ile vardır; her şeyin var olması, varlığını sürdürmesi, ayakta durması O'nun varlığına bağlıdır. Nitekim, Ayetü'l-Kürsî'de bu isimden sonraki kısım, onun açıklaması gibidir.

"O'nu ne uyuklama ne de uyku tutar. Göklerde ve yerde olanlar O'nundur. O'nun izni olmadan, katında kim şefaat edebilir? O, insanların geçmişlerini ve geleceklerini bilir. İnsanlar ise O'nun ilminden, O'nun dilediğinin dışında bir şey kavrayamazlar. O'nun hükmü gökleri ve yeri kuşatmıştır. Yeri ve göğü koruyup gözetmek, O'nun için zor değildir. O, yücedir, büyüktür"

(Bakara,255)

"Onu ne uyuklama (gaflet) ne de uyku tutar."

O Allah'ı ne uyuklama basar ne de uyku tutar. Yâni Allah için ne uyuklama ne de uyuma söz konusu değildir. Yâni yarattıklarından asla gafil değildir. Bir an bile onlardan habersiz değildir. Her şeyi gören ve hiç bir şey kendisinden gizli olmayandır.

Sine tün; uykudan önceki uyuklamak demektir. Uyku öncesi dalgınlık anlamındadır. Uyku ise gözlerin, kulakların ve duyuların fonksiyonlarının bitmesi demektir. Rabbimizi ne uyuklama ne de uyku tutmaz.

Böylece bu ifade bir önceki "Kayyûm" kavramına daha derin bir boyut kazandırıyor. Öyle bir Kayyûm'luk, öyle bir Kayyımlık ki bir an bile, bir lahza bile yaratıklarını ihmalin söz konusu olmadığı, bir an bile yaratıklarından gafletin söz konusu olmadığı bir durumdur. Bunlar sadece beden sahibi varlıklar için söz konusudur. Uyku da uyuklama da beden sahibi varlıklar içindir, Allah için caiz değildir bunlar.

Uyuklama ve fütur Allah hakkında asla caiz değildir. Ve uyuklayanlar, uyuyanlar asla Kayyûm olamazlar. Kayyum olamayanlar da asla İlah olamazlar.

"Göklerde ve yerdekilerin hepsi O'nundur."

Göklerde ve yerde ne varsa hepsi onundur. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi onun kuludur. Göklerde ve yerde görünür görünmez, bilinir bilinmez ne varsa hepsi onun mülkü ve kuludur. Her şey onun mülküdür. Herkes ve her şey O'nun hükümranlığı altındadır, O'nun hâkimiyeti altındadır. O Allah Mâliktir ve her şey O'nun mülküdür. Gerçek Mâlik, gerçek sahip O'dur.

O'nun mülkünün yanında başkasının mülkü yoktur. Böylece anlıyoruz ki göklerde ve yerde olan tüm varlıkların Allah'la ilişkisi mülkün sahibiyle ilişkisi gibidir. Kölelerin efendiyle ilişkisi gibidir. Mülk Allah'ındır inancı insan şuurundaki tüm şirk unsurlarını siler. Mülk Allah'ındır inancı insan şuurunda kendisinin sadece mülkün gerçek sahibi tarafından tayin edilmiş bir halîfe olduğunu, bu hilafet ve sahip olduğu her şeyin kendisine emaneten ve muvakkaten Allah tarafından verildiğini, kısa bir süre sonra onların kendisinden geri alınacağı şuurunu kazandıracaktır.

Mülk Allah'ındır demek o mülkte söz sahibi Allah'tır demektir. Eğer mülk olarak biz kendimiz ve sahip olduğumuz her şeyin Allah'a ait olduğuna iman ediyorsak o zaman kendimiz ve sahip olduğumuz şeyler konusunda söz sahibinin Allah olduğuna iman etmek zorundayız. Yâni elim benim değil o Allah'ınsa ben onu sahibinin razı olmadığı yerde kullanmamalıyım. Midem benim değil Allah'ınsa, mülkün sahibi Allah'sa, o konuda söz sahibi ben değil Allah'sa o zaman ben bu mideme sahibinin razı olmadığı lokmayı indirmemeliyim. Çocuklarım be-nim değil Allah'ınsa onlara vereceğim isimden tutun da, onlara ulaştıracağım günlük eğitime varıncaya kadar, kılık kıyafetlerine varıncaya kadar onların sahibi olan Allah'a sormak zorundayım. Karım benim değil Allah'ınsa, onunla ilişkilerim konusunda söz sahibi ben değil de onun sahibi olan Allah'sa ona kendi keyfime göre değil Allah'ın istediği biçimde davranmak zorundayım. Malım benim değil Allah'ınsa onu kazanacağım ve harcayacağım yerleri Allah'a sormak zorundayım. Paramı onun sahibinin razı olmadığı yerlerde harcamaya kalkarsam o zaman mülkün sahibi olarak Allah'ı değil de kendimi kabul etmiş olurum.

Elimi, ayağımı, gözümü kulağımı, evimi, arabamı, bedenimi, aklımı, bilgimi, zamanımı ve sahip olduğum her şeyi onların gerçek sahibinin razı olmadığı yerde kullanırsam Allah'ı mülkün sahibi olmaktan çıkarıp kendimi mülkün sahibi kabul etmiş olurum ki bu Allah'ın istediği bir iman değildir.

Evet göklerin ve yeryüzünün mülkü Allah'ın olunca, göklerde ve yerde olanların tamamı Allah'ın olunca elbette göklerde ve yerde söz sahibi, kanun sahibi, egemenlik sahibi de Allah olur. Bir mülkün bir varlığa izâfesi demek o mülkte o varlığın söz sahibi olduğunu kabul etmek demektir. Meselâ sizler hepiniz ev sahibisiniz. Evlerinizin size izâfesi demek o evlerinizde sizin sözünüzün geçmesi demektir. Bir adam düşünün ki ona ait olan evinde onun sözü geçmese, o evde onun sözü kaale alınmasa, o evde istediklerini emretme istediklerini yasaklama hakkı olmasa, o eve girip çıkanlar ondan izin almasa o ev o adamındır denebilir mi? İçinizden hanginiz böyle bir ev reisliğine razı olursunuz? Sizler böyle bir reisliğe razı olmazsınız da Allah'ı niye razı etmeye çalışıyorsunuz? Tamam ya Rabbi! Gökleri sen yarattın! Yeryüzünü sen yarattın. Bizi ve şu anda sahip olduğumuz her şeyi sen yarattın. Sen Alisin! Sen yücesin! Ama olduğun yerde kal. Bizim hayatımıza karışma. Kanunlarımıza karışma! Kılık kıyafetimize, kazanmamıza harcamamıza, hukukumuza, düğünümüze derneğimize karışma. Eğitimimize karışma. Bütün bu konularda biz kendimiz söz sahibiyiz. Bizim de aklımız var, bizim de bilgimiz var, bizim de keyfimiz var, biz de biliriz bütün bunları.

Ya da: Bizim söz sahibi başka Rablerimiz var. diyerek kendi mülkünde onu susturmaya çalışmanın mânâsı nedir? Böyle düşünen, böyle inanan ve Allah'a, Allah'ın mülkünde söz hakkı tanımayan bir adamın mü'min olduğunu nasıl söyleyebiliriz.

Evet mülk Allah'ındır. Gökler ve onlarda olanlar, yeryüzü ve onda olan her şey Allah'ın mülküdür. Hal böyle iken, mülk Allah'ınken, herkes ve her şey Allah'ın mülkü ve onun kulu iken:

"O'nun izni olmadan huzurunda şefaat edecek kimmiş?"

Bakara sûresinin İsrâil oğullarına hitap eden bir bölümünde bu şefaatle alâkalı bir bölüm geçmişti burada tekrar geçiyor

Kur'an-ı Kerîm şefaat konusunu etraflı bir biçimde ele alıp anlatmıştır. Zira geçmişte ve günümüzde insanların sapmalarının en büyük sebeplerinden birisi bu şefaat meselesinin yanlış anlaşılmasıdır. Yahudilerin, hıristiyanların ve müşriklerin sapma noktasıdır bu şefaat konusu. Geçmişte sapanlar bu yüzden sapmıştır.

Yahudiler Üzeyr Allah'ın oğludur dediler. Hıristiyanlar İsa Allah'ın oğludur dediler. Müşrikler de melekler Allah'ın kızlarıdır dediler.

Bunlar bu yaratıkların sıfatları konusunda hataya düştüler. Bunlara Allah'ın sıfatlarını vermeye kalktılar. Gerekenden fazla değer verdiler.Bunların yaptıkları işlerin başkaları tarafından yapılamayacağını, başkalarının yaptıklarını da bunların yapamayacağını iddia ettiler. Diğer yaratıklardan ayırdılar bunları. Bunların diğer varlıklardan daha çok Allah'a yakın olduklarını ya da Allah'ın bunlarla daha çok ilgilendiğini iddia ettiler.

Aslında bütün bu iddiaların altında yatan sebep Allah'a veliahtlar bulmak, Allah'a karşı torpilli varlıklar bulmak, İşledikleri günahlara kılıf bulmak çabasıydı. İsa Allah'ın oğludur! Üzeyr Allah'ın oğludur! Melekler Allah'ın kızlarıdır! derken Allah torpil yaptırma gayretine giriyorlardı. Bir varlığın hatırından çıkamayacağı, sözüne iş yapacağı varlık elbette onun en yakını oğlu ve kızı olabilirdi. Allah'ı insan gibi farz etmenin yanılgısıydı bu. İnsanlara oğlu ya da kızı vasıtasıyla yaklaşılabildiğine göre Allah'a da bu yakınları vasıtasıyla yaklaşabilecek-lerini, O'na karşı da şefaatçiler bulabileceklerini, torpil yaptırabilecek-lerini zannederek sapıp gittiler.

Bugün de pek çok insan böyle düşünmektedir. Dünkülerin sapma noktası bugünkülerin de sapma konusu olmuş Allah korusun. Belki bir babaya oğlu, kızı veya bir yakını vasıtasıyla yaklaşmak mümkün olabilir. Ona tesir etmek, onu fikrinden vazgeçirmek mümkün olabilir . Ama yanıldıkları nokta Allah insan gibi değil ki. Allah baba gibi değil ki. Allah katındaki şefaatin insanlar arasında cereyan eden şefaat gibi olduğunu düşünmek Allah'ı insan gibi düşünmek ve Allah'ın sıfatları konusunda noksanlık izâfe etmektir ki bu şirktir ve Rabbimizi bundan tenzih ederiz.

Müşrikler Allah katındaki şefaatin insanlar arasında cereyan eden şefaat gibi olduğunu zannediyorlardı. Onlar Allah katındaki şefaatin kral katındaki oğlunun, kızının vezirlerinin, yardımcılarının ve ona denk veya ondan daha üstün kralların şefaat etmesi gibi düşünüyorlardı. Ehl-i kitap Allah'a oğullar olarak izâfe ettikleri peygamberlerinin, müşrikler de putlarının ve Allah'a kızlar izâfe ettikleri meleklerin kendilerine şefaatte bulunabileceklerine inanıyorlardı. Hıristiyanlar ve tüm müşrikler meleklerden, vefat etmiş Nebilerden, şehidlerden ve salih kimselerden şefaat isterlerdi. Onların Allah katında şefaat etme yetkisine sahip olduklarını, bu yüzden de Allah'ın bunların şefaatlerini reddetmeyeceğini iddia ediyorlardı.

Yukarıdaki âyetlerde gördük her şey ve herkes Allah'ın kulu iken Allah'ın mülkü iken kimin böyle bir şeye cesareti olabilir? Kim böyle bir şeye teşebbüs edebilir? Allah'ı kim etkisi altına alabilir? Allah karşısında kim söz sahibi

olabilir? Allah'a etki etmek, Allah'a bir şey yaptırmak şöyle dursun en çok sevdiği peygamberler ve melekler bile onun huzurunda ağızlarını bile açmaya cesaret edemezler.

Burada peygamberlerin şefaatleri konusuna değinelim:

Biz biliyor ve inanıyoruz ki peygamberler Allah'ın yeryüzünde en değerli ve en şerefli kullarıdır. Ama unutmayalım ki bunlar da kuldurlar. Tüm peygamberler Allah'ın ona en muti kullarıdır. Elbette ki peygamberler yeryüzünde dualarına icâbet edilme yönünden en önde olan kullardır. Allah'ın bu sevgili kulları Allah'a dua ettiklerinde ya istedikleri şeyler dünyada kendilerine verilir veya burada verilmeyip öbür tarafta kendilerine verilir.

Peygamberlerin dünyada yaptıkları duaların tamamı kabul edilmiş değildir. Bu dua ya Allah'ın kaderine muhalif olduğu için, ya da Allah'ın kendilerinden razı olmadığı kişiler hakkında dua ettikleri için reddedilmiştir. Nuh aleyhisselâm, İbrahim aleyhisselâm ve sevgili peygamberimiz bunun en net örnekleridirler. Kimisi babası için, kimisi oğlu için, kimisi amcası için dua etmişlerdir, şefaat etmek istemişlerdir de Allah buna izin vermemiştir.

Mesela Rabbimiz münâfıklar konusunda Resûlüne şöyle buyurdu:
"Ey peygamberim! Onlar için ister af dile ister dileme! Onlar için yetmiş defa af dilesen de Allah onları asla affetmeyecek. Bu onların Allah ve Rasûlü'nü inkâr etmelerindendir. Çünkü Allah fâsıklar topluluğunu asla hidâyete erdirmez."
(Tevbe 80)

Görüyor musunuz Allah'ın Rasûlü Allah katında yeryüzünün en hayırlısı olduğu halde Allah'ın sevmediği insanlar hakkında ne kadar da istiğfar ederse etsin Allah onlara mağfiret etmeyecektir. Allah ve Rasulünü inkar eden, Allah ve Rasulünü hayatına karıştırmamaya çalışan bir kişiye kesinlikle Allah yol göstermez, hidayet etmez.

Öyleyse şunu kesinlikle söyleyebiliriz ki Allah'ın razı olmadığı kişiler için yapılacak şefaat asla kabul edilmeyecektir. Bunu candan, gönülden isteyen yeryüzünde Allah'ın en şerefli peygamberleri bile olsa da. Peygamberlerin bile mezun olmadıkları bir konuda kim yetkili olabilecek de?

Yine bakın Rabbimiz Kur'an-ı Kerîmde anlatıldığına göre Nuh'-un (a.s) oğluna ilişkin duasını da kabul etmemiştir.

"Nuh Rabbine dua edip dedi ki: "Ey Rabbim! Şüphesiz oğlum da benim ailemdendir! Senin vadin ise haktır. Sen hakimler hakimisin!" Allah buyurdu ki: "Ey Nuh! O asla senin ailenden değildir. Çünkü o salih olmayan bir amel

sahibidir. (Kâfirdir) O halde hakkında bilgin olmayan bir şeyi benden isteme! Ben sana cahillerden olmamanı tavsiye ederim."
(Hûd: 45, 46)

Âyet-i kerîmeden açıkça anlıyoruz ki Allah'ın razı olmadığı bir insan için şefaatte bulunmak isteyen peygamberin bu şefaati Allah tarafından kabul edilmemiştir. Salih olmayan bir amel sahibi, yani Allah'ın istediği gibi olmayan bir hayat sahibi kim olursa olsun, Allah onun hakkında şefaatten yana değildir.

Yine İbrahim'in (a.s) babası hakkındaki duası da kabul edilmemiştir.
"İbrahim'in, babası için mağfiret dilemesi, sadece ona verdiği bir sözden ötürü idi. Allah'ın düşmanı olduğunu anlayınca ondan uzaklaştı. Doğrusu İbrahim çok içli ve yumuşak huylu idi."
(Tevbe 114)

Kâfir oldukları ve kâfir olarak öldükleri kesin belli olduktan sonra, o çılgın ateşin ashabı oldukları belli olduktan sonra yakın akrabaları bile olsa müşrikler hakkında istiğfar etmeleri peygambere ve mü'minlere asla yakışmaz. Gerek haklarında inen bir vahiyle, gerek-se kâfir olarak ölüp gittikleri belli olan kimseler hakkında dua etmek, istiğfar etmek, onların bağışlanmalarını dilemek peygambere de onun yolunun yolcularına da yakışık almaz. Böyle kâfir olarak Allah'ın hudutlarını muhafaza etmeden geberip gidenler babalarımız bile olsa, analarımız, kardeşlerimiz bile olsa onların arkasından dua etmemiz ve istiğfarda bulunmamız caiz değildir. Bunlar hayattayken bunların, bu tür kâfirlerin, bu tür sistemlerin Allah'la verdikleri savaşımlarında onların galip gelmeleri, başarıya ulaşmaları adına onlara fiili yardım ve destekte bulunmak türünde bir dua da caiz değildir, geberip gittikten sonra arkalarından dua ve istiğfarda bulunmak da caiz değildir.

Bütün bu âyetlerde görüyoruz nebilerin sağken bile istisnasız bütün duaları kabul edilmediğine göre, Allah'ın istemediği, razı olmadığı konularda onların şefaatleri kabul edilmediğine göre nasıl olur da vefatlarından sonra böyle bir hakka sahip oldukları iddia edilebilir? Öyleyse bu ehl-i kitabın ve müşriklerin iddiaları boştur.Ve bunların aslı hakikati yoktur.

Peygamberimizin ümmetlerinden Allah'ın razı olduklarına şefaat etme konusunu daha sonra inşallah diyeceğim. Bakın Allah buyurur ki:
"O'nun huzurunda O'nun izni olmadan kim şefaatte bulunabilir?"

Bir kere azaba lâyık olanlar için kesinlikle şefaat yoktur. Bunu önce söyleyelim. Yâni kesinlikle ne kâfirler için, ne ehl-i kitap için, ne yahudiler, ne hıristiyanlar ne de müşrikler için şefaat söz konusu değildir. Bunlar istedikleri kadar kendileri hakkında şefaatte bulunacak varlıklar bulmaya çalışsınlar,

istedikleri kadar filan Allah'ın oğludur, falan Allah'ın kızıdır desinler kesinlikle onlar için şefaat söz konusu değildir. Kur'an-ı Kerîmde bunu anlatan pek çok âyet vardır. Bunlardan bir tanesi şöyle ki:

"Allah'ı bırakıp da kendilerine ne fayda ne de zarar vermeyecek şeylere tapıyorlar ve bunlar Allah katında bizim şefaatçilerimizdir diyorlar. De ki siz Allah'a göklerde ve yerde bilmediği bir şeyi mi haber vermek istiyorsunuz? (Allah'a akıl vererek onu şartlandırmak mı istiyorsunuz?) Halbuki Allah onların ortak koştukları şeylerden münezzehtir, yücedir."

(Yunus 18)

En'âm 51, A'râf 53, Meryem 87, Tâhâ 109 gibi âyetlere bakılır-sa kâfirler, müşrikler ve ehl-i kitapla ilgili şefaatin kesinlikle caiz olmadığı anlaşılacaktır. Bunlar için kesinlikle şefaat yoktur. Müslümanlarla ilgili şefaate gelince şunları söylemek zorundayız. Müslümanlar içinde de bu konuda geçmiştekilerin sapması gibi sapma içine girenlerin varlığına şahit oluyoruz. Müslümanlar arasında da bu şefaat konusunu yanlış anlayarak tıpkı ehl-i kitabın düştüğü yanlışa düşenleri görüyoruz.

Müslümanlar için şefaat vardır. Bu hususu anlatan âyetler vardır. Bunlardan biri işte bu âyettir.

"O'nun izni olmadan O'nun huzurunda kim şefaat edebilir?"

Bu âyet-i kerîmeden ve Kur'an'ın başka âyetlerinden anlıyoruz ki yarın şefaatte bulunabilecek, şefaat edebilecek insanları Allah belirleyecektir. Bunu Allah'ın izni belirleyecektir. Allah'ın izin vermediği hiçbir kimse şefaat etme hakkını kendisinde bulamayacaktır.

Meryem sûresinin 87. âyetinde Rabbimiz bu hususu anlatırken şöyle buyurur:

"Rahmân'ın katında O'ndan söz almış olan kimselerin dışında hiç kimse şefaate lâyık olamayacaktır."

Yine Tâhâ sûresinin 109. âyetinde şöyle buyurulur:

"O gün Rahmân'ın izin verdiği ve konuşmasına razı olduğu kimselerden başkasının şefaati fayda vermeye-cektir."

Bu ve benzeri âyetlerden anlıyoruz ki şefaat edecek olanları yarın Allah belirleyecektir. Allah'ın kendilerine şefaat izni verdiği insanlar ancak şefaat edebileceklerdir. Evet şefaat edicileri Allah belirleyecektir.Yarın Allah bana şefaat edebilme müsaadesini verse ben babama, anama, kayınpederime, bacanağıma, arkadaşlarıma şefaat edemeyeceğim de Allah'ın şunlara şunlara

şefaat edebilirsin diye benim karşıma çıkardığı listede yazılı olanlara şefaat edebileceğim.

Demek ki şefaat edecek olanları da Allah belirleyecek, şefaat edilecek olanları da Allah belirleyecek. Şefaat edilecek olan kişileri de yarın Allah'ın belirleyeceğini Enbiyâ sûresindeki şu âyet-i kerîme çok açık ve net bir biçimde anlatır:

"Allah onların geçmişini de geleceğini de bilir. Onlar ancak Allah'ın razı olduğu kimselere şefaat edebilir-ler. Onlar Allah'ın korkusuyla tir tir titrerler."

(Enbiyâ 28)

Yine Meryem sûresinde 87. âyetinde de Rabbimiz şöyle buyuruyordu:

"Rahmânın katında bir ahid almamış olanlardan başkaları şefaate lâyık olamayacaklardır."

Bütün bu âyetlerden anlıyoruz ki kendisine şefaat etme yetkisi verilen kişi kendi istediklerine değil de Allah'ın şunlara şunlara şefaat edebilirsin diye belirlediği listede ismi bulunan kişilere, yâni Allah'ın kendilerinden razı olduğu kimselere ancak şefaat edebileceklerdir.

Peki bunun sebebi nedir? Eğer yarın Allah bana şefaat izni verirse niye ben kendi istediklerime şefaatte bulunamayacağım da sadece Allah'ın belirlediği kimselere şefaat edebileceğim? Bunun sebebi nedir? Bunun sebebini bakın âyetin bundan sonraki bölümü şöyle anlatıyor:

"O kullarının önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini bilir. Onlar ise O'nun ilminden ancak O'nun dilediğinden başka bir şey kavrayamazlar."

Evet insanların önlerini, arkalarını, cinslerini, cibilliyetlerini, kalplerini, niyetlerini, dosyalarını bilen yalnız Allah'tır. Ben bilemem ki insanların önlerini arkalarını. Ben bilemem ki insanların ne tür bir dosyayla Allah'ın huzuruna geldiğini.

Meselâ kayınpederimin amellerini, niyetlerini, nasıl bir dosyay-la Allah'ın huzuruna geldiğini, direk cennete gitmesi gereken biri mi olduğunu, yoksa bir süre cehennemde yanması mı gerektiğini kesin-likle ben bilemem. Çünkü kalpleri, niyetleri, amelleri, bu amellerin önünü arkasını bilen sadece Allah'tır. Onun için ben istediklerime şefaat etmeye kalkarsam zulmedebilirim, hata edebilirim, cennete gitmesi gereken birini cehenneme ve direk cehenneme gitmesi gereken birini cennete postalama çabası içine girebilir ve zulmetmiş olabilirim, haksızlık etmiş olabilirim. Onun için tüm insanları en iyi bilen,

amellerini, o amelleri işlemeye iten niyetlerini, yâni insanların önlerini arkalarını en iyi bilen Allah'tır ve ancak bunu belirleme hakkına Allah sahiptir.

Meselâ siz hapishane müdürü olsanız. Çok sevdiğiniz bir arkadaşınız da gelip sizden oradaki insanların tamamının salıverilmesini istese ne yaparsınız? Yâni sizden böyle bir şefaatte bulunmanızı istese ne yaparsınız? Oradaki mahkumların önlerini arkalarını, sicillerini, dosyalarını, suçlarını o arkadaşınızdan daha iyi bilen siz bu konu-da bilgi sahibi olmayan arkadaşınızın bu konudaki müracaatını nasıl karşılarsınız? Hemen salıverir misiniz onları? Veya sicilini, dosyasını, notlarını sizin tuttuğunuz, dersleri, notları ve davranışlarıyla kesinlikle sınıfta kalması gerektiğine inandığınız bir öğrenciniz konusunda şefaatte bulunmaya gelmiş birine ne dersiniz? Tanımadığın, bilmediğin bir konuda benden bir şey isteme. Dersiniz değil mi? Bakın Rabbimiz Nebe' sûresinde 37 ve 38. âyetlerinde bu hususu şöyle anlatır:

"...O'na O'nun huzurunda hiçbir söz söylemeye mâlik olamazlar."
(Nebe' 37)

Hiç kimse hiçbir söz söylemeye kadir olamaz. Kimse kendisin-de bu cesareti bulamaz. Nebilerin bile korkudan ayaklarının altındaki tozun uçuştuğu, ağızları bıçağın açmadığı bir ortamda kimin haddine konuşmak. Kimse konuşamayacak, kimsenin ağzını bıçak açmayacak ancak:

"Konuşamayacaklar, ancak Rahmânın izin verdikleri (konuşabilecekler) O konuşanlar da sevaba konuşacaklardır."
(Nebe' 38)

Yâni sevap söz söyleyeceklerdir. Doğru söyleyecekler. Yâni ancak şefaate lâyık olan kişileri şefaat edebileceklerdir. Yalnızca Al-lah'ın şefaate izin verdiği kimselere şefaat edecekler, Allah'ın kendilerinden razı olduğu insanları kurtarmaya kalkışacaklardır. Allah'ın şefaate izin vermediği, kendi istediklerine şefaat etmeye kalkışmayacaklardır.

Öyleyse şunu diyebiliriz: Madem ki yarın, şefaat edecekleri de şefaat edilecekleri de Allah'ın belirleyeceğine göre bugünden birilerini şefaat edecek makama oturtup da bunların eteğine yapışmak, bunların önlerinde eğilmek, bunlara hediyeler götürmek, ellerine eteklerine sarılmak, bunlardan yardım beklemek, bunların hatırını kazanmak gibi Allah'a yapılması gereken kulluk vazifelerinden bir kısmının bunlara yapılmasına ne demek lâzım?

Ne malum bunların yarın şefaat ediciler olduğu? Kim bilir belki de yarın bunlar şefaat edilecekler listesinde bile yer almayabilirler. Allah'a yol gösterircesine, hâşâ Allah'a akıl verircesine biz bunları şimdiden belirledik ya Rabbi! Sen de bunları kabul etmek zorundasın! Demenin anlamı yoktur.

Öyleyse, madem ki şefaat edecekleri de, şefaat edilecekleri de Allah belirleyeceğine göre, şefaatin tümünün Allah'a ait olduğuna göre kulluğun tamamını Allah'a yapmak zorundayız. Allah'a yapmamız gerekenlerin bir kısmını da başkalarına yapmamak zorundayız. Allah'tan başkalarının eline eteğine sarılıp onlardan bir şeyler istemek yerine isteyeceklerimizin tamamını Allah'tan istemek zorundayız. Zümer sûresindeki şu âyet-i kerîme, 43. âyet-i kerîme bunu çok güzel anlatır:

"De ki bütün şefaat Allah'a aittir. Çünkü göklerle yerin mülkü Allah'ındır. Sonra hepiniz O'na döndürüleceksiniz."

(Zümer 43)

Şefaat edecekleri de şefaat edilecekleri de belirlemek Allah'a ait olunca elbette şefaatin tamamı da Allah'a ait olacaktır. Öyleyse kulluğun tamamı da Allah'a aittir. Hal böyleyken Allah'tan başka birilerini belirleyip bu konuda onlardan yardım istemek Allah'a karşı saygısızlıktan, küstahlıktan başka bir şey değildir.

Muhsinin ihsanı anında gayri muhsine teşekkür etmek muh-sine hakarettir. Muhsinin ihsanına karşılık muhsini görmezden gelerek gayri muhsine teşekkür ya da kulluk muhsine karşı nankörlüktür, nîmeti inkârdır der Kuran. Ayrıca muhsin kendi iradesiyle, kendi arzusuyla ihsanda bulunduğu halde onun başkalarının tavsiyesi ile, başkalarının şefaatiyle bunları yaptığını iddia etmek muhsine karşı yapılmış en büyük nankörlüktür.

Bu konuyu bir misalle anlatalım : Farz edin ki ben çok zengin, çok cömert birisi olsam. Halini arz eden herkese yardım elini uzatan birisi olsam, inşallah dua edin öyle olalım. Şurada otururken İsmail içeri girse ve beni de tanımasa. Selâm verip dese ki ben Ali arkadaşı arıyorum, hanginiz Ali? Dese ve sizler de beni gösterseniz. İsmail benim yanıma gelip: Arkadaş duydum ki sen çok zengin ve o nisbetle de cömert birisiymişsin. Halini arz edenlere yardım elini uzatıyormuşsun. Benim de ihtiyaçlarım var onun için sana geldim! Ben sorsam kendisine: Hayrola neye ihtiyacın var? desem. İsmail dese ki işte iki mercedese ihtiyacım var, üç çuval dolara, iki vilâyete, beş eyalete ihtiyacım var dese. Ben de hemen o anda istediklerinin tamamını al diyerek veriversem. Sonra bu nîmetlere ulaşan İsmail bu nîmetlerin vericisi olarak bana teşekkür etmesi gerekirken, dönse benim yanımda oturan şu kardeşime, Hasan'a teşekkür etse. Hasan! Allah senden razı olsun kardeşim. Ne kadar cömertsin? Ne kadar Muhsinsin? diyerek Hasan'a teşekkür etse bu bana hakarettir değil mi? Muhsinin ihsanı anında gayri muhsine teşekkür muhsine en büyük hakarettir. Muhsin benim, ihsan eden, istediklerini ona veren benim. Bana teşekkür etmesi gerekirken ihsanla uzaktan ve yakından hiçbir ilgisi olmadığı halde gayri muhsine, Hasan'a teşekkür etmesi bana hakarettir.

Bu hakareti biraz daha büyütelim bakın. Ben sorsam kendisine: Arkadaş hayrola! İstediğin şeyleri sana anında veren benim. İhsan eden benim. Bu nîmetlerin vericisi olarak bana teşekkür etmen gerekirken niye ona teşekkür ediyorsun desem. İsmail dese ki: Sen var ya sen, bütün bunları yapamayacak kadar, bütün bunları veremeyecek kadar cimrisin. Ama sen bütün bunları Hasan'ın korkusundan verdin! Bütün bunları Hasan hatırına verdin! Hasan olmasaydı, Hasan'ın şefaati olmasaydı, o tavassut etmeseydi sen bunları bana veremezdin! Dese bu bana karşı hakaretin biraz daha büyüğüdür değil mi?

Bizler de bugün Allah'a karşı aynı şeyi yapmaya çalışmıyor muyuz? Allah'a karşı bir kısım aracılar bularak: Ya Rabbi! Sen aslın-da tek başına, kendi kendine bizi cennet gönderemeyecek kadar cimrisin, merhametsizsin! Ama filanların hatırına, falanların hürmetine bizi cennetine koyuver! Demeye çalışmıyor muyuz? Halbuki Allah hiç kimseye muhtaç olmadan, hiç kimsenin tesiri altında kalmadan bizi cennetine koyabilecektir. Bakın Rabbimiz Nahl sûresinde bu hususu şöyle anlatıyor:

"Allah'ın nîmetini tanırlar, sonra da onu inkâr ederler. Onların çoğu kâfirlerdir."

(Nahl 83)

Nîmeti bilirler, nîmetin vericisini bilirler, nîmetlerin vericisi o-larak Allah'ı bilirler tanırlar ama yine de başkalarına teşekkür ederler. Nîmetin vericisi olarak yalnız Allah'a kulluk etmeleri gerekirken Allah'-tan başkalarına kulluk yaparlar. Öyleyse şefaatin tümünü Allah'a ait bileceğiz ve kulluğun tamamını Allah'a yapacağız. Önceden birilerini belirleyip onlara farklı davranışlar içine girmeyeceğiz.

Şefaat edecek olanları da şefaat edilecek olanları da yarın Allah belirleyeceğine göre bileceğiz ki yarın Allah beni sana seni bana şefaatçi kılabilir. Bu tümüyle O'na ait bir şeydir. Önemli olan Allah'a kulluk etmemiz, Allah'ın rızasını kazanmaya çalışmamız, tüm nîmetlerin vericisi, tüm ihsanların sahibi ve de tüm kullarına herkesten çok merhamet edici olarak Rabbimizi bilmemiz ve isteyeceklerimizi sade-ce ondan istememizdir.

Kesinlikle bilelim ki Allah istemeden, Allah razı olmadan, Allah'a Allah'ın istediği biçimde kulluk yaparak O'nun rızasını kazanmadan birilerinin tavassutu ve şefaatiyle cennete girmek mümkün değildir. Öyleyse şefaatin aslı şudur: Hani okulu bitirmiş ve diploma almaya hak kazanmış talebeler için bir diploma töreni düzenlenerek çeşitli salih kişilerin eliyle her birine diplomaları verilerek hem diplomayı alanlar hem de elleriyle onlara diplomaları verdirilenler böylece her iki taraf da onore edilirler ya işte şefaatin aslı da budur. Zaten Allah kendilerinden razı, zaten Allah'ı razı edecek kulluklar yapmışlar ama ufak tefek kusurları varsa hem onlara şefaat edenleri onurlandırmak hem de onların şefaati

vasıtasıyla berikileri cennete göndererek Rabbimiz şefaat müessesesini işletmiş oluyor şeklinde anlıyoruz. Allahu âlem.

Rasulullah'ın şefaati konusuna değinelim. Allah'ın Rasûlü hayatta iken sahâbe-i kirâm ondan şefaat etmesini istemişlerdir. Bu husus kimsenin inkâr edemeyeceği bir gerçektir. Fakat Rasûlullah'ın vefatından sonra ondan şefaat istemenin caiz olmadığı konusunda birinci, ikinci ve üçüncü yüz yıl içinde bütün âlimler icma etmişlerdir. An-cak üçüncü asırdan sonra insanlar bu konuda çeşitli sapmaları yaşa-mışlardır. Dört halîfe zamanında ve ondan sonra gelen ilk üç asırda hiç bir kimse giderek Rasulullah'ın mezarı başında ondan şefaat dilememişlerdir.

Ancak kıyamet gününde Rasulullah'ın şefaati kesindir. Bu konuda açık nas vardır. Allah'ın Rasûlü Buhârî ve Müslim'de rivâyet edilen bir hadislerinde kendisinin şefaatiyle ilgili şöyle buyurur:

"Ben kıyamet gününde ilk şefaat edici ve ilk şefaat ettirilenim."

Buna göre Allah'ın Rasûlü şefaat hakkını ilk olarak mahşer yerinde kullanacaktır. Eğer Allah'ın Rasûlü kabrindeyken de şefaat etme hakkına sahip olsaydı burada kıyamet günü ilk şefaat edecek olan benim buyurmazdı. O halde Allah'ın Resûlü'nün şefaati kesindir ve Allah'ın kendilerinden razı olduğu kimselere şefaat edecektir diyoruz.

"O, Allah kullarının önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini bilir. Onlar ise O'nun dilediği kadarından başka O'nun ilminden hiç bir şey kavrayamazlar."

Evet Allah insanların yukarılarını, aşağılarını, önlerindekileri, arkalarındakileri, bildiklerini bilmediklerini her şeyi bilendir. İnsanların öncesini ve sonrasını bilendir. Yâni varlıklardan önce ne vardı? Varlıkların varlığından önce ne vardı? Onların yokluğundan sonra ne olacak? Bunu bilen ancak Allah'tır. O'nun bilgisinin dışında kalan hiç bir şey yoktur. Ve hiçbir kimse Allah'ın bildiklerinden hiç bir şeye dair bilgiyi Allah onu kendisine öğretmeksizin elde edemez. Allah izin vermedikçe hiçbir kimse Allah'ın bilgisinden hiçbir bilgiye muttali olamaz. Öyleyse insanlar ne bilmişlerse, neyi biliyorlarsa, ne tür bir bilgiye sahiplerse, ister gayb âleminden, isterse şehâdet âleminden, ister Allah'ın zatına ya da sıfatlarına dair, ya da bu kâinatın kanunlarından neyi bilebilmişlerse bu ancak Allah'ın meşieti ve bildirmesi ile olmuştur.

Evet kullar Allah'ın bildiklerinin hiçbirini bilemezler ancak Allah'ın kendilerine öğrettiklerini bilebilirler.

"İnsana bilmediğini öğreten Allah'tır."

(Alâk 5)

Bilgi tümüyle Allah'tandır.
"O'nun kürsüsü gökleri ve yeri kuşatmıştır."

Göklerde ve yerde ne varsa tüm varlıkları bu kürsü ihata etmiştir. Her şeyi kuşatmıştır.

1-) Kürsî ilim demektir. Öyleyse şöyle diyeceğiz: Allah'ın ilmi gökleri ve yeri tamamen kuşatmıştır. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ın ilmine tabidir. Allah'ın bilgisi olmadan tek yaprak açmaz, tek damla yağmur inmez.

Zerrelerden kürelere her şey Allah'ın ilmiyle hareket etmektedir. Tek çiçek açmaz, tek çocuk doğmaz, tek karınca devinmez ki bundan Allah'ın bilgisi, Allah'ın haberi olmasın.

2-) Kürsî saltanat demektir. Kürsî egemenlik ve hâkimiyet demektir. Allah'ın saltanatı, Allah'ın egemenliği, Allah'ın hâkimiyeti gökleri ve yeryüzünü tamamen kuşatmıştır. Semalar, ay, güneş, yıldızlar, bulutlar, gece, gündüz, hayvanlar, bitkiler, canlılar, cansızlar her şey Allah'ın egemenliğine boyun bükmüştür. Tüm varlıklar yaratıcılarının yaratış gayesi istikâmetinde hareket etmektedirler. Tüm varlıkların boyunlarındaki ipin ucu yaratıcılarının elindedir.

3-) Kürsî kudret ve mülk demektir. Allah'ın gücü ve kudreti gökleri ve yeri tamamen kuşatmıştır. Allah'ın hükmü, Allah'ın kudreti, hâkimiyeti ve egemenliği göklerde ve yerde ne varsa hepsini kuşatmıştır. Kâinatta sadece insan değil tüm varlıklar Allah'ın egemenliği altındadır.

4-) Kürsî mülk demektir. Allah'ın mülkü göktekileri ve yeryüzündekileri tamamen kuşatmıştır. Göklerin ve yerin mülkü tamamen Allah'ındır. Gökte ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır, Allah'ın mülküdür ve Allah'ın mülkünde yaşamaktadırlar. Tüm varlıklar Allah'ın egemenliğine, Allah'ın hükmüne teslim olmuş, boyun bükmüştür. Evet Allah'ın egemenliği tüm varlıkları kuşatmıştır. Çünkü İlâhlık ancak bununla olacaktır. İlâh olan varlığın gökler ve yeryüzünde ne varsa hep-ine hükmedecek güçte olması gerekir. Hepsine ferman edebilecek iktidarda olması gerekir. İlâh olanın saltanat sahibi kudret sahibi ve mülk sahibi olması gerekir. İlâh olanın, yaratıklarına hükmedecek olanın ilim sahibi olması gerekir.

5-) Bir de Kürsî Allah'ın yarattığı bir âlemdir ki yedi kat semayı çepeçevre kuşatmıştır. Allah'ın Rasûlü Ebu Zer hazretlerinin rivâyet ettiği bir hadislerinde şöyle buyurur:

"Ey Eba Zer! Yedi kat sema Kürsîye nazaran geniş bir çöle atılmış küçük bir yüksük gibidir. Arş da Kürsîyi kuşatmıştır. Kürsî de arşa nazaran koskoca bir çölün içine atılmış bir yüksük gibidir."

(Beyhaki)

Kur'an-ı Kerîmde kürsî gibi, arş gibi kelimeler Kur'an'ın muha-tabı olan insanın havsalasına, anlayışına uygun olarak Rabbimiz tarafından seçilmiş kelimelerdir. Tıpkı Kâbe'ye "Beytullah" Allah'ın evi denmesi veya Kâbe'deki Haceru'l-Esved'e "Yeminullah" Allah'ın sağ eli denmesi gibi insanların anlayabileceği, kavrayabileceği ifadelerle meselenin anlatılmasıdır.

"Allah arşa istivâ etti" "Onun kürsüsü semavat ve arzı kuşattı"

Gibi Rabbimizin arştan, kürsîden söz etmesi de aynen bunun gibidir. Kâbe'ye Beytullah (Allah'ın evi) denmesi Cenâb-ı Hakkın orada oturması, orada yatıp kalkması anlamına gelmediği gibi, ya da Hacer'ul Esved'e Allah'ın sağ eli denmesi Allah'ın elinin olduğu anlamına gelmediği gibi kürsî de Allah'ın oturacağı bir zemin anlamına gelmemektedir. Ama nasıl ki Beytullah'a Allah'ın evine iman etmemiz şartsa, Allah'ın kürsîsinin olduğuna da inanmak zorundayız. Biz Allah'ın kitabında bize haber verdiği bir kürsîsinin olduğuna inanırız. Ve bu Kürsînin tüm semavat ve arzı kuşattığına da inanırız. Ama onun oturulacak bir kürsü olmadığını, mahiyetinin ne olduğunu da bilmediğimizi söyleriz.

"Onların korunması ona ağır gelmez. O yücedir, büyüktür."

Arz, onu çepeçevre kuşatan yedi kat sema, onu kuşatan kürsî, onu da küçücük bir yüksük farz ettirecek kadar kuşatan arş bütün bu âlemlerin, bütün bu varlıkları koruyup gözetmek ona ağırlık vermez. Gökleri ve yeri korumak, onlarda olan, yaşayan, hareket eden her şeyi ve herkesi muhafaza etmek asla O'na zor gelmez. O her şeyi ve herkesi görüp gözetendir. Hem de bir an bile onlardan gafil olmadan, onların ihtiyaçlarını ihmal etmeden. Zira O'nun egemenliği, bilgisi ve kudreti tüm kâinatı kuşatmıştır. Hiç bir şey O'ndan gizli kalmaz.

"O yüce ve büyüktür."

O yücedir, yücelik O'na mahsustur. O'nun dışında her şey, tüm eşya bütünüyle O'nun huzurunda alçaktır, zelildir, küçüktür, muhtaçtır, fakirdir. Allah yaratıklarda mevcut olan bütün noksan sıfatlardan ve kendi sıfatlarıyla mahlukâtlarına benzemekten münezzeh ve yücedir.

Allah o kadar yücedir ki O'nun yaratıklarından hiç birisi O'na yaklaşamaz. İnsanları yeryüzünde gözünüzde ne kadar büyütürseniz büyütün, ne kadar da uçurursanız uçurun, arşta okur mukabele filan diye ne kadar da onları

arşa çıkarmaya çalışırsanız çalışın, ne kadar da Allah'ın sıfatlarını onlara vermeye çalışırsanız çalışın bilesiniz ki peygamberler de dahil, melekler ve cinler de dahil O'nun karşısında herkes küçüktür hepsi kuldur, hepsi O'na muhtaçtır. Hiçbir şey O'nu âciz bırakamaz. Hiçbir şey O'nu etkisi altına alamaz. Hiçbir şey O'nu yoramaz. O'nun hiç bir şeye ihtiyacı yoktur. Dilediğini yapar dilediğini yapmaz. Kimse ona tesir edemez. Hiç kimse hiçbir konuda O'nu zor-layamaz. Bundan sonra dinde zorlamanın olmadığını anlatan bir âyete geldik. Rabbimiz dinde ikrahın olmadığını anlatacak:

256:"Dinde zorlama yoktur. Çünkü hak bâtıldan ayrılmıştır. Artık kim tâğutu inkâr edip Allah'a iman ederse o, kopması olmayan sağlam bir kulpa sarılmıştır. Allah işitendir, bilendir."

Bu âyetin birkaç mânâsı vardır önce onları bir söyleyelim inşallah.

1- Dinde zorlama yoktur, yâni dine girme konusunda, insanların bu dine girmeleri konusunda zor kullanmak yoktur.

2- Dinden çıkma konusunda zorlama yoktur. Zor kullanarak bu dine girmiş insanları dinden çıkarmak, mürted yapmak da yoktur. Ehl-i kitap ve kâfir dünyada şu anda insanlar dinlerinden çıkarılmak için zorlanmaktadırlar. Allah bu âyetiyle onların bundan vazgeçmelerini, insanları din eğitiminden mahrum bırakarak, ya da İslâm'ı yanlış tanıtarak, ya da İslâm'la insanların arasına bari-katlar koyarak insanların bu dinle tanışmasını engellemekten vazgeçmelerini emretmektedir.

3- Dinde, dinin ruhunda zorlama yoktur. Yâni sadece dine girme çıkma konusunda değil bu dinin esasında hiç bir zorlama yoktur. Zira bu dinin konusu zorunlu fiiller değil gönle ve isteğe bağlı fiiller ve davranışlardır. İslâm dininde zorlamanın sonucunda yapılan amellere sevap verilmez.

"Ameller niyetlere göredir"

Hadisi bunu anlatır. Zorlama ile iman da, itikat da caiz değildir. Zorlamanın sonucunda gerçekleşecek imana iman denmez. Zorlamanın sonucu kabul edilen bir iman, Allah'ın istediği bir iman değildir. Aynen bunun gibi zoraki kılınan namaz, namaz değildir, zoraki tutulan oruç, oruç değildir. Çünkü zorlanma bir kişinin hoşlanmadığı halde, kalben inanmadığı halde bir şeyi tehditle ve zorla yaptırmaktır. Halbuki bu din hoşlanılmayacak bir din değildir.

Bu din insanlara anlatıldığı zaman herkesin gönül rahatlığıyla kabullenebileceği bir dindir. Bu konuda insanları zorlama hakkı sade-ce Allah'a aittir. Yâni yaratıklarını, kullarını bu konuda zorlama hakkı sadece Allah'a aittir. Zorlamış da nitekim Allah kimi kullarını. Bakın semavat, arz, ay, güneş,

yıldızlar, bitkiler, hayvanlar, melekler hepsinin boyunlarındaki ipin ucu doğuştan Allah'ın elindedir. Zoraki kulluk yapmaktadırlar, Allah'a karşı asla isyan etme imkânları yoktur. Allah'a kafa tutma imkânları yoktur bunların.

Ama insanlar için Allah bunu murad etmemiştir. İnsanların imanlarını zorunlu kılmamıştır Rabbimiz. İrade vermiş, seçme özgürlüğü vermiş ve seçiminden de kendisini sorumlu tutmuştur.

Bakınız bu hususu Rabbimiz şöyle anlatır:

"Eğer Rabbin dileseydi yeryüzünde kim varsa hepsi toptan iman ederdi. O halde sen mü'min olsunlar diye insanları zorlayacak mısın?"

(Yunus: 99)

O halde din konusunda dine girme konusunda hiç kimse zorlanmamalıdır. Çünkü zorlanan bir kimsenin açığa vuracağı iman Allah katında makbul bir iman değildir. Ama şurası da unutulmamalıdır ki, böyle bir zorlamanın sonucu da olsa ben iman ettim diyen kişiye; sen bunu korktuğun için söylüyorsun! Sen aslında kâfirsin! Demek caiz değildir. Böyle bir iman iddiasında bulunan kişi için şüphe ortadan kal-kacak kadar beklenir, ona kâfir muamelesi yapılmaz, o imanını açığa vurup amellerle ispatlayacak kadar beklenir. Eğer bu süre içinde amellerle imanını ispatlarsa mü'min, değilse kâfir kabul edilir.

Dinde zorlama yoktur. Bu âyet günümüzde kimileri tarafından çok farklı anlamlara çekilmiş bir âyet-i kerîmedir. Onun için bu âyet üzerinde biraz daha duracağız. Âlimlerimizden kimileri bu âyetin men-suh olduğunu söylemişler. Tevbe sûresinin 5. ve 73. âyetleriyle bu âyetin nesih edildiğini söylemişler.

"Müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün!"

(Tevbe 5)

"Ey peygamberim! Kâfirlere ve münâfıklara karşı cihad et! Onlara karşı sert davran!"

(Tevbe 73)

Âyetleriyle bu âyetin nesih edildiğini söylemişler. Çünkü Allah'ın Rasûlü Arap müşriklerini İslâm'a girmeye zorlamıştır. Hattâ bu sebeple onlara karşı savaş açmış ve onlarla bizzat savaşmıştır. Onları sadece müslüman olma seçeneğiyle karşı karşıya bırakmış cizye bile kabul etmemiştir.

Buhârî ve Müslim'de rivâyet edilen bir hadislerinde Allah'ın Ra-sûlü şöyle buyurur:

"Bana insanlar, lâ İlâhe illallah deyinceye kadar onlarla savaşmak emredildi."

(Buhârî, iman 17. Müslim, iman 32)

Âlimlerden bazıları da bu âyetin mensuh olmadığını iddia etmişlerdir. Âyetin yalnız ehl-i kitabı kapsadığını, ehl-i kitap olanlar cizyeye razı oldukları sürece İslâm'a girmeleri konusunda zorlanamaz-lar. Ancak ehl-i kitabın dışında olanlar zorlanırlar demişlerdir.

İbni Abbas'tan şöyle bir rivâyet var. Bu âyet Ensâr hakkında, Ensâr kadınları hakkında nazil olmuştur. Ensâr kadınları İslâm'ın zuhurundan önce doğurdukları çocukların yaşadıklarını görünce kendi kendilerine şöyle bir adakta bulunmuşlar: "Eğer şu doğacak çocuğum yaşarsa söz veriyorum onu yahudi yapacağım." diye söz vermişler. Sonradan Ensâr kadınları ve kocaları biz çocuklarımızı kesinlikle ya-hudi olarak bırakmayacağız diyerek onları müslüman yapmaya zorlayınca bunun üzerine "Dinde zorlama yoktur" âyeti indi der İbni Abbas.
(Ebu Dâvûd, Nesei)

Yine Buhârî'de Hz. Ömer'in bir hıristiyanı İslâm'a girmeye ve böylece kurtuluşa ermeye dâvet ettiği ve o hıristiyanın da: "Ben artık yaşlandım ve İslâm'a girmeye de içim razı değil" demesi üzerine Hz. Ömer'in: Allah'ım! Benim ona tebliğ ettiğime sen şahit ol! Ne yapayım daha fazlasını yapamam! Çünkü dinde zorlama yoktur âyetini okudu-ğu rivâyet edilir.

Gerek Rasûl-i Ekrem döneminde, gerekse halîfeler dönemin-de yahudi ve hıristiyanların İslâm'a girmeleri konusunda zorlanmadık-ları, cizye verdikleri sürece kendi dinlerinde kalabilme imkânı tanındığını biliyoruz.

Ancak bu âyet savaşa engel değildir. Ve de kılıçtan korktuğu için müslüman olmuş birine zorlanmış da denilemez. Çünkü bir insanın iyiliği için yapılan zorlama kötü bir zorlama değildir. Aksine bu o kimsenin iyiliğini istemektir. Ebu Hureyre'nin rivâyet ettiği bir hadislerinde bakın Allah'ın Rasûlü şöyle buyurur:

"Allah zincirlerle bağlı olarak getirilen bir topluluğun cennete girmesinden çok hoşlandı."
(Buhârî)

Bu zincirlerle bağlı olarak gelen topluluk müslümanlarla sava-şa tutuşup, müslümanların eline zincirler içinde esir düşüp, daha sonra da İslâm'la tanışarak müslüman olan ve cennete giden insanlar demektir. Allah bundan razı olduğuna göre onların iyiliği için onlara bu şekilde yapılan zorlama, zorlama sayılmamaktadır.

Batı hayranı, hıristiyan hayranı bazı kimseler, batıya karşı duydukları iç yenilgisinden ve kalbi komplekslerinden, iman zaaflarından dolayı "İslâm savaş

dinidir" sözüne karşı çıkarak; efendim "dinde zorlama yoktur" âyetini sürekli gündemde tutmaya çalışırlar.

Kimileri de "İslâm savaş dinidir" sözünü sürekli gündeme getirerek İslâm'ı kötülemeyi yeğlerler. Aslında İslâm'ın cihadının gayesi insanların İslâm'ı anlamalarına, İslâm'ı tanımalarına engel olan tüm engelleri kaldırmaktır. İslâm'la insanlar arasına barikatlar koyarak, İslâm eğitimini engelleyerek, insanları fitneye düşüren tüm zâlimleri bertaraf etmek, tüm engelleri kaldırarak insanları hür iradeleriyle İslâm'la karşı karşıya getirmektir.

İslâm açık ve net bir biçimde insanlara açıklanmadıkça hiçbir kimse İslâm'a zorlanamaz. Gönüller ikna edilmeden insanların bilmedikleri, tanımadıkları bir dine girmeleri istenemez. Hak ve bâtıl, dalâlet ve hidâyet, iman ve küfür, cennet ve cehennem, Allah ve tâğut, Allah'a kulluk ve tâğutlara kulluk, Allah'a kulluğun sonucu ve tâğutlara kulluğun neticeleri bütün delilleriyle açıklanmadan hiç kimse İslâm'a girmeye zorlanamaz.

Ancak günümüzde kimileri bu âyetleri yanlış anlayarak müs-lümanları da bu âyetin kapsamı içinde tutmaya çalışmaktadırlar. Efendim nasıl ki müslüman olmayanlar İslâm'a girmeleri konusunda zorlanamazsa, müslüman olanlar da İslâm'ı uygulama konusunda zorlanamazlar. Bir adamın ben müslümanım demesi yeterlidir. Bunu söyledikten sonra bu adam İslâm'ın hiçbir kuralını da uygulamasa, namaz da kılmasa, oruç da tutmasa, başını da örtmese, içki de içse, zina da etse herkes serbesttir. Kimse bu konuda zorlanamaz. Kimse kimseye; şunu yap! Bunu yapma! diyemez çünkü dinde zorlama yoktur, demeye çalışıyorlar.

Bu, İslâm'ı tanımayan, ya da hainliğine tanımazlıktan gelen insanların fikridir. Bu, şeytanın düşüncesidir. Bu, kendilerine göre din koymaya çalışan dinsizlerin anlayışıdır. Bir adam kendi gönlüyle İslâm'ı kabul etmişse artık o, İslâm'ın bütün hükümlerini peşinen kabul etmiş demektir ki bunların tümünü uygulamak zorundadır.

Ben müslümanım diyenler, eğer bunu inanmadıkları halde insanları kandırmak için münâfıkça dememişlerse, kabul ettikleri İs-lâm'ın hükümlerinden bir tanesini uygulamadıkları zaman onlara cezai müeyyide uygulanır. Öyle olmasaydı İslâm'daki cezalar kime uygula-nacaktı? Kâfirleri zorlamayacaksın, müslümanım diyenlere de dokunmayacaksın, eh o zaman bu cezalar kime ait? Hırsızlık edene el kesme cezası, içki içene had cezası, zina edene recm ya da celde cezası kime uygulanacak?

Bakın burada bu konunun anlaşılabilmesi için bir örnek verelim: Meselâ hıristiyan bir İtalyan, biz onu zorla da Türk vatandaşı olacaksın diye

zorlayamayız. Ama bu İtalyan günün birinde kendi arzusuyla gelip ben Türk vatandaşı olmak istiyorum diye bir dilekçe ile müracaat etse. Türkiye makamları da onun bu isteğini inceleyip Türk vatandaşlığına kabul etse. Ve bu İtalyan Türk vatandaşı olarak Türkiye'de ikâmet ederken bir adam öldürse, Türk makamları ona Türk ceza kanunlarını tatbik etmeye teşebbüs ettiği zaman bu İtalyan arkadaş; ben İtalyan'ım, beni Türk ceza kanunları bağlamaz, diyebilir mi? Elbette diyemez değil mi? Çünkü İtalyan'san İtalyanlığında kalsaydın! Seni Türk vatandaşı olmaya biz zorlamadık kendi isteğinle gelip Türk vatandaşı oldun! Demezler mi? İşte aynen bunun gibi bir adam kâfirse kâfirliğinde kalsın! Kimse onu illa da müslüman olacaksın diye zorlamaz.

Ama adam günün birinde kendi gönlüyle müslüman olmaya karar vermişse ve müslüman olarak da birtakım suçlar işlemişse elbette ben müslüman değilim! Beni İslâm'ın cezaları bağlamaz! Demesinin bir anlamı olmayacaktır.

Evet dinde zorlama yoktur çünkü:
"Hak bâtıldan ayrılmıştır."

Hakla bâtıl birbirinden ayrılmıştır. Hak da bellidir bâtıl da bellidir. Rabbimiz hakkı da bâtılı da, imanı da küfrü de, hidâyeti de dalâleti de, cenneti de cehennemi de, menfaatlerinizi de zararlarınızı da ayrı ayrı tafsilatlı bir biçimde açıklamış, beyan buyurmuştur. Bu kadar açıklamalardan sonra artık aklı başında olan, hayrını, menfaatini zararını bilen birisi elbette bilerek, gönül rahatlığı içinde İslâm'ı kabul edecektir. Onu bu konuda zorlamaya gerek yoktur. Ama İslâm bu şekilde kendisine açık ve net bir biçimde açıklandıktan sonra hayrını, menfaatini, mutluluğunu, cennetini tepip de İslâm'a girmeyen kimse, menfaatini ve zararını ayırd edemeyen hevâ ve hevesine göre hareket eden sefihlere ve çocuklara benzer.

Ya da böyle kimseler velilerinin kontrolü altında bulunan çocuklara veya doktorlarının kontrolü altında bulunan hastalara benzerler ki, veli ya da doktor, kontrolü altındaki çocuklar istemese de bazı konularda onları zorlayabilirler. Bu zorlama pek tabiidir ki onların zararı için değil, menfaati içindir. Kontrolü altındaki hastası onu içmeme konusunda diretse de kendisine şifa verecek ilacı içmesi konusunda onu zorlayabilir.

Bir de bu âyetten anlıyoruz ki Rabbimiz kitabında hak ve bâtılı, hidâyet ve dalâleti, çok açık ve net bir biçimde açıklamıştır. Hak ve bâtılı, doğruyla yanlışı ortaya koyan kitap ve sünnet hayattadır. O halde kitap ve sünnete dayanmadan yâni kitap ve sünnetten her hangi bir delile dayanmadan taklitçilik yaparak yanlışa düşen bir kişinin Allah katında mazur sayılması mümkün değildir. Zira bir kişinin Allah katında mazur sayılması ancak o konuda delillerin açıklanmadığı, veya o kişinin bütün gücünü kullandığı halde hakka ulaşma imkânının olmadığı

zaman geçerlidir. Halbuki hakkın ve bâtılın açıklandığı kitap ve sünnet hayatta iken ve kişilerin ona ulaşma imkânları da varken, buna rağmen kitap ve sünnete müracaat etmeyerek taklit yolunu tercih ederek yanlışa düşen veya doğruya ulaşamayan bir adamın mazur sayılması mümkün değildir.

Evet hak da belli bâtıl da belli iken, Rabbimiz hakkı da bâtılı da açıklayıp birbirinden ayırdıktan sonra kim de:

"Artık kim Tâğutu inkâr edip Allah'a iman ederse o, kopması olmayan sağlam bir kulpa sarılmıştır. Allah işitendir, bilendir."

Kim tâğutu reddeder ve Allah'a iman ederse. Anlıyoruz ki iman işinde tevhid işinde ilk yapılması gereken şey tâğutları reddetmektir. "Allah'tan başka İlâh yoktur." diyerek, Allah'tan başka İlâhlık taslayan tüm İlah taslaklarının İlâhlığını olumsuz kılarak Allah'a iman isteniyor. Demek ki tevhidin ilk şartı Allah'tan başkalarını inkâr etmek, yok farz etmek değil tâğutları inkâr etmektir. Çünkü Allah'tan başka itaat edilecek peygamber, baba, ana, koca, emir gibi mekânizmalar da vardır. Bunların tümünü reddetmek istenmiyor bizden de tâğutları inkâr etmek isteniyor.

Ya da kimilerinin iddia ettikleri gibi masivallah'ın tümünün inkârı, reddi istenmiyor da tâğutların inkârı isteniyor. Yâni bizden iki şey isteniyor: Tâğutları inkâr etmek ve Allah'tan başkalarından İlâhlık vasfını kaldırmak. Tâğutları tümüyle reddedeceğiz, tâğut olmayanların da sadece İlâhlık derecelerini reddedecek ve bu İlahlık derecelerinin dışındaki derecelerini de kabul edeceğiz. Peygamberlik derecesi, baba-lık derecesi, kocalık derecesi, emirlik derecesi gibi.

Demek ki Allah'a imandan önce tâğutları red yâni küfürden te-berrî etmek küfürden tevbe etmek şarttır. Ve bu tevbenin şartı da tâ-ğutları asla tanımamaya, içinde tâğutlara asla yer bırakmamaya kesin karar vermektir. O halde "Kim tâğutu reddeder ve Allah'tan başka İlâh yoktur" ifadesi bir bakıma kelime-i tevhidin tefsiri sadedindedir.

Evet müslüman olmanın ilk şartıdır bu. Tâğutu red ve Allah'a iman. Tâğutlar reddedilmeden Allah'a iman edilmez. Bu ikisi birlikte olmadan müslümanlık iddiası boştur. Hem tâğutları kabul hem de Allah'a iman mümkün değildir. Bir adamın müslüman olabilmesi için önce tâğutları reddetmesi gerekmektedir.

Ancak tâğutun reddedilebilmesi için de elbette onun ne olduğunun bilinmesi gerekmektedir. Çünkü tâğutun ne olduğunu bilmeyen kişi pek tabiidir ki onu reddedemez. Bilmediği bir şeyi reddetmek, red-detmesi gereken bir şeyi reddetmemek ya da reddetmemesi gereken bir şeyi reddetmek Allah'ın istediği

ve razı olduğu bir red değildir. Öy-leyse kişi reddettiği şeyin ne olduğunu bilmek zorundadır.

Tâğut; tağa, tuğyan haddi aşmak, sınırı çiğnemek demektir. Haddi aşan sınırı çiğneyen her şey tâğuttur.

Tâğut kelimesinin şer'i mânâsı ise; Allah ve Resûlü'nün belir-lediği ölçülerin dışına çıkarak, Allah'ın belirlediği kanunların, yasaların dışında kanun koyarak insanların Allah kanunlarını bırakıp kendi kanunlarına uymaya zorlayan ve böylece haddini aşan kişi tâğuttur.

Allah'a karşı isyan edip, azgınlaşıp, zorla veya gönül rızasıyla insanların kendisine ibâdet ve itaat etmelerini isteyen gerek şeytan, gerek insan, gerek put, gerek müessese ve kurumların hepsi tâğut-tur. Kanunları, görüşleri, hükümleri Allah kanunlarının önüne geçirilip, onları putlaştırıp insanların ona boyun bükmeleri istenilen her varlık Firavun gibi, Nemrut gibi tâğuttur.

İnsanları Allah yolundan uzaklaştırmak isteyen, insanları Allah dinini öğrenmekten men eden, yâni din eğitimini yasaklayan her program, her sistem tâğuttur.

Allah'ın insan hayatı için belirlediği kulluk yasalarından habersiz olarak, kitap ve sünnete müracaat etmeyerek kendi hayatını belirlemeye kalkışan, kendi kendine bir hayat programı belirleyen herkes tâğuttur.

Allah karşısında bilgi iddiasında bulunan; Allah bilirse biz de biliriz. Bizim de bilgimiz var. Bizim de aklımız var. Bizim de keyfimiz var. Biz de biliriz kılık kıyafetin nasıl olacağını. Biz de biliriz eğitimin nasıl olacağını. Biz de biliriz nereden kazanıp nerelerde harcayacağımızı. Biz de biliriz nasıl bir hukuk yapacağımızı. Biz de biliriz nasıl bir hayat programı belirleyeceğimizi, diyerek Allah karşısında bilgi iddiasında bulunan her insan tâğuttur. Sen öyle diyorsan, biz de böyle diyoruz. Sen kılık kıyafetiniz şöyle olsun diyorsan, biz de böyle olacak, diyoruz. Sen mîrasınız şöyle olsun diyorsan, biz de böyle olmalı, diyoruz, diyerek Allah karşısında bilgi iddiasında bulunan herkes tâğuttur.

Ya da Allah karşısında güç iddiasında bulunalar da tâğuttur. Allah varsa biz de varız. Allah'ın gücü varsa bizim de gücümüz var. Allah'ın cehennemi varsa bizim de kodeslerimiz var. Allah'ın melekleri varsa bizim de silahlılarımız var. Biz de asar keseriz. Biz istedik mi asarız. Biz istedik mi keseriz. Biz istedik mi açarız. Biz istedik mi kestiririz, diyerek Allah karşısında güç ve kuvvet iddiasında bulunanlar da tâğuttur.

Allah'a ve Allah'ın emirlerine isyan edip, kendi kendine uyup, kendi hevâsını, kendi düşüncesini ve aklını putlaştırıp, kendi kendisini mâbud yapmış kişi de tâğuttur.

"Kendi hevâ ve hevesini İlâh edineni görmedin mi?..."

(Câsiye: 23)

Kendi hevâsını, havasını putlaştırıp arzuları ve keyifleri istikâmetinde bir hayat yaşayarak Allah'ın kitabına ve Resûlü'nün sünnetine karşı müstağnî davranan, ihtiyaçsız ve eyvallahsız davranan kişi de tâğuttur. Parasına, malına, makamına, çevresine, kredisine güvenerek kendi kendine yeteceğine zanneden; ben bana yeterim. Benim malım, mülküm, makamım, koltuğum, çevrem, kredim var. Benim hiç kimseye ve hiç bir şeye ihtiyacım yoktur. Kitaba da, sünnete de, dine de, diyânete de ihtiyacım yoktur. Ben kazanmayı bilirim. Ben harcanacak yerleri bilirim. Ben hangi mesleği seçeceğimi bilirim. Ben ev tefrişini bilirim. Ben çocuklarımı nasıl eğiteceğimi pekâlâ bilirim. Ben hayatımı nasıl yaşayacağımı bilirim. Başka hiç bir şeye ihtiyacım yoktur, diyerek kendisini put-laştıran insan da tâğuttur.

Nâziât sûresinin 37-40 âyetlerinde ifade edildiğine göre dünyayı âhirete tercih eden, hayat programını dünya hayatı adına yapmaya çalışan, yâni programını dünyada bitecek biçimde ayarlayan, hayat programında âhiretin yeri olmayan kişi de tâğuttur.

Yine aynı âyetlerin ifadesiyle hayatında Allah'ı değil de toplumu düşünen, Allah karşısında kötü bir konuma düşmekten korkmazken, toplum karşısında, el âlem karşısında, âdetler karşısında, töreler karşısında, ağa patron karşısında, konu komşu karşısında kötü bir konuma düşmekten korkan ve utanan kişi de tâğuttur.

Evet tâğut deyince, onu hep dışımızda aramayalım. Bakın bazen biziz değil mi tâğut? Bakın Kâlem sûresinde müslüman oldukları halde kendilerini hayata etkin zannederek, yapacakları bir iş konusunda "inşallah" demeyen yâni böylece hayatlarında Allah'ı diskalifiye edenlerin de tâğut oldukları anlatılır.

"Dediler ki eyvah! Meğer biz tâğutluk etmişiz!"

(Kâlem 31)

Eyvah bize. Yazıklar olsun bize ki; biz tâğutluk etmişiz. Biz yapacağımız işler konusunda Allah'ı ekarte etmişiz. Biz hayat programımızı Allah'a sormadan Allah'ın kitabına, peygamberin sünnetine sormadan kendimiz çizmeye kalkışmışız. Biz hayata kendimizin etkin olduğunu sanmışız. Ne yapacağımızı, nasıl yapacağımızı kendimiz belirlemeye kalkmışız. Hayatın programını kendimiz belirlemeye kalk-mışız. Ve böylece tâğutluk yapmışız diyorlar. Vallahi bizler adına gerçekten çok korkunç.

Ya biz? Biz neyiz? Biz ne durumdayız bu konuda? Yâni bizim hayat programımızı kim belirliyor? Çocuğumuzun mektebine ilişkin, eğitimine ilişkin programı kim belirliyor? Malımıza ilişkin, mesleğimize ilişkin, dükkanımıza ilişkin, gündüzümüz gecemize ilişkin, kılık kıyafetimize ilişkin, ekonomimize, hukukumuza ilişkin programları kim belir-liyor? Allah mı belirliyor yoksa başkaları mı? Ya da kendimiz mi? Hayatımızın kaçta kaçına Allah karışıyor kaçta kaçına Zerdüşt karışıyor? Eğer hayatımızın pek çok bölümünü Zerdüşt dolduruyor da onun gaflet edip boş bıraktığı, ya da doldurmaya gücü yetmediği boşluğu da biz dinle doldurmaya çalışıyorsak başka yerde tâğut aramaya gerek yoktur sanırım.

Küfürle tuğyanın, kâfirle tâğutun, fâsıkla tâğutun arasını şöyle bir ayıralım inşallah. Allah'a isyan üç şekilde olabilir:

1- Bir kimse Allah'a inanır, Allah'ın emirlerine ve Allah'ın haya-tına karışma yetkisine inanır, Allah'ın kulu olduğunu kabul eder ama pratik hayatında Allah'ın emirlerini uygulamadığı gibi onların aksini yaparsa bu kişiye fâsık denir.

2- Bir kimse Allah'a inanmaz, Allah'ın kendi hayatına karışacağını reddeder ve Allah'ın hayata karışma birimleri olan kitabı ve peygamberleriyle ilgilenmez ve böylece Allah'la irtibatını koparıp başka birilerine bağlanırsa bu kişi kâfirdir.

3- Eğer kâfir olup Allah'a isyan eden kişi, Allah'ı inkâr eden kişi yâni kâfir olan kişi bir de insanları kâfir olmaya ya da kendisine boyun eğmeye, kendi kanunlarına, kendi düşüncelerine boyun eğmeye zorlarsa o zaman bu kişi tâğuttur.

Tâğut bazen insan, cin, şeytan, hayvan, ağaç, taş, kadın, moda, kurum, müessese olabileceği gibi, bazen de Allah'ın kanunlarının dışında kanun koymaya kalkışan zâlim bir diktatör veya zâlim bir grup da olabilir.

İnsanları Allah'ın emirlerini uygulamaktan alıkoyan her türlü program da tâğuttur. Meselâ namaz vaktine denk getirilmek istenen ve insanları namaz kılmaktan engelleyen tüm programlar ve bu programların yapıcıları tâğuttur.
(Alâk sûresi)

Başka neler engeller namazı? Tefrikalar engeller, dedikodular engeller, oyun ve eğlenceler engeller, baba ana engeller. Çocuklarına namaz eğitimi vermeyerek onların namaz kılmalarını engelleyen, çocuklarını sabah namazına kaldırmayan tüm babalar ve analar bu mânâda tâğutturlar.

Ya da Firavunun yaptığı gibi dini tekeline alarak insanların onunla tanışmasına imkân vermeyen, din eğitimini kısıtlayan tüm zâlim idareciler tâğuttur. Hani Firavun iman etmek isteyen sihirbazlara karşı:

"Ben size izin vermeden ona iman ettiniz ha!"

(A'râf 123)

Demiş ve onlara işkence mekânizmalarını çalıştırıvermişti. İşte tâğut budur. O izin verecekti hain. Şu âyetler okunsun şunlar okunmasın! Şunlar şunlar gündeme getirilebilir ama şunları şunları gündeme getirmek yasaktır! Şu kadar anlatılsın! Filanlar anlatsın! Ama falanlar anlatamaz! Diyerek dine müdahale etmeye kalkışan herkes tâğuttur. Bakın Firavun "Benden izin almadan iman ettiniz ha!" Halbuki sizi ben çağırmıştım! Sizi ben görevlendirmiştim! Sizin maaşınızı ben verecektim! Sizler benim memurlarımdınız! Sizi ben tayin etmiştim! Sizler benim adamlarımdınız! Beni savunmalıydınız! Benim sözümden dışarı çıkmamalıydınız! Şimdi sizler benim memurlarım olduğunuz halde bana danışmadan iman ettiniz ha? Bana danışmadan benim mescidlerimde bunları konuştunuz ha? Bana danışmadan hutbe okudunuz ha? Benden izin almadan müslüman oldunuz ha? Bana danışmadan benim konuşulmasını yasak kıldığım konuları konuştu-nuz ha???

İşte ağızlara kelepçe vurarak Allah'ın kullarının inandıkları dinin kurallarını açık açık anlatmalarına, konuşmalarına ve uygulamalarına izin vermemeye çalışan, imanlarını vicdanlarına hapsederek pratiğe dökmelerini yasaklayan tüm zâlim idareciler tâğuttur.

İşte kim ki içindeki ve dışındaki tüm tuğyanları, tüm tâğutları reddeder ve de Allah'a inanırsa:

"O kopması olmayan sağlam bir kulpa tutunmuştur. Allah işitici ve bilicidir."

Hak ve bâtıl, iman ve küfür, Allah ve tâğutlar, Allah'a kulluk ve tâğutlara kulluk, Allah'a kulluğun sonucu ve tâğutlara kulluğun sunuşları bütün delilleriyle insanlara tanıtıldıktan sonra, her şey açık ve net olarak ortaya konulduktan sonra, artık kim aklını başına alır da tüm tâğutları reddedip, Rabbi tarafından arş'tan, kürsîden, uzatılmış kopmaz, kırılmaz, pörsümez ipine sımsıkı sarılırsa, Allah'ın ipine tutunursa, yâni İslâm'a girerse, Kur'an'a tutunursa, hidâyeti tercih ederse, yâni bu ipe ilk el atma anlamına kelime-i tevhidi söylerse ve söylediği bu kelimenin muhtevasına uygun bir hayat yaşamaya karar vererek, böyle bir hayatı devam ettirerek, bu ipi hiç bırakmamaya çalışırsa işte o, kesin kurtulmuştur.

Aklı başında olan herkesin mutlak yapması gereken şey işte budur. Aklı başında olan kişi bugün var, yarın yok olan, gelip geçici olan, fâni olan, bâtıl olan, gölgeden ibaret olan, ölümlü olan, bir gün kırılıp dökülecek olan, kendisine tutunanları, kendisine yaslananları, kendisine bel bağlayanları bir gün ölümüyle düşürüp, kırıp, bırakıp gidecek olan tâğutların, Firavunların, Nemrutların ve çağdaş tâğutların, kendi görüşlerini, kendi düşüncelerini Allah kanunlarının önüne geçirmeye çalışan tüm sahte mâbudların kulplarına yapışmayı reddederek, "Hayyu Kayyum" olan, ezelden ebede hep var ve diri olan, hiç ölmeyecek ve kendisine tutunanları hiç kırıp dökmeyecek olan, hayal kırıklığına düşürmeyecek olan, her şeyin var edicisi ve varlığını devam ettiricisi olan, bir an bile varlıklarından gafil olmayan, onları asla ihmal etmeyen, şaşmaz, yanılmaz, uyumaz, uyuklamaz olan Allah'a ve onun dinine sarılmak zorundadır.

Aklı başında olan herkes göklerin ve yerlerin mülkünün tamamı kendisinin olan, gökte ve yerde ne varsa hepsine egemen olan, iz-ni olmadan huzurunda kimsenin söz söylemeye, şefaatte bulunmaya cesaret edemeyeceği, her şeyi bilen, bilgi kendisinden olan, o bildirmedikçe kimsenin ilminin mahiyetine erişme imkânı olmayan, kürsîsi gökleri ve yerleri kuşatmış olan, haberi olmadan bir yaprak bile düşmeyen, gökler ve yerler kabza-i kudretinde olan ve de bu özelliklere kendisinden başka sahip olmayan Allah'ın kulpuna tutunur ve lâ İlâhe illallah der. Aklı başında olan birinin bundan başkasını yapması mümkün değildir. Çünkü sayılan şu özelliklere sahip başka birisi yok ki onu da İlâh bilelim ve onun da kulpuna tutunup ona da kulluk yapalım.

Allah'ın kanunları, tâğutların kanunları. Allah'a kulluk ya da tâ-ğutlara kulluk. Allah'ın dini, tâğutların dini. Allah'ın sistemi, tâğutların sistemi. Mü'min Allah dışındaki tüm tâğutların kulplarını reddeden ve Allah'ın kopmayan ipine kulpuna sarılan ve sadece Allah'a kulluk eden kişidir.

Hayatının bütün bölümlerinde Allah'ın arzularını uygulayan hayatında tâğutlara karışma alanı bırakmayan kişidir.

Bundan sonra bu konuyu biraz daha aydınlatmak için, Allah'ın kulpuna, Allah'ın dinine ve kitabına tutunan mü'minlerin durumunu ve bu Allah'ın kulpuna tutunmak istemeyerek tâğutlara kulluğa razı olan-ların durumunu anlatmak için bakın Rabbimiz şöyle buyurur:

257:"Allah mü'minlerin velisidir. Onları küfrün karanlığından imanın aydınlığına çıkarır. Kâfirlerin velileri ise tâğutlardır. Tâğutlar onları aydınlıktan karanlığa çıkarır. İşte onlar ateşin sohbetçisidirler ve orada ebedî kalıcıdırlar."

Allah mü'minlerin velisidir. Veli kimileri bu kelimeye farklı anlamlar yüklemişlerse de veli velâyet hakkına sahip olan varlık demektir. Bir varlık

adına ona danışmadan tek taraflı karar verme makamında olan varlığa veli denir. Meselâ ben çocuğumun velisiyim. Onun adına ona danışmadan karar verme makamındayım. Velisi olduğum ve adına ona sormadan karar verme makamında olan ben ona istediğim şeyleri emreder, istediğim şeyleri yasaklarım. İstediğim okulda okutur, istediğim kişilerle arkadaşlık kurmasını sağlar, istediğim kişilerle ilişkisini yasaklarım. Allah da bizim velimizdir. Yâni bize sormadan bize bizim adımıza tek taraflı karar alma makamındadır Rabbi-miz. İstediğini emreder istediklerini de yasaklar.

Öyle değil mi? Meselâ namazı emrederken bize danıştı mı Allah? Zinayı yasaklarken ey kullarım! Ben bunu yasak kılacağım! Ne dersiniz? Nasıl düşünürsünüz? Fikriniz nedir bu konuda? Diye bize sordu mu Allah? Hayır, Allah bizim velimizdir, velâyetimiz elinde olandır ve bizim adımıza aldığı kararlar konusunda velâyeti altında olan bizlere asla danışmaz.

İşte velinin anlamı budur. Vali, vilâyet ifadeleri de buradan gelmektedir. Vali, yâni vilâyette, velâyeti altında bulunan insanlar konusunda onlara danışmadan karar verme makamında olan kişi demektir. Valinin anlamı budur. Ve kâfirlerin müslümanlar üzerine velâyet hakkı yoktur âyeti de bunu anlatır. Yâni vilâyette vali olarak müslü-manlara sormadan onlar adına karar verme makamına kâfirler oturtulmamalıdır.

"Mü'minler mü'minleri bırakıp da kâfirleri veli edinmesinler."
(Âl-i İmrân: 28)

Yâni mü'minler mü'minleri bırakıp da kâfirleri velâyet makamına kendileri adına karar verme makamına oturtmasınlar. Kâfirler karar verip, kâfirler kanun yapıp müslümanlar da kendilerinden olmayan bu kâfirlerin yaptıkları kanunları uygulamaya kalkmasınlar. Âyetin sonunda da eğer mü'minler bunu yaparlarsa onların Allah katında en ufak bir değerleri kalmamış, Allah'ın yardımını da kaybetmişlerdir bu-yurulmaktadır.

Evet veli, vali budur. Çünkü vali karar verecek ve müslümanlar da kendi adlarına bu valinin verdiği kararı uygulayacaktır. Öyleyse mü'minlere veli olacak, vali olacak, idareci olacak insanların mutlaka mü'minlerden olması emrediliyor.

Ama acaba bu mânâları unutturmak için mi? Yâni mü'minlerin başına kâfirlerin de idareci olmasını sağlamak ve böylece mü'minleri köleleştirmek için mi bilmiyorum, insanlar bu veli kelimesini çok çarpıtmışlar. Veli deyince bugün insanlar hiç de bunu düşünmüyorlar. Veli, işte gökte alan, yerde yiyen, gaybı bilen, eteğine yapışılan, cennet olurlayan, cehennem sınırlayan birileri anlaşılıyor şimdi. Hep böyle anlattılar çünkü.

Bu anlamı şeytana nasıl yükleyecekler bunu merak ediyorum. Yâni eğer veli deyince bunlar anlaşılacaksa, bunlar düşünülecekse, o zaman bakın Allah bir âyet-i kerîmesinde şeytanın veli olduğunu haber verir:

"... Muhakkak ki şeytanı inanmayanların velisi kıldık"
(A'râf: 27)

Yine aynı sûrede:
"Onlar Allah'ı bırakıp da şeytanı kendilerine veli edindiler. Ve böylece kendilerinin doğru yolda olduklarını zannettiler"
(A'râf: 30)

Buyurulmakta ve şeytanın veli olduğu anlatılmaktadır. Eğer veli kelimesini az önceki mânâda anlayacaksak, o zaman şeytana na-sıl veli diyeceğiz? Ama Allah'ın anlattığı son derece açıktır ki, şeytan kâfirlerin velisidir. Yâni şeytan onların hayatında onlara danışmadan karar alma makamındadır. Ya da onlar şeytanı kendi hayatlarında, kendileri adına karar verme makamına oturtmuşlar. Şeytan karar ver-miş, onlar uygulamışlar.

Bakın bu âyet-i kerîmenin devamında da yine tâğutların kâfirlerin velisi olduğu anlatılıyor. Kafirlerin velisi de tâğutlardır. Onlar velâyetleri altındaki kâfirleri nurdan, aydınlıktan karanlıklara götürürler buyuruluyor.

Şimdi eğer veli kelimesine az evvelki anlamı yükleyecek olursak acaba tâğutlara nasıl veli diyeceğiz? Allah tâğutlar için veli diyor. Yâni bu tâğutların gaybı bilen, gökte uçan, denizde yürüyen, Allah'ın ermiş kulları olduklarını nasıl söyleyebileceğiz? Ama veliyi Kur'an'ın ifade buyurduğu biçimde velâyet anlamına anladığımız zaman, tâğut-ların kâfirler adına karar verme makamında kişiler olduğunu anlamakta zorluk çekmeyeceğiz demektir. Yâni kâfirler tâğutları kendilerine veli edinmişlerdir. Bu tâğutlar velâyeti altında olan bu kâfirler adına karar alırlar ve bu kâfirler de kendileri adına karar alan bu tâğutların kararlarını uygularlar.

Allah buyurur ki; Allah mü'minlerin velisidir. Yâni mü'minler adına onlara danışmadan tek taraflı karar verendir. Ve velimiz olan Rabbimiz bizim adımıza, kulları adına onlara danışmadan aldığı kararlarla onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. A'râf sûresinin 196. âyetinde ifade edildiği gibi:

Arşından, kürsîsinden kopmayan, sapasağlam bir ip uzatarak, bir kitap göndererek, bizim adımıza aldığı kararlarını o kitabında bize bildirerek bizi karanlıklardan aydınlığa çıkarır.

Rabbimiz kendisinin velâyetini kabul eden, gönderdiği kitapla ilgilenen, aldığı karalar istikâmetinde bir hayat yaşamaya karar veren kullarını küfür

karanlıklarından, şirk karanlıklarından iman aydınlığına, İslâm aydınlığına çıkarır. Zulümât küfürdür, nûr da İslâm'dır.

Dikkat ederseniz burada zulümât kelimesinin çoğul olarak zikredildiğini, nûr kelimesinin ise tekil olarak zikredildiğini görüyoruz. Bu gerçekten çok calibi dikkat bir husustur. Çünkü zulümât çoktur, küfür çoktur, bâtıl sayılamayacak kadar çoktur, ama o bâtılı yok edecek nûr bir tektir. İslâm bir tektir.

Demek ki Allah'ın nûruyla ilgi kuramamış, Allah'ın kitabıyla tanışamamış, Allah'ın dinini kabul edememiş kişi karanlıklar içindedir. Allah'ın nûruyla aydınlanmayan yerler, gökler, gece ve gündüzler zifiri karanlıktır. Allah'ın nûruyla aydınlanmayan gözler kör, kulaklar sağır, kalpler bin türlü şüphe ve tereddütler içinde, bin türlü ıstırap ve buhranlar içinde çırpınır durur.

Allah'ın kitabıyla aydınlanmayan gönüller vesveselerle, ku-runtularla, cinler ve şeytanlarla dolar. Allah'ın nûruyla aydınlanmayan hayat var olmanın tadını alamaz. Hayatının tadını almak isteyen, varlığının farkında olmak isteyen akıllı kimseler, Allah'ın kendilerine sunduğu bu kulpa tutunmak zorundadırlar.

Evet mü'minlerin velisi olan Allah, onlar adına aldığı kararlarla, onlara gönderdiği kulluk kitabıyla onları karanlıklardan, küfür karanlıklarından, şirk karanlıklarından, cehalet karanlıklarından, hevâ ve heves karanlıklarından, terbiyesizlik, ahlâksızlık ve nankörlük karanlıklarından, şüphelerden, tereddütlerden, vesveselerden aydınlığa çıkarır.

Allah, kendisini veli kabul eden, velâyetini kendisine teslim e-den, seçimini kendisi için seçim kabul eden, yâni iradesini kendisine teslim eden, kendisi adına aldığı kararlara teslim olup, hayatını onun kulluk maddelerine göre düzenleyen mü'minlerin ellerinden tutar, onları zulmetlerden, karanlıklardan çıkarır, dosdoğru yolda, hem dünyada hem de ukbada onları sonsuz mutluluğa erdirir.

"Kâfirlerin velileri de tâğutlardır. O Tâğutlar da onları aydınlıktan karanlıklara çıkarırlar. İşte onlar cehennemliklerdir. Orada ebedî olarak kalırlar."

Kâfirlerin velileri de tâğutlardır. Kâfirlerin karar alma mercileri tâğutlardır. Onlar da hayatlarında tâğutları karar verme makamına oturturlar ve bu tâğutların kendileri adına aldığı kararları uygulamaya koyarlar. Bunlar aslında kendilerini yaratan ve gerçek velileri olan Allah'ın sapasağlam kulpuna, dinine, kitabına ve kendileri adına aldığı kararlara sımsıkı sarılarak tüm tâğutları inkâr etmeleri gerekirken, tamamen aksini yapmışlar, tâğutları veli bilmişler, onların arzularına, onların kanunlarına boyun bükmüşler ve onlara kulluk yapmaya karar vermişlerdir.

İşte bu kâfirlerin velisi olan tâğutlar da velâyetleri altında bulunan kulları adına onlara danışmadan aldıkları kararlarla onları nûrdan, hidâyetten, aydınlıktan, İslâm'dan, huzurdan, sükûndan koparıp türlü türlü karanlıkların kucağına götürüp atmışlardır.

Demek ki Allah'a kulluktan kaçan, Allah'ın velâyetini kabul etmeyen insanların başına kuzgun gibi tâğutlar çöker ve zorlamayla, dayatmayla, hile ve aldatmalarla onları her taraflarından kıskıvrak bağlarlar. Zulüm ağlarına düşürürler onları. Yularlarını ellerine alırlar ve onların velileri olurlar. Onları nûrdan, imandan, İslâm'dan, Allah'a kulluktan, yaratılışlarından, fıtratlarından, insanlıklarından, doğru yoldan çıkarıp karanlıklara, küfre, inkâra, ilhada sürüklerler. Gidilmeyecek yollara sürüklerler onları.

Çünkü tâğutlar aydınlık yolları sevmezler. Aklı, ilmi, düşünceyi fesada verirler. Ahlâkı ve fıtratı bozarlar. Allah ve Resûlüyle yarış iddiasıyla yapılmayacak şeyleri yaparlar. Peşlerine taktıkları kullarını belâların kucağına taşırlar. Boyunlarındaki ipin ucunu, o ipin de, kendilerinin de sahibi olan Allah'a vermeyerek kendi ellerinde tutmak isteyen, ya da onu boşlukta tutmak isteyen herkesin iplerini ellerine alırlar ve onları kendilerine kul köle edinirler.

İnsanlar güya Allah'a kulluktan kaçarken bu defa tâğutların kulu kölesi olurlar. Allah'ı inkâr eden, velâyetini Allah'a vermeyen kişi binlerce tâğutun kulu olur. Bir tek Allah'a kulluktan kaçarken pek çok tâğutlara kulluğa razı olur. Meselâ Allah'a kulluktan kaçan kişi evvela kendisini Allah'a kulluktan koparıp ayaklarını kaydırmak için fırsat kollayan şeytanın kulu durumuna düşer. Sonra onu Allah'ın arzularından koparıp kendi arzu ve şehvetlerinin kulu kölesi durumuna düşürmek isteyen nefsinin kulu durumuna düşer. Daha sonra başkaları, karısı, babası, anası, çocukları, akrabaları, kavmi, kabilesi, milleti, devleti, politik ve dini liderleri, ağası, patronu, çevresi, âdetleri, töreleri, modası ve daha yüzlerce tâğutların kulu kölesi durumuna düşecektir.

Görüyoruz işte, Allah'ın velâyetini kabul etmeyen insanlar, bir tek Allah'a kulluktan kaçarken yığınlarla tâğutun kulu kölesi olmuşlar. Kimisi şeytanın kulu, kimisi nefsin kulu, kimisi modanın kulu, kimisi şehvetlerinin, kadının, âdetlerin, törelerin, kanun koyucuların, çevrenin, ağalarının, patronlarının kulu, kimisi bu âlemde sebepler nizamı üzerinde galip ve müessir zannettikleri, zarar ve felâketler anında kendilerinden medet bekledikleri, kendilerine sığındıkları, kendilerini kurtarıcı olarak bildikleri kimselerin kulu.

Yâni güya bir tek Allah'a kulluktan kurtulup özgürlüğe kavuşa-caklarını zanneden bu insanlar, boyunlarına pek çok varlığın kulluk iplerini takmışlar ve onların çektikleri yere gitmek zorunda kalmışlardır. Hepsini aynı anda razı

etmek zorunda kalmışlar, kalpleri parça parça olmuş, burunlarına vurulmadık zincir kalmamış, zillet ve meskenetin esfeline düşmek zorunda kalmışlardır.

Öyleyse Allah dışındaki tüm tâğutları inkâr edip, hayatımızda onlara karışma alanı bırakmayıp, boyunlarımızdaki kulluk ipinin ucunu sadece Allah'ın eline verip, sadece Rabbimizi veli kabul etmek zorundayız.

Sadece Allah'ı veli kabul edip, kulluğumuzu sadece Allah'a yapıp, Allah'ın bizim adımıza aldığı kulluk maddelerine sımsıkı sarılıp bu karanlıklardan kurtulmak zorundayız. Bundan başka çaremiz de yoktur. Allah yardımcımız olsun inşallah.

Allah, son okuduğumuz âyet-i kerîmesinde kendisinin mü'min-lerin velisi olduğunu ve onlar adına aldığı kararlarla onların elinden tutup aydınlığa çıkardığını, kâfirlerin velilerinin de tâğutlar olduğunu, onların da velâyetleri altında bulunan insanları aydınlıktan karanlıklara sürüklediklerini anlatmıştı. Bundan sonraki âyet-i kerîmesinde de ken-disini veli olarak kabul eden bir peygamberiyle kendisini veli kabul et-meyen ve kendi kendine yeteceğini zanneden bir tâğutu karşı karşıya getirir. Allah'ın nasıl veli kabul edileceğini, tâğutun tâğutların nasıl reddedilmesi gerektiğini, tâğut karşısında nasıl davranılması gerekti-ğini ve tâğuta karşı nasıl bir mücâdele verilmesi gerektiğini bir misalle bakın şöyle anlatır: